

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSIKSI JÄTTEISTÄ, YMPÄRISTÖNSUOJELUSTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA, PCB-LAITTEISTOJEN KÄYTÖN RAJOITTAMISESTA JA PCB-JÄTTEEN KÄSITTELYSTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 2 JA 7 §:N MUUTTAMISESTA SEKÄ VIRANOMAISTEN SUUNNITELMIEN JA OHJELMIEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 1 §:N MUUTTAMISESTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi valtioneuvoston asetus jätteistä ja muutettavaksi valtioneuvoston asetuksia ympäristönsuojelusta, PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. Asetuksiin ehdotetaan tehtäväksi jätelain muuttamisesta annetusta laista ja Euroopan unionin jätedirektiivin ja eräiden muiden Euroopan unionin jätealan säädösten muutoksista johtuvat tarpeelliset muutokset. Ehdotetut muutokset olisivat osa laajaa jätealan asetusten uudistamista.

Jäteasetuksessa annettaisiin yleiset jätedirektiiviin perustuvat yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet ja niiden seurantaan koskevat laskentaperiaatteet sekä tarkennettaisiin jätelaissa säädettyjä toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätelain säännöksiä jätteiden erilliskeräysvaatimuksista täsmennettäisiin. Asetuksessa annettaisiin uudet kiinteistökohtaiset erilliskeräysvaatimukset asumisessa syntyvälle jätteelle ja julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa sekä elinkeinotoiminnassa syntyvälle yhdyskuntajätteelle. Myös rakennus- ja purkujätteen erilliskeräystä koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin. Asetuksessa tarkennettaisiin jätelain säännöksiä kiinteistöllä tapahtuvasta jätteen pienimuotoisesta käsittelystä sekä täsmennettäisiin valtakunnallista jätesuunnitelmaa koskevia vaatimuksia. Jätteitä koskevia kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia tarkennettaisiin. Myös siirtoasiakirjan sisältövaatimuksia ja jätteen keräystä koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen lupahakemusta ja –päätöstä koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä jätelain muutoksesta johtuvia täsmennyksiä. Valtioneuvoston asetukseen PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista tehtäisiin lisäksi teknislouontaisia muutoksia.

Ehdotetut asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2021.

PERUSTELUT

1 Asian tausta

Jätelain muuttamisesta annettu laki (714/2021, jäljempänä *jätelain muutos*) tuli voimaan 19.7.2021. Yhtä aikaa jätelain muutoksen kanssa tulivat voimaan myös lait ympäristönsuojelulain muuttamisesta (715/2021), kemikaalilain muuttamisesta (716/2021), rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta (717/2021) ja elintarvikelain 83 §:n muuttamisesta (718/2021).

Lakimuutoksia on tarpeen täydentää laajalla jätealan asetusten uudistuksella. Uudella lainsäädännöllä pannaan täytäntöön EU:ssa hyväksytyt uudet jätealan säädökset sekä toteutetaan eräiden muiden Euroopan unionin jätealan säädösten muutoksista johtuvat tarpeelliset muutokset. Lainsäädännöllä toteutetaan Sanna Marinin hallituksen ohjelman strategiseen kokonaisuuteen ”Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi” sisältyviä kirjauksia, joilla lisätään jätteen kierrätystä ja siten vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä. Lainsäädäntökokonaisuutta on kuvattu ja sen vaikutuksia arvioitu edellä mainittuja lakimuutoksia koskevassa hallituksen esityksessä 40/2021 vp.

Tämä esitys sisältää ehdotukset uudeksi valtioneuvoston asetukseksi jätteistä (jäljempänä *jäteasetus*), joka korvaisi voimassa olevan saman nimisen valtioneuvoston asetuksen 179/2012. Lisäksi ehdotetaan muutoksia valtioneuvoston asetukseen ympäristönsuojelusta (713/2014, jäljempänä *ympäristönsuojeluasetus*), valtioneuvoston asetukseen PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä (958/2016, jäljempänä *PCB-asetus*), sekä valtioneuvoston asetukseen viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (347/2005, jäljempänä *SOVA-asetus*).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Valtioneuvoston asetus jätteistä

Voimassa olevassa jäteasetuksessa säädetään jätelain toimeenpanon kannalta välttämättömistä lakia täsmäntävistä säännöksistä. Asetus sisältää myös eräitä jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/98/EY) (jäljempänä *jätedirektiivi*) täytäntöönpanoa täydentäviä säännöksiä.

Jäteasetuksessa säädetään jätelakia tarkentavista jätehuollon järjestämisestä koskevista yleisistä vaatimuksista, kuten jätteen pakkaamisesta, keräyksestä ja kuljettamisesta sekä vaarallisen jätteen pakkaamisesta ja merkitsemisestä. Asetuksessa täsmennetään eräitä jätteitä koskevia erityisvaatimuksia. Erityisvaatimukset koskevat muun muassa yhdyskuntajätteen erilliskeräystä ja kierrätystä, rakennus- ja purkujätteen vähentämistä, erilliskeräystä ja hyödyntämistä, öljyjätteen erilliskeräystä, biohajoavan jätteen hyödyntämistä ja asbestijätteen käsittelyä. Asetus sisältää tarkemmat toiminnanharjoittajien kirjanpitoa ja viranomaisille toimitettavia tietoja koskevat säännökset. Asetuksella tarkennetaan siirtoasiakirjan ja jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksia ja jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä annettavan päätöksen sisältöä. Jäteasetuksen erinäisissä säännöksissä määritetään jätelaissa tarkoitetut asiantuntijaviranomaiset ja annetaan sekä näiden viranomaisten että jätelain valvontaviranomaisten tehtäviä koskevia tarkempia säännöksiä. Asetuksessa täsmennetään myös valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksia.

2.2 Jätedirektiivistä ja kansallisista syistä johtuvat muutostarpeet jäteasetukseen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/851 jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta annettiin 30.5.2018. Direktiivi on osa EU:n uudistettua jättesäädöspakettia, joka annettiin osana Euroopan komission kiertotalouden toimenpideohjelmalla¹. Jätedirektiivin lisäksi jättesäädöspaketti sisältää kolme muuta direktiiviä, joilla muutettiin viittä muuta Euroopan unionin jätealan direktiiviä². Muutettujen säädösten tavoitteena on parantaa jättehierarkian noudattamista, vähentää jätteen määrää ja luonnonvarojen käyttöä sekä edistää kiertotaloutta.

¹ Kierto kuntoon - Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. COM(2015) 614 final, Bryssel 2.12.2015. [https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/FI/1-2015-FI-1-1.PDF](https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/FI/1-2015-FI-1-2015-FI-1-1.PDF).

² Muut muutetut direktiivit ovat: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/852 pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin 94/62/EY muuttamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/850 kaatopaikoista annetun direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/849 romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista annetun direktiivin 2006/66/EY ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta.

Jäteasetuksen muutostarpeet johtuvat jätedirektiivin ja jätelain muutoksista. Jäteasetukseen sisältyy useita säännöksiä, joita on täsmennettävä jätedirektiivin muutosten täytäntöön panemiseksi. Direktiivissä asetettujen uusien yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi Suomessa vaaditaan merkittävää ohjauskeinojen ja yhdyskuntajätehuollon nykykäytäntöjen uudistamista. Jätedirektiivin täytäntöön panemiseksi jäteasetuksessa on tarpeen antaa jätelakia tarkentavia säännöksiä jätteiden erilliskeräysvelvollisuuksista, jätettä ja tuotteita koskevista selvilläolo-, kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksista, valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksista ja öljyjätteen keräystä ja käsittelyä koskevista vaatimuksista.

Lisäksi muutettuun jätelakiin sisältyy runsaasti säännöksiä, joita on laissa säädetyn valtuuden nojalla tarpeen tämentää valtioneuvoston asetuksella lain tehokkaan toimeenpanon ja yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi. Jätelakiin on lisätty myös kokonaan uusia valtuussäännöksiä ja voimassa olevien valtuuksien sisältöä on tarkistettu. Jätedirektiivissä ja jätelaissa on lisäksi muutettu eräitä keskeisiä määritelmiä ja lisätty kokonaan uusia määritelmiä, jotka aiheuttavat muutostarpeita myös jäteasetukseen.

Jätedirektiivissä asetetaan jäsenvaltioille yhdyskuntajätteen kierrätystä koskevat tavoitteet. Tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin 55 painoprosenttia vuonna 2025, 60 painoprosenttia vuonna 2030 ja 65 painoprosenttia vuonna 2035. Tavoitteiden saavuttamiseksi direktiivissä veloitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan uusia toimenpiteitä. Direktiivissä määritellään myös säännöt tavoitteiden saavuttamisen laskemiseksi ja raportoimiseksi. Niitä on täsmennetty yhdyskuntajätteiden osalta komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2019/1004³, jäljempänä *komission täytäntöönpanopäätös 2019/1004*, elintarvikejätteen määrän mittaamisen osalta komission delegoidussa päätöksessä (EU) 2019/1597⁴ ja elintarvikejätettä koskevien tietojen raportoinnin osalta komission täytäntöönpanopäätöksellä 2019/2000⁵. Uudet tavoitteet on tarpeen panna täytäntöön nykyisen jäteasetuksen 14 §:n korvaavalla säännöksellä. Voimassa oleva jäteasetus ei sisällä sääntelyä laskentasäännöistä.

Jäsenvaltioiden on jätedirektiivin mukaan edistettävä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä ja perustettava erilliskeräysjärjestelmä. Myös biojätteen ja jäteöljyjen erilliskeräysvaatimuksia on tarkennettu jätedirektiivissä. Voimassa olevassa jäteasetuksessa säädetään yhdyskuntajätteen (14 §), rakennus- ja purkujätteen (16 §) ja öljyjätteen (17 §) erilliskeräyksestä. Kyseisiä säännöksiä on tarkennettava jätedirektiivin tiukentuvien vaatimusten täytäntöön panemiseksi.

Jätelaissa on tarkennettu sääntelyä, jonka mukaisesti voidaan korvata biojätteen erilliskeräys kiinteistöllä tapahtuvalla biojätteen käsittelyllä ja mahdollistaa tällaisen käsittelyn huomioon ottaminen kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrän laskennassa. Laissa säädetyn valtuuden nojalla on tarpeen säätää asetuksella biojätteen käsittelystä ja siitä viranomaiselle annettavista tiedoista.

Jätedirektiivissä veloitetaan jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla ehkäistään jätteen syntymistä, myös elintarvikejätteen ehkäisemistä. Elintarvikejätteen määrän vähentämiseksi jäteasetusta on tarpeen täydentää veloitteella luovuttaa käytöstä poistetut elintarvikkeet uudelleenjakeluun.

Myös jätehuoltosuunnitelmaa koskevia vaatimuksia on täsmennetty jätedirektiivissä. Jätehuoltosuunnitelmien tulee sisältää tietoja muun muassa jätteen käsittelykapasiteetista ja investointitarpeista sekä roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvistä toimista. Jätelain muutoksella on luovuttu alueellisista jätehuoltosuunnitelmista. Muuttuneet vaatimukset olisi pantava täytäntöön

³ Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/1004, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2019, sääntöjen vahvistamisesta jätettä koskevien tietojen laskentaa, todentamista ja toimittamista varten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY mukaisesti ja komission täytäntöönpanopäätöksen C (2012) 2384 kumoamisesta (EUVL L 163, 20.6.2019, s. 66).

⁴ Komission delegoitu päätös (EU) 2019/1597, annettu 3 päivänä toukokuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY täydentämisestä yhteisellä menetelmällä ja laatua koskevilla vähimmäisvaatimuksilla elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä varten.

⁵ Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/2000, annettu 28 päivänä marraskuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY mukaisesti toimitettavien elintarvikejätettä koskevien tietojen ja laaduntarkastusraportin toimittamismuodon vahvistamisesta.

uudistamalla jäteasetuksen 35 §:n sisältöä ja kumoamalla alueellista suunnitelmaa koskeva säännös.

Jätedirektiivissä on tiukennettu vaatimuksia pitää kirjaa ja raportoida jätteistä. Direktiivin mukaan luvanvaraisten laitosten ja yritysten, vaarallisen jätteen tuottajien ja laitosten ja yritysten, jotka keräävät tai kuljettavat vaarallista jätettä ammattimaisesti tai jotka toimivat vaarallisen jätteen kauppiaina ja välittäjinä, on pidettävä aikajärjestyksen mukaista kirjanpitoa. Kirjanpito-tiedoista on raportoitava sähköisesti toimivaltaisille viranomaisille. Jätelaissa (12 §:n 3 mom., 118 a §:n 2 mom., 119 §:n 2 mom.) on tarkennettu valtuuksia säätää nykyistä tarkemmin selviläolo-, kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksista. Myös siirtoasiakirjavelvollisuutta koskevaa valtuutta (121 § 3 mom. ja 121 a § 3 mom.) on muutettu. Direktiivin uusista kirjanpito- ja raportointivelvoitteista aiheutuu runsaasti muutos- ja täydennystarpeita voimassa olevan jäteasetuksen 4 luvussa säädettyihin vaatimuksiin.

2.3 Muista EU-säädöksistä johtuvat muutostarpeet jäteasetukseen

Vuosina 2018 ja 2019 EU:ssa on uudistettu myös kahta muuta EU-säädöstä, joissa on jätteitä koskevaa sääntelyä ja jotka aiheuttavat muutostarpeita jäteasetukseen. Pysyvästä orgaanisista yhdisteistä annettu EU:n asetus⁶ (jäljempänä *POP-asetus*) uudistettiin vuonna 2019. POP-asetuksen 7 artiklassa säädetään POP-yhdisteitä sisältävien jätteiden jätehuollosta. POP-asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on toteuttava tarvittavia toimenpiteitä POP-yhdisteitä sisältävien jätteiden jäljittämiseksi ja valvomiseksi. Myös ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamolietettä maanviljelyssä annettua neuvoston direktiivin (86/278/ETY, jäljempänä *puhdistamolietedirektiivi*) raportointia koskevia säännöksiä muutettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella 2019/1010⁷.

2.4 Muiden valtioneuvoston asetusten muutostarpeet

Ympäristönsuojeluasetuksessa annetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) toimeenpanon kannalta tarpeelliset lakia tarkemmat säännökset ympäristölupahakemuksen sisällöstä, lupa-asian käsittelemisestä, lupapäätöksen sisällöstä ja lupaehdoista, lupien tarkastamisesta ja ajan tasalle saattamisesta, tarkkailusta ja seurannasta sekä ympäristötarkastuksista. Jätedirektiivissä yhdenmukaistetaan sivutuotteita ja jätteen luokittelun päättymistä koskevaa sääntelyä ja muun muassa asetetaan vähimmäisvaatimuksia näitä koskevalle tapauskohtaiselle päätöksenteolle. Sivutuotteita ja jätteen luokittelun päättymistä koskevien ympäristöluvassa tehtävien päätösten läpinäkyvyyden parantamiseksi ja päätösten yhtenäisyyden varmistamiseksi ympäristönsuojeluasetuksessa on tarpeen täydentää ympäristölupahakemusta ja siitä tehtävää lupapäätöstä koskevia säännöksiä vaatimuksilla esittää riittävät tiedot ja asianmukaiset perustelut materiaalin luokittelusta sivutuotteeksi tai jätteen luokittelun päättymisestä.

PCB-asetuksessa säädetään PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta, PCB-laitteistojen tunnistamisesta ja niistä ilmoittamisesta sekä PCB-jätteiden käsittelystä. SOVA-asetuksessa säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) toimeenpanon kannalta välttämättömistä lakia täsmäntävistä säännöksistä. PCB-asetukseen ja SOVA-asetukseen on tarpeen tehdä jätelain eräisiin säännöksiin tehdyistä muutoksista johtuvia teknisluonteisia muutoksia.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1021, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, pysyvistä orgaanisista yhdisteistä (uudelleenlaadittu).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1010, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, raportointivelvoitteiden yhdenmukaistamisesta ympäristöön liittyvän lainsäädännön alalla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 166/2006 ja (EU) N:o 995/2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2002/49/EY, 2004/35/EY, 2007/2/EY, 2009/147/EY ja 2010/63/EU, neuvoston asetusten (EY) N:o 338/97 ja (EY) N:o 2173/2005 sekä neuvoston direktiivin 86/278/ETY muuttamisesta.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Yhdyskuntajätteen ja rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys ja hyödyntäminen

Ehdotetun jäteasetuksen pääasiallisena tavoitteena olisi osaltaan lisätä jätteiden erilliskeräystä, jotta jätteet saadaan nykyistä paremmin kiertoon ja voidaan vähentää luonnonvarojen käyttöä. uudet velvoitteet kohdistuisivat laajasti kuntiin, julkiseen hallinto- ja palvelutoimintaan, rakentamiseen sekä elinkeinotoimintaan.

Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita tiukennettaisiin nykyisestä. Tavoitteena olisi, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin vähintään 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Tavoitteen saavuttamisen arvioinnissa noudatettavia laskentasääntöjä tiukennettaisiin Euroopan unionin säädösten mukaisesti niin, että vain tosiasiallisesti uudelleenkäyttöön valmistelluksi tai kierrätetyksi tuleva jäte voitaisiin laskennassa ottaa huomioon.

Asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräystä lisättäisiin. Kunnan velvollisuutena olisi järjestää kiinteistökohtaisesti asumisessa syntyvän biojätteen, pienimuotoisen metallijätteen sekä mahdollisuuksien mukaan muun pienikokoisen muovijätteen kuin pakkausjätteen erilliskeräys. Pakkausjätteen eli lasi-, metalli- ja muovi- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteen erilliskeräys kunnan olisi järjestettävä jätelain 49 a – 49 d §:n mukaisesti yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa. Erilliskeräysvelvoitteet koskisivat jokaista taajamassa sijaitsevaa kiinteistöä, jossa on vähintään viisi huoneistoa. Yli 10 000 asukkaan taajamassa biojätteen erilliskeräysvaatimus laajenisi myöhemmin kaikkiin asuinkiinteistöihin.

Kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen lisäksi kunnan velvollisuutena olisi jatkossa järjestää alueellisia vastaanottoaikoja muille asumisessa syntyville jätteille. Tällaisia jätteitä olisivat muun muassa tekstiilijäte, puujäte, puutarha- ja puustojäte, suurikokoiset käytöstä poistetut esineet, pienimuotoisessa rakennus- ja purkutoiminnoissa syntyvä jäte sekä vaarallinen jäte.

Myös julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa sekä elinkeinotoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen erilliskeräysvelvoitteita tarkennettaisiin. Kiinteistöittäinen erilliskeräys tulisi pakolliseksi taajama-alueilla sekä asema- tai yleiskaavoitetuilla alueilla sijaitseville jätteen haltijoille, joiden toiminnassa syntyy viikoittain tietty määrä biojätettä, pakkausjätteitä tai pienmetallijätettä. Kilorajat vastaisivat keskimäärin niitä jättemääriä, joita syntyy viiden huoneiston kerrostalo- tai rivitalokiinteistössä.

Biojätteen keräyksen voisi korvata kiinteistöllä tapahtuvalla kompostoinnilla tai muulla pienimuotoisella käsittelyllä ja asetuksessa säädettäisiin tälle vähimmäisvaatimukset, jotta käsittelystä ei aiheutuisi vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Vähimmäisvaatimukset koskisivat myös saostus- ja umpisäiliölietteen ja muun vastaavan ulosteperäisen jätteen pienimuotoista käsittelyä kiinteistöllä.

Myös rakennus- ja purkujätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä tehostettaisiin. Uusina jätelajeina erilliskeräystä ehdotetaan asfaltti-, mineraalivilla- sekä bitumi- ja kattohuopajätteelle.

Yhdyskuntajätteen kierrätyksen ja rakennus- ja purkujätteen materiaalina hyödyntämisen lisäämiseksi asetuksessa säädettäisiin myös velvoitteesta toimittaa erilliskerätty jäte sellaiseen käsittelyyn, jossa mahdollisimman suuri osa siitä voidaan valmistella uudelleenkäyttöön, tai kierrättää tai hyödyntää materiaalina. Lisäksi velvoitettaisiin lajittelemaan erikseen tiettyä materiaalia oleva tasalaatuinen huomattavan suurina määrinä syntyvä yhdyskuntajäte tai rakennus- ja purkujäte, jos näin järjestettävällä keräyksellä saavutetaan kierrätyksen tai materiaalina hyödyntämisen kannalta paras lopputulos.

Edellä kuvattujen erilliskeräysvelvoitteiden voimaantulolle säädettäisiin siirtymäajat, joiden aikana kuntien, julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan ja elinkeinonharjoittajien tulisi mukauttaa toimintansa ja järjestää erilliskeräys. Asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräys taajamien vähintään viiden huoneiston kiinteistöissä olisi järjestettävä viimeistään 1.7.2022 alkaen. Samasta ajankohdasta lähtien olisi myös järjestettävä ehdotuksen mukainen rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys sekä julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa ja elinkeinotoiminnassa syntyvän biojätteen, pakkausjätteen ja pienmetallijätteen erilliskeräys. Biojätteen erilliskeräys olisi

ulotettava kaikkiin asuinkiinteistöihin yli 10 000 asukkaan taajamassa viimeistään 1.7.2024. Asumisessa syntyvän pakkausjätteen erilliskeräysvelvoite tulisi voimaan viimeistään 1.7.2023 ja kunnan velvollisuus järjestää tekstiilijätteen alueellinen vastaanotto viimeistään 1.1.2023.

Kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteet

Ehdotetussa jäteasetuksessa tarkennettaisiin toiminnanharjoittajan velvollisuuksia pitää kirjaa toiminnassaan syntyneistä, käsitellyistä, kuljetetuista, välitetyistä tai kerätyistä jätteistä ja velvollisuuksia toimittaa kirjanpitotiedot valvontaviranomaiselle. Lisäksi säädettäisiin uusi kirjanpito- ja tiedonantovelvoite toiminnanharjoittajalle, joka siirtää yhdyskuntajätettä, rakennus- ja purkujätettä ja jäteöljyä käsiteltäväksi toiseen maahan.

Jätteen käsittelijöille tulisi velvollisuus pitää kirjaa jätteen hyödyntämisessä syntyvien tuotteiden ja materiaalien määrästä sekä käyttötarkoituksista. Yhdyskuntajätettä esikäsittelyille laitoksille tulisi uusi kirjanpitovelvollisuus siitä, mikä osuus jätteen käsittelyssä syntyvistä jätteistä on peräisin yhdyskuntajätteestä. Jätteenpolttolaitoksille ja jätteenpolton pohjatuhkan ja -kuonan käsittelijöille tulisi uusia kirjanpitovelvollisuuksia, jotka liittyvät yhdyskuntajätteen poltossa syntyneestä pohjatuhkasta ja -kuonasta kierrätystä varten erotettujen metallien määrän laskemiseen. Näiden tietojen avulla mahdollistettaisiin näiden metallien määrän huomioon ottaminen kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrän laskennassa EU:n uudistettujen laskentasääntöjen mukaisesti. Jäteöljyä käsitteleville laitoksille tulisi uusi velvoite pitää kirjaa jäteöljyn tyyppistä, laitoksen omassa energiankulutuksessa hyödynnetyn jäteöljyn määrästä sekä jäteöljyjen käsittelyssä syntyneistä tuotteista.

Elintarvikealan toimijalle tulisi uutena velvollisuus pitää kirjaa toiminnassaan syntyvästä elintarvikejätteestä sekä elintarvikejätteen toimittamisesta muualla käsiteltäväksi. Lisäksi tulisi mahdollisuuksien mukaan arvioida jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikkeen määrä. Ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraisen elintarvikealan toimijan tulisi vuosittain toimittaa kirjanpitotiedot elintarvikejätteestä valvontaviranomaiselle.

Yhdyskuntajätettä, rakennus- ja purkujätettä ja jäteöljyä toiseen maahan siirtävälle toiminnanharjoittajalle ehdotetaan uusia kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteita, jotta toisessa maassa tapahtuva jätteen käsittely voidaan EU:n lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti ottaa huomioon kierrätetyn tai muutoin käsitellyn jätemäärän laskennassa. Myös yhdyskuntajätevesilietteen raportointivelvoitteita tarkennettaisiin EU:n muutettujen raportointivaatimusten vuoksi.

Toiminnanharjoittajien tulisi jatkossa pitää kirjaa POP-jätteestä ja sen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä vastaavaan tapaan kuin vaarallisista jätteistä. Myös siirtoasiakirjan sisältövaatimuksia tarkistettaisiin jätelain muutosten vuoksi.

Asetuksessa tarkennettaisiin kirjanpitotietojen toimitustapaa valvontaviranomaiselle siten, että tiedot tulisi toimittaa joko tietojärjestelmään tai muulla viranomaisen kanssa sovittavalla tavalla. Asetus sisältäisi säännökset myös kunnan jätehuoltoviranomaiselle annettavista tiedoista kiinteistöllä tapahtuvasta kompostoinnista tai muusta pienimuotoisesta jätteen käsittelystä.

Myös asetuksen liitteitä uudistettaisiin. Liitteen 1 hyödyntämistoimien luetteloa tarkennettaisiin muun muassa erittelemällä toimia uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, maantäyttöön ja muuhun materiaalina hyödyntämiseen. Asetukseen lisättäisiin uusi liite 5, jossa eriteltäisiin tarkemmin kirjanpitoon ja siirtoasiakirjaan sisällytettäviä tietoja.

Asetuksessa säädettäisiin myös Suomen ympäristökeskuksen, Tilastokeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen tehtävistä jätedirektiiviin perustuvien seurantatietojen kokoamisesta ja toimittamisesta komissiolle.

Muut muutokset

Elintarvikealan toimijalle säädettäisiin uusi velvollisuus luovuttaa käyttämättä jääneet elintarvikkeet uudelleenjakeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin.

Valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksia täydennettäisiin jätedirektiivin mukaisesti sekä tiedoilla, jotka tähän saakka on katettu alueellisilla jätesuunnitelmilla. Näitä olisivat muun muassa nykyistä tarkemmat tiedot jätteen käsittelykapasiteetista, investointitarpeista sekä

jätteen synnyn ehkäisyyn ja uudelleenkäyttöön liittyvistä toimista. Lisäksi säädettäisiin suunnitelman toteutumisen seurannan ja arvioinnin indikaattoreista.

Voimassa olevan jäteasetuksen jätteen keräystä koskevia yleisiä vaatimuksia ehdotetaan täsmennettäväksi velvoitteella varustaa keräysastiat ja –paikat jätteen lajittelua helpottavilla merkinnöillä sekä huolehtia jätteen sekalaisen yhdyskuntajätteen pesusta vähintään kerran vuodessa ja biojäteastian pesusta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Alueellisilla vastaanottopaikoilla jäteastioiden täyttymistä veloitettaisiin seuraamaan niin, että astioiden ylitäytyminen ja tästä seuraavat katkokset jätteen vastaanotossa voidaan estää.

Jätteen hyödyntämistä maantäytössä tai muutoin sijoittamalla tai levittämällä maahan koskevia säännöksiä täsmennettäisiin korostamalla, että mainittuun tarkoitukseen jätettä saa käyttää vain sen määrän, joka on välttämättä tarpeen maarakenteen tasauksen, kantavuuden tai kestävyuden kannalta.

Myös öljyjätteen erilliskeräystä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia tiukennettaisiin. Erilaiset öljyjätteet olisi erilliskerättävä ja vaatimuksesta voisi poiketa vain, jos keräystä ei voisi teknisesti toteuttaa. Öljyjätteen käsittelyssä korostettaisiin etusijajärjestystä siten, että jäteöljyn uudistaminen tai muu ympäristön kannalta yhtä hyvä kierrätys olisi ensisijainen käsittelytapa verrattuna öljyjätteen polttamiseen.

Ympäristönsuojeluasetuksessa täsmennettäisiin ympäristölupahakemusta ja -päätöstä koskevia säännöksiä vaatimuksilla esittää riittävät tiedot ja perustelut materiaalin luokittelusta sivutuotteeksi tai jätteeksi luokittelun päättymisestä. Lisäksi PCB-asetukseen ja SOVA-asetukseen ehdotetaan tehtäviksi eräitä teknisluonteisia muutoksia.

3.2 Asetusehdotusten vaikutukset

Ehdotetussa jäteasetuksessa täsmennettäisiin jätelain muutoksessa säädettyjä eräitä vaatimuksia. Jätelain muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä (HE 40/2021 vp.) kuvataan ehdotettuja muutoksia ja arvioidaan niiden vaikutuksia ottaen huomioon myös asetustasolla säädettyjä suunnitellut keskeiset muutokset. Muutosten vaikutuksia on kuvattu yksityiskohtaisesti hallituksen esityksen jaksossa 4, eikä tällä ehdotuksella arvioida olevan merkittäviä itsenäisiä vaikutuksia. Seuraavassa kuvataan pääosin hallituksen esityksen pohjalta keskeisimpiä kotitalouksiin, yrityksiin, viranomaisiin ja ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia, jotka aiheutuvat tiukentuvista yhdyskuntajätteen ja rakennus- ja purkujätteen erilliskeräysvelvollisuuksista sekä uusista ja nykyistä yksityiskohtaisemmista kirjanpito-, tiedonanto- ja siirtoasiakirjavelvoitteista ja eräistä muista asetukseen ehdotetuista uusista säännöksistä.

3.2.1 Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet ja erilliskeräysvelvoitteet

Ehdotetussa jäteasetuksessa säädettäisiin vaiheittain tiukentuvista yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteista ja niiden laskentasääntöjen muutoksista. Tavoitteiden saavuttamiseksi täsmennettäisiin jätelain 15 §:ssä säädettyä jätteiden erilliskeräysvelvollisuutta säätämällä nykyistä yksityiskohtaisemmista ja tiukemmista yhdyskuntajätteen erilliskeräysvaatimuksista.

Vaikutukset kierrätystavoitteiden saavuttamiseen

Ehdotettujen muutosten seurauksena yhdyskuntajätteen kierrätysasteen arvioidaan nousevan noin 5–10 prosenttiyksikköä nykyisestä. Tämä merkitsisi selvää tasokorotusta 2000-luvulla tapahtuneeseen hitaaseen kierrätyksen kehittymiseen, mutta ei yksinään riittäisi varmistamaan vuosille 2025, 2030 ja 2035 asetettujen kunnianhimoisten kierrätystavoitteiden saavuttamista. Ehdotetut kierrätystavoitteet ja erilliskeräysvelvoitteet ovat vähimmäisvaatimuksia, ja on mahdollista, että velvoitteiden kohteena olevat toimijat toteuttavat vaadittua laajempaa erilliskeräystä, jolloin myös kierrätysasteen voidaan olettaa nousevan ennakoitua enemmän.

Lajittelun ja kierrätyksen kehittymistä on seurattava tiiviisti ja ryhdyttävä tarvittaessa toimiin kierrätyksen vauhdittamiseksi esimerkiksi lakisäätteisiä erilliskeräysvelvoitteita tiukentamalla tai ottamalla käyttöön muita ohjauskeinoja, kuten verot tai toimijoiden kanssa tehtävät vapaaehtoiset sopimukset.

Vaikutukset kotitalouksiin ja kunnan järjestämään jätehuoltoon

Pakkausjätteen erilliskeräyksen järjestäminen kaikilta taajamien vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöiltä toisi kiinteistöittäisen erilliskeräyksen piiriin noin 50 % Suomen väestöstä. Biojätteen erilliskeräyksen (ml. mahdollisuus pienkompostointiin) piiriin kuuluisi noin 65 % Suomen väestöstä, kun taajamien vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöjen lisäksi biojäte kerättäisiin yli 10 000 asukkaan taajamissa kaikilta asuinkiinteistöiltä. Tekstiilijätteen alueellinen erilliskeräys alkaisi ja täydentäisi hyväntekeväisyysjärjestöjen ja muiden tahojen nyt järjestämää uudelleenkäyttökelpoisten tekstiilien keräystä. Kotitalouksien jätehuoltopalvelua parantaisi edelleen se, että pakkausjätteen, pienmetallijätteen ja mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi muun muovijätteen kuin pakkausjätteen kiinteistöittäinen keräys ja alueellinen vastaanotto suunniteltaisiin kunnan ja pakkausten tuottajan kesken toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi.

Erilliskeräyksen ja kierrätyksen lisääminen nostaisi jätehuollon kokonaiskustannuksia ja sitä kautta myös kotitalouksilta perittäviä jätemaksuja. Asukkaan jätehuoltokustannuksia toisaalta laskisi sekajätteen määrän väheneminen sekä se, että merkittävä osa pakkausjätteen kuljetuskustannuksista siirtyisi kunnan ja tuottajien välisen yhteistoimintavelvollisuuden vuoksi tuottajille, jolloin kotitalouksien jätemaksut laskisivat ja vastaavasti pakattujen tuotteiden hinnat nousisivat. Tuotteiden hinnannousu olisi kuitenkin verrattain pieni, koska pakkauksen osuus koko tuotteen hinnasta on vähäinen.

Yksittäiselle kiinteistölle aiheutuvat lisäkustannukset vaihtelisivat kulloisenkin tilanteen mukaan. Monissa suurissa, useiden kymmenien tai satojen huoneistojen asuinkiinteistöissä erilliskeräys on jo nyt järjestetty ehdotettujen velvoitteiden mukaisesti. Ehdotus lisäisikin erilliskeräystä todennäköisesti eniten pienehköissä, 5–9 huoneiston asunto-osakeyhtiöissä, joita Suomessa on runsas viidennes asunto-osakeyhtiöistä (noin 20 000 kpl)⁸, joskin monilla alueilla on erilliskeräystä viime vuosina laajennettu myös tällaisiin tai tätä pienempiinkin kiinteistöihin.

Biojätteen erilliskeräysveloitteen ulottaminen kaikkiin kiinteistöihin yli 10 000 asukkaan taajamissa lisäisi pienten kiinteistöjen jätehuoltokustannuksia. Yli 10 000 asukkaan taajamissa on yhteensä noin 400 000 alle viiden huoneiston kiinteistöä. Biojätteen keräyksestä aiheutuvaa verrattain merkittävää lisäkustannusta voidaan pienentää kannustavalla jätetaksalla, monilokerokeräyksellä sekä kimppta- tai korttelikeräyksellä. Biojätteen erilliskeräysvelvollisuus voidaan myös korvata kiinteistökohtaisella kompostoinnilla.

Myös keräysastioiden lisäämisestä aiheutuu kiinteistöille lisäkustannuksia, jotka vaihtelevat noin 200 eurosta 1100 euroon riippuen tarvittavien keräysastioiden määrästä ja laadusta sekä mahdollisen biojättekompustorin (200–500 euroa) hankinnasta. Monissa kunnissa kunta hankkii tarvittavat astiat ja sisällyttää tästä aiheutuvat kustannukset kiinteistöiltä perittäviin kunnan jätemaksuihin. Jos kiinteistöt velvoitetaan hankkimaan keräysastiat itse, laajenevista erilliskeräysvelvollisuuksista aiheutuu näille kiinteistöille kertaluonteinen investointikustannus. Lisääntyvä keräysastioiden määrä voi myös vaatia muutoksia jätteen keräysjärjestelyihin kiinteistön tontilla.

Yritysvaikutukset

Yhdyskuntajätettä tuottavien yritysten jätehuollosta aiheutuvat kustannukset nousisivat lisääntyvän erilliskeräyksen seurauksena. Kustannusten nousua on vaikea luotettavasti arvioida, koska tietoja elinkeinotoiminnan yhdyskuntajätteen erilliskeräyksen nykyisestä laajuudesta ja kustannuksista ei ole kattavasti saatavilla. Hallituksen esityksessä arvioitiin karkeasti yritysten jätehuollon nettokustannusten nousun olevan noin 10–20 %. Jätehuollon osuus yritysikiinteistöjen ylläpitokustannuksista on kuitenkin yleensä verrattain pieni, enintään muutamia prosentteja, joten jätehuoltokustannusten nousun vaikutus yrityksen kokonaiskustannuksiin jäänee vähäiseksi.

Ehdotetut erilliskeräysveloitteet parantaisivat jätehuoltoalan yritysten liiketoimintamahdollisuuksia. Jätteenkeräyksen ja -käsittelyn vuosittaisen liikevaihdon voidaan karkeasti arvioida

⁸ Kiinteistöliiton lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle 15.4.2021

kasvavan 50 miljoonalla eurolla. Lisäksi tarvitaan investointeja jätteiden käsittelykapasiteettiin. Pelkästään asumisessa syntyvän biojätteen käsittelylle (biokaasulaitokset) tulisi rakentaa noin 50 000 tonnia lisäkapasiteettia (29–50 milj. €).

3.2.2 Rakennus- ja purkujätteen erilliskeräysvelvoitteet

Voimassa olevan jäteasetuksen mukainen rakennus- ja purkujätteen materiaalina hyödyntämistä koskeva tavoite 70 prosenttia säilyisi ennallaan. Tavoitteen saavuttaminen vaatii merkittäviä lisätoimia ottaen huomioon, että hyödyntämistäaste on Suomessa viime vuosina ollut vain 50–60 prosenttia. Asetuksessa ehdotetut nykyistä laajemmat ja tiukemmin muotoillut rakennus- ja purkujätteen erilliskeräysvelvollisuudet lisääisivät rakennus- ja purkujätteen haltijoiden jätehuoltokustannuksia. Jätteen lajittelu moneen eri jakeeseen voi käytännössä osoittautua haastavaksi joillakin rakennus- ja purkutyömailla työmaa-alueen ahtauden vuoksi. Toisaalta huolellinen lajittelu parantaa eri jätelajien kierrätys- ja hyödyntämismahdollisuuksia ja voi siten vähentää sekalaisen jätteen määrää ja lopulta pienentää jätehuollon kokonaiskustannuksia. Lajittelun kustannustehokkuutta voidaan joissakin tapauksissa myös parantaa työmaalta pois kuljetetun sekalaisen rakennusjätteen keskitetyllä lajittelulla edellyttäen, että tämä ei johda lajiteltujen jätteiden laadun heikkenemiseen.

3.2.3 Kirjanpito-, tiedonanto- ja siirtoasiakirjavelvoitteet

Ehdotetulla jäteasetuksella täsmennettäisiin jätelaissa säädettyjä eri toimijoihin kohdistuvia kirjanpito-, tiedonanto- ja siirtoasiakirjavelvoitteita sekä kansallisiin viranomaisiin kohdistuvia velvoitteita ottaa vastaan, koota ja raportoida toimijoiden tietoja eteenpäin kansallisille tai EU:n viranomaisille. Ehdotetut velvollisuudet perustuvat kauttaaltaan joko suoraan direktiiveihin tai niiden nojalla annettuihin komission täytäntöönpanosäädöksiin. Kirjanpito-, tiedonanto- ja siirtoasiakirjavelvoitteista ja näiden aiheuttamista seurantarjestelmien kehittämistarpeista aiheutuisi yrityksille hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, joiden suuruutta on karkeasti arvioitu hallituksen esityksen jaksossa 4.2.5 (s. 52-56). Taakka ja kustannukset olisivat suurimmillaan uusia velvoitteita ensimmäisen kerran käyttöönotettaessa, mutta pienenisivät käytäntöjen vaikiintuessa ja järjestelmämuutosten valmistuttua.

Tietojen keräämisestä, koonnista ja raportoinnista komissiolle aiheutuu pysyviä uusia tehtäviä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Suomen ympäristökeskukselle, Tilastokeskukselle ja Luonnonvarakeskukselle. Tästä aiheutuva lisäresurssitarve (yhteensä noin 4 htv) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Suomen ympäristökeskukselle ja Tilastokeskukselle on sisällytetty julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2022-2025 ja valtion kolmanteen vuotta 2021 koskevaan lisätalousarvioesitykseen. Luonnonvarakeskukselle on kohdistettu lisävoimavaroja elintarvikejätteen seurantaan jo vuoden 2020 talousarviossa.

Myös jätehuollon toimijoita valvovien kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten ja ELY-keskusten tulisi varsinkin ehdotetun asetuksen toimeenpanon alkuvaiheessa tiedottaa ja neuvoa uusia velvoitteista sekä varata resursseja raportointitietojen tarkastamiseen ja hyväksymiseen jätetietojärjestelmään. Myös kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävät lisääntyisivät biojätteen kiinteistöllä tapahtuvasta pienimuotoisesta käsittelystä tehtyjen ilmoitusten rekisteröinnin myötä. Tämä arvioidaan voitavan toteuttaa sisäisin kohdennuksin. ELY-keskusten työn koordinoitiin kohdennetaan kuitenkin jonkin verran lisävoimavaroja toimeenpanon ensimmäisinä vuosina. Lisäksi jätelain muutoksen toimeenpanoa tuetaan erilaisin viestintä- ja neuvontamateriaalein ja ohjeistuksin.

3.2.4 Muut muutokset

Elintarvikealan toimijan uusi velvollisuus käyttämättä jääneiden elintarvikkeiden luovuttamisesta uudelleenjakeluun vaatisi toimintakäytänteiden päivittämistä niiltä elintarvikealan toimijoilta, jotka eivät vielä nykyisin luovuta elintarvikkeita uudelleenjakeluun. Elintarvikkeiden uudelleenjakelulla elintarvikealan toimija voisi vähentää toiminnassa syntyvän elintarvikejätteen määrää ja siten säästää jätehuoltokustannuksissa. Uudelleenjakelujärjestelyt voisivat toisaalta myös lisätä elintarvikealan toimijan kustannuksia. Velvollisuus ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan koskisi tilanteita, joissa lisäkustannukset olisivat kohtuuttomia. Ehdotus osaltaan parantaisi elintarvikeketjun resurssitehokkuutta ja vähentäisi elintarvikehävikistä aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä.

Ehdotetulla ympäristönsuojeluasetuksen muutoksella selvennettäisiin ja yhtenäistettäisiin ympäristöluvan hakemiseen ja lupapäätöksen tekemiseen liittyviä menettelyjä kysymyksen ollessa tapauskohtaisesta materiaalin luokittelusta sivutuotteeksi tai hyödyntämisen läpikäyneen jätteen jätteeksi luokittelun päättymisestä. Lisäksi tehostuva tiedonkeruu asiaa koskevista ympäristölupapäätöksistä lisäisi päätösten läpinäkyvyyttä ja voisi siten parantaa päätösten yhtenäisyyttä ja toiminnanharjoittajien tasapuolista kohtelua.

Ehdotetuilla PCB- ja SOVA-asetuksen muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

4.1 Valtioneuvoston asetus jätteistä

Asetusehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Jätealan asetusten keskeistä sisältöä valmisteltiin EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpanoa valmistelleessa laajapohjaisessa työryhmässä. Asetusten sisältöä kuvattiin laajalti jätelain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen perusteluissa ja yhteenveto keskeisistä asetustason muutoksista oli lausunnoilla samanaikaisesti hallituksen esityksen kanssa.⁹ Näistä annettu lausuntopalaute on otettu huomioon asetusten jatkovalmistelussa. Myös ympäristöministeriön asettamalle jätealan yhteistyöryhmälle on tiedotettu asetusten valmistelun etenemisestä.

Suuri osa ehdotetusta jäteasetuksesta annetuista kommentteista koski ehdotuksia jätteiden erilliskeräyksestä ja sen järjestämisestä sekä kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksista ja siirtoasiakirjasta. Lisäksi ehdotettuja siirtymäaikoja kommentoitiin paljon. Useita ehdotukseen sisältyviä uudistuksia kannatettiin, mutta myös muutosehdotuksia esitettiin. Seuraavassa esiteltävien muutosten lisäksi asetusehdotukseen tehtiin lausuntopalautteen perusteella useita lähinnä teknisiin yksityiskohtiin liittyviä muutoksia.

Yksityisiä jätealan yrityksiä edustavat tahot ehdottivat lausunnoissaan asumisessa syntyvän pakkausjätteen kiinteistöittäisen erilliskeräyksen (18 §) ulottamista aluksi vain 10 000 asukkaan taajamiin. Lausuntopalautteen mukaan erilliskeräyksen rajauksella vähennettäisiin pakkausten tuottajiin kohdistuvaa kustannuspainetta ja jätettäisiin pienille ja keskisuurille jätteenkeräysyrityksille toimintamahdollisuus markkinoilla, joilla niillä on jo toimintaa. Jatkovalmistelussa asetusehdotukseen ei kuitenkaan tehty tältä osin muutoksia.

Kunnallisten toimijoiden lausunnoissa ehdotettiin, että asumisessa syntyvän biojätteen kiinteistöittäinen erilliskeräys (17 §) rajattaisiin koskemaan vain vakituisia asuinkiinteistöjä. Asetusehdotuksessa vapaa-ajan asuinkiinteistöjä ei rajattaisi kokonaan erilliskeräysvelvoitteen ulkopuolelle. Poikkeaminen erilliskeräysvelvoitteesta olisi kuitenkin jätelain 15 §:n 2 momentissa säädettyjen poikkeamisedellytysten nojalla mahdollista esimerkiksi siinä tapauksessa, että kunnassa tai jollain kunnan alueella sijaitisi paljon osavuotisia tai vähällä käytöllä olevia vapaa-ajan kiinteistöjä. Kunnallisten toimijoiden lausuntojen perusteella ehdotukseen lisäitiin informatiivinen täsmennys siitä, ettei biojätteen erilliskeräystä tarvitsisi järjestää niille kiinteistöille, joilla biojäte käsitellään pienimuotoisesti jätelain 41 a §:n mukaisesti esimerkiksi kompostomalla.

Muun kuin asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräystä koskevassa 21 §:ssä määriteltyjä velvoiterajoja ehdotettiin lausunnoissa uudelleentarkasteltavan ja niiden perusteluista toivottiin laajennettavan. Lausuntopalautteen perusteella velvoiterajoihin ei ehdoteta muutoksia, mutta niiden perusteluja täydennettiin jonkin verran. Lisäksi 21 §:n 3 momentissa käytettyä viittausta huomattavan suureen määrään jätettä tarkennettiin asetusehdotuksen perusteluissa. Ehdotuksen 21 §:n 4 momentissa ollut viittaus 91 §:ssä säädettyyn poikkeamismahdollisuuteen poistettiin lausuntopalautteen perusteella.

⁹ <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=9db14571-b2ec-4a6f-a530-1c7bc49397eb>. Tietoa hallituksen esityksen valmisteluvaiheista, työryhmän mietinnöstä sekä tehdyistä taustaselvityksistä ja vaikutusarvioista on saatavilla valtioneuvoston hankeikkunasta <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> hankenumerolla YM003:00/2019 sekä ympäristöministeriön verkkosivulta <https://www.ym.fi/jatesaadospaketti>.

Useissa lausunnoissa tuettiin säännöstä, jonka mukaan pakkausjäte olisi mahdollisuuksien mukaan kerättävä yhdessä muun samaa materiaalia olevan jätteen kanssa. Toisaalta yksityisten jätealan yritysten lausunnoissa korostettiin, että yhteiskeräystä etenkin muovijätteiden kohdalla tulee käyttää harkitusti ja kierrätyksen arvoketjua vaarantamatta. Tuottajien edustajat ehdottivat, että säännöstä täydennettäisiin siten, että yhteiskeräyksen toteuttamisesta tulee sopia tuottajan kanssa. Lausuntopalautteen perusteella jäteasetuksen 22 §:n 2 momenttiin lisättiin kirjaus, jonka mukaan on tarvittaessa yhdessä tuottajan kanssa varmistettava, ettei yhteiskeräys johda jätteen laadun heikkenemiseen tai muulla tavoin vähennä mahdollisuuksia jätteen uudelleen käytön valmisteluun tai kierrätykseen.

Rakennus- ja purkujätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen osalta (25 §) rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuun määrittelyssä palattiin lausuntopalautteen perusteella voimassa olevan asetuksen mukaiseen muotoiluun. Lausunnoissa toivottiin lisää joustoa ja poikkeusmahdollisuuksia ehdotettuihin rakennus- ja purkujätteen erilliskeräysvaatimuksiin (26 §). Tämän huomioon ottamiseksi ehdotetusta säännöksestä poistettiin rakennuskohdekohtainen jätteen painoraja erilliskeräysvelvollisuudesta poikkeamiselle, minkä seurauksena poikkeaminen olisi mahdollista jätelain 15 §:n 2 momentin mukaisesti.

Ehdotettuja kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteita kommentoitiin lausuntopalautteessa laajalti. Yhtäältä tarve velvoitteiden tiukentamiseen ymmärrettiin, mutta toisaalta esitettiin huolta velvoitteiden vaativuudesta ja niistä aiheutuvasta hallinnollisesta taakasta. Erityisesti toivottiin pidempiä siirtymäaikoja velvoitteiden soveltamiseen.

Ehdotettua jätteen tuottajan, käsittelijän ja kuljettajan velvollisuutta pitää kirjaa yhdyskuntajätteen alkuperästä eriteltynä jätehuoltovastuiden mukaan asumisessa syntyvään, kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvään ja muuhun jätteeseen pidettiin lausuntopalautteessa haastavana ja epäiltiin näin saatavan tiedon luotettavuutta. Haastavana pidettiin niin ikään vaatimusta pitää kirjaa kunnasta, josta jäte on peräisin. Lausunnoissa ehdotetun mukaisesti näistä vaatimuksista luovuttiin, ja jätehuoltovastuiden mukaan eritellyn ja alueellisen jätetiedon keräämistä pyritään sen sijaan kehittämään kokeiluhankkeilla.

Kauppa- ja elintarvikealan etujärjestöt ehdottivat, että elintarvikejätteen raportointi (34 §) tehtäisiin lyhyemmän mittausjakson avulla, siitä luovuttaisiin kokonaan tai velvoite rajattaisiin koskemaan ainoastaan ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisia elintarvikealan toimijoita. Luonnonvarakeskus (Luke) katsoi launnossaan, että velvollisuuden kohdistaminen ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraisiin toimijoihin rajoittaisi Luken kykyä hoitaa sille asetuksen 45 §:ssä ehdotettuja velvollisuuksia ja että velvollisuuden tulisi siksi koskea myös muita toimijoita. Lausuntopalautteen perusteella ehdotukseen ei päädytty tekemään muutoksia.

Lausunnoissa toivottiin selvennystä yhdyskuntajätevesilietteen kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuteen (35 §) erityisesti siinä tilanteessa, kun jätevesilietteen käsittely on ulkoistettu tai jos lietteeseen on sekoitettu myös muuta jätettä. Lisäksi esitettiin, että tiedot lietteen hyödyntämispaikoista maanviljelyssä tulisi ensisijaisesti pyrkiä kokoamaan Ruokavirastolle jo raportoitujen tietojen pohjalta ja että päällekkäistä tiedonkeruuta olisi vältettävä. Lausuntopalautteen huomioon ottamiseksi pykälää muotoiltiin uudelleen ja sen perusteluja täsmennettiin. Lisäksi luovuttiin ehdotetusta maatalouden harjoittajan lietteen käyttöä koskevasta kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta.

Lausunnoissa pidettiin epäselvänä, kohdistuisiko ehdotettu velvollisuus pitää kirjaa yhdyskuntajätteen poltossa syntyvästä pohjatuhkasta ja -kuonasta erotettujen kierrätettyjen metallien määrästä komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1004 mukaisesti laskettuna jätteenpolttolaitokseen vai pohjatuhkan ja -kuonan käsittelijään. Lisäksi pelkästään jätteenpolttolaitokseen kohdistuvaa kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta vastustettiin sillä perusteella, että pohjatuhkan ja -kuonan käsittelijät pitävät metalleja koskevia tietoja liikesalaisuutenaan. Lausuntopalautteen perusteella kyseistä kohtaa muutettiin siten, että kumpikin toimija omalta osaltaan vastaisi kirjanpidosta ja tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle.

Siirtoasiakirjaan merkittävien tietojen (40 §) osalta eniten lausuntopalautetta annettiin ajoneuvon rekisteritunnuksesta, joka nähtiin haastavaksi merkitä siirtoasiakirjaan silloin, kun kuljetukseen käytetään useita ajoneuvoja. Asetusehdotusta muutettiin niin, että rekisteritunnus olisi merkittävä siirtoasiakirjaan mahdollisuuksien mukaan.

Lausunnoissa, jotka koskivat kunnan jätehuoltoviranomaiselle biojätteen pienimuotoisesta käsittelystä kiinteistöllä annettavia tietoja (43 §), ehdotettiin tietovaatimusten yksinkertaistamista hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Ilmoituksen tieto- ja päivitysvaatimuksia muokattiin lausuntopalautteen mukaisesti muun muassa siten, että viranomaiselle ilmoitettaisiin vain kiinteistötyyppi ja huoneistojen lukumäärä kiinteistön henkilömäärän sijaan.

Lausuntopalautteessa ehdotettiin kiinteistön määritelmän lisäämistä asetukseen, koska jätelainsäädännössä sanaa käytetään hieman eri merkityksessä kuin muussa lainsäädännössä. Kiinteistön määritelmää ei lisätty varsinaiseen säädöstekstiin, mutta määritelmän sisältöä selkeytettiin asetuksen erilliskeräysvelvollisuuksia koskevien pykälien perusteluissa. Lisäksi taajaman määritelmää koskevia perusteluita täydennettiin lausuntopalautteen perusteella.

Vapaa-ajan asunnossa syntyvää jätettä (5 §) koskien yksityisiä jätehuoltoalan yrityksiä edustavien tahojen lausunnoissa ehdotettiin kunnan vastuun ulkopuolelle rajattavaksi kaikki ammatillinen vapaa-ajan rakennusten vuokraustoiminta, mutta tältä osin jatkovalmistelussa ehdotukseen ei päädytty tekemään muutoksia.

Useissa lausunnoissa jäteasetuksen velvoitteiden katsottiin tulevan voimaan liian nopeasti. Eriyisesti kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteiden siirtymäsäännösten voimaantuloaikataulua pidettiin liian lyhyenä ja velvoitteiden voimaantuloa ehdotettiin lykättävän vähintään vuodella. Lausuntopalautteen perusteella eräiden kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteiden ja siirtoasiakirjaan merkittävien tietojen osalta siirtymäaikaa jatkettiin jätelain ja jätedirektiivin asettamien reunaehtojen puitteissa. Lisäksi biojätteen erilliskeräysvelvollisuuden siirtymäaika yhdenmukaistettiin jätelain siirtymäsäännösten kanssa ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan osalta siirtymäaikoja tarkennettiin.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa ehdotettiin asetuksen liitteen 2 jätteen loppukäsittelytoimien luetteloon lisääväksi uusia alaluokkia suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavien ja muiden kaivannaisjätealueiden seurannan tehostamiseksi. Ehdotetut muutokset pyritään aluksi toteuttamaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmää ja raportointiohjeistuksia täsmentämällä ja tarve asetuksen liitteen muuttamiseen arvioidaan myöhemmin uudelleen.

Lisäksi lausuntopalautteen perusteella tehtiin muun ohella seuraavat muutokset:

- ehdotusta käyttämättömien elintarvikkeiden uudelleenjakeluun luovuttamisesta (29 §) täydennettiin kustannuksia koskevalla edellytyksellä siten, että käyttämättä jääneet elintarvikkeet on luovutettava uudelleenjakeluun, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin;
- jäteastioiden puhdistamiskertoja koskeva vähimmäisvaatimus (10 § 1 mom. 7 kohta) rajattiin koskemaan vain sekalaisen yhdyskuntajätteen ja biojätteen jäteastian puhdistamista;
- lisättiin jätteen keräystä koskevaan pykälään (10 §) säännös, jonka mukaan jäte on lajiteltava kiinteistöllä tai alueellisella vastaanotto paikalla järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti;
- jätteen pienimuotoista käsittelyä kiinteistöllä koskevaa pykälää (12 §) muutettiin lausuntopalautteen perusteella siten, että pienimuotoisen käsittelyn edellytyksenä kiinteistöllä olisi, että käsittelyssä syntyvä lopputuote hyödynnetään terveyttä ja ympäristöä vaarantamatta;
- kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta koskevaa jätteen kuljettajan ilmoitusvelvollisuutta kunnan jätehuoltoviranomaiselle (42 §) täsmennettiin muuttamalla tietovaatimus kiinteistö- tai rakennustunnuksesta pakolliseksi, kun se lausunnoilla olleen ehdotuksen mukaan olisi tullut antaa mahdollisuuksien mukaan.

4.2 Muut valtioneuvoston asetukset

Ympäristönsuojeluasetuksen muuttamista koskevasta asetusluonnoksesta annetuissa lausunnoissa ehdotettiin, että jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat ratkaisupäätökset olisi hyvä saada keskitetyksi yleiseen tietokantaan asianosaisten helposti saataville. Lisäksi ehdotettiin joi-

takin lähinnä teknisiin seikkoihin liittyviä muutoksia. Säädestä ei ollut tarpeen muuttaa kommenttien johdosta. Jätetietojärjestelmää on tarkoitus kehittää tulevaisuudessa siten, että päätökset saadaan kootusti tietokantaan. Tiedot tulevat ensin viranomaisten käyttöön.

PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä annetun asetuksen 2 ja 7 §:n muuttamista koskevasta asetusluonnoksesta annetuissa lausunnoissa kommentoitiin 2 §:n terminologiaa. Jatkovalmistelussa termejä yhtenäistettiin POP-asetuksen ja REACH-asetuksen kanssa.

Ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n muuttamisesta ei kommentoitu lausunnoilla.

5 Säännöskohtaiset perustelut

5.1 Valtioneuvoston asetus jätteistä

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin sellaiset asetuksen soveltamisen kannalta keskeiset käsitteet, joita ei ole määritelty jätelaissa. Pykälän 1 kohtaan ehdotetaan uutta jäteöljyn määritelmää, joka vastaisi jätedirektiivin 3 artiklan 3 kohdassa säädettyä jäteöljyn määritelmää. Pykälän 2 kohtaan ehdotettava öljyjätteen määritelmä vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 1 §:n 2 kohdan mukaista määritelmää. Siihen tehtäisiin kuitenkin jäteöljyn määritelmästä johtuva tekninen muutos. Öljyjätteen määritelmä olisi laajempi kuin jäteöljyn määritelmä ja kattaisi käyttötarkoituksensa soveltumattomien voiteluaineiden ja teollisuusöljyjen lisäksi myös muut öljyiset jätteet.

Yhdyskuntajätevesilietteen määritelmä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 1 §:n 5 kohdan mukaista määritelmää. Siihen tehtäisiin kuitenkin tekninen muutos, joka aiheutuisi jätelain 6 §:n 1 momentin 3 kohtaan lisätystä saostus- ja umpisäiliölietteen määritelmästä. Saostus- ja umpisäiliölietteen määritelmä pitää sisällään myös pienpuhdistamoissa ja muussa vastaavassa käsittelyjärjestelmässä muodostuvan lietteen. Yhdyskuntajätevesilietteen määritelmästä ei siten ole tarpeen erikseen rajata ulos kiinteistön omassa talousvesien käsittelyjärjestelmässä syntyvää lietettä. Määritelmä vastaisi puhdistamoliettedirektiivin 2 artiklan a(i) kohdan mukaista määritelmää. Direktiivissä käytetyn termin puhdistamoliete sijasta asetuksessa käytettäisiin termiä yhdyskuntajätevesiliete, joka täsmällisemmin kuvaisi asetuksen 31 ja 35 §:ssä sekä liitteessä 4 ehdotettujen lietettä koskevien säännösten soveltamisalaa.

Ehdotettu taajaman määritelmä olisi tarpeen asetuksen luvussa 4 ehdotettujen erilliskeräysvelvollisuuksien rajaamiseksi. Määritelmä vastaisi Tilastokeskuksen noudattamaa tilastollisen taajaman käsitettä. Tilastollisen taajaman määrittely pohjautuu yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän (YKR) mukaiseen taajamarajaukseen. Rajaus perustuu 250 x 250 metrin ruudukkoon, ja siinä otetaan huomioon asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Koska taajaman reuna-alueet voivat esimerkiksi uudisrakentamisen ja muuttoliikkeen seurauksena laajentua tai supistua jopa vuosittain, on 17–19 ja 21 §:ssä ehdotettujen erilliskeräysvelvoitteiden kohdistamisessa käytännössä tarpeen tehdä aika ajoin tulkintoja siitä, mitkä kiinteistöt kuuluvat taajama-alueeseen ja mitkä eivät.

2 §. Jätteen hyödyntämis- ja loppukäsittelytoimet. Jätelain 6 §:n 3 momentin nojalla säädettävä pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 2 §:ää ja sillä sisällytettäisiin asetuksen liitteiksi 1 ja 2 jätedirektiivin liitteen I ja II mukaiset luettelot jätteen loppukäsittely- ja hyödyntämistoimista eräin kansallisin tarkennuksin. Luettelot olisivat jätedirektiivin 3 artiklan 15 ja 19 kohdan mukaisesti esimerkkiluetteloita hyödyntämis- ja loppukäsittelytoimista. Luettelot olisi kuitenkin laadittu mahdollisimman kattaviksi siten, että käytännön soveltamisessa olisi ensisijaisesti pyrittävä löytämään luettelosta kutakin hyödyntämis- tai loppukäsittelytoimintoa parhaiten kuvaava luokitus.

3 §. Jätteen vaaraominaisuudet. Jätelain 6 §:n 4 momentin nojalla säädettävä pykälä säilyisi voimassa olevan jäteasetuksen 3 §:n tapaan viittaussäännöksenä jätedirektiivin liitteeseen III,

jossa säädetään tyhjentävästi ominaisuuksista ja raja-arvoista, joiden perusteella jätteet määritellään vaarallisiksi jätteiksi. Mainittu direktiivin liite III on uudistettu kokonaisuudessaan komission asetuksella (EU) N:o 1357/2014 ja sitä on muutettu ympäristövaarallisuutta koskevan ominaisuuden osalta neuvoston asetuksella (EU) 2017/997. Ehdotettua pykälää on tarkoitus tulvaisuudessa päivittää aina, kun direktiivin liitteeseen III tehdään muutoksia.

4 §. Jäteluettelo ja vaarallinen jäte. Pykälässä säädettäisiin jätelain 6 §:n 3 momentin nojalla jäteluettelosta sekä siitä, mitkä jäteluettelossa mainituista jätteistä luokitellaan vaarallisiksi jätteiksi. Pykälä olisi sisällöltään yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 4 §:n kanssa. Selkeyden vuoksi voimassa olevassa pykälässä olevasta viittauksesta yleisimpien jätteiden luetteloon kuitenkin luovuttaisiin.

Jäteluettelo olisi esimerkkiluettelo jätteistä, mutta siinä mainittujen vaarallisten jätteiden osalta luokittelu olisi sitova. Vaarallisen jätteen luokittelusta voitaisiin yksittäistapauksessa poiketa jätelain 7 ja 112 §:ssä säädetyn menettelyin. Yhdessä mainittujen jätelain säännösten kanssa säännöksellä pantaisiin täytäntöön jätedirektiivin 7 artiklan ja komission päätöksen 2000/532/EY säännökset jäteluettelosta.

5 §. Vapaa-ajan asunnossa syntyvä jäte. Pykälällä täsmennettäisiin jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun asumisessa syntyvän jätteen määrittelyä siltä osin kuin on kysymys vapaa-ajan asunnosta. Vapaa-ajan asunnolla tarkoitettaisiin pääasiassa omaan käyttöön tarkoitettuja kesämökkejä ja muita vastaavia vapaa-ajan asuinrakennuksia sekä vuokrattavia lomamökkejä ja -osakkeita lukuun ottamatta hotellinomaisia palveluja tarjoavia lomakyliä. Säännös annettaisiin jätelain 32 §:n 4 momentin nojalla ja se olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 5 §:n kanssa.

Lomakylän määrittelyssä voidaan käyttää apuna Tilastokeskuksen toimialaluokitusta, jonka mukaan lomakylät ovat "majoitusliikkeitä, joissa vieraat pääasiassa majoitetaan usean lomamökin tai loma-asunnon muodostamissa yksiköissä, joissa usein on tarjolla myös muita palveluja, kuten ruokailu-, pyykinpesu- ja virkistyspalveluja sekä informaatiopalveluja; lomamökkejä alueella on oltava vähintään kymmenen kappaletta tai niissä on oltava vähintään 40 vuodepaikkaa" (toimialaluokituksen kohta 55209). Lomakylän määrittelyssä keskeisiä kriteereitä olisivat siten mökkien tai vuodepaikkojen määrän ohella se, että tarjolla on muita majoitusliiketoimintaan viittaavia palveluita. Muiden palveluiden tulisi kytkeytyä tiiviisti lomakylän toimintaan niin, että ne sijaitsevat kiinteänä osana lomakylää tai palvelevat pääasiallisesti lomailijoita. Lomakylällä ei näin ollen tarkoitettaisi esimerkiksi pelkkää vapaa-ajan asuntojen lyhytaikaista vuokraamista tai maatilamatkailuun liittyvää majoitusta.

6 §. Jätelain soveltaminen puolustusvoimien toimintaan. Jätelain 4 §:n 3 momentin nojalla määriteltäisiin tarkemmin, mitkä puolustusvoimien toiminnot rajataan jätelain soveltamisalasta. Jätelain mukaan lakia ei sovelleta sellaisiin puolustusvoimien toimintoihin, joissa soveltaminen vaarantaa valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 6 §:n kanssa.

Pykälään sisällytettäväksi ehdotettujen toimintojen osalta viitataan puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) säädettyihin valtakunnan turvallisuuteen tai huoltovarmuuteen liittyviin puolustusvoimien lakisäätöihin tehtäviin. Niiden toteuttamisedellytykset on tarpeen turvata poikkeuksilla jätelain soveltamisesta normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa ennen valmiuslain (1552/2011) soveltamisen aloittamista. Kyseisissä toiminnoissa puolustusvoimien on kuitenkin otettava huomioon jätelain 4 §:n 2 momentin mukaisesti jätelain yleiset velvollisuudet ja periaatteet siinä laajuudessa kuin se on mahdollista.

Jätelakia sovellettaisiin puolustusvoimien toiminnoissa syntyviin jätteisiin, joihin ei liity valtakunnan turvallisuuteen tai huoltovarmuuden vaarantamiseen liittyviä tekijöitä. Näitä olisivat esimerkiksi varuskuntien tai vastaavien sotilaallisten toimintakokonaisuuksien normaaliolojen yhdyskuntajätteet.

Puolustusvoimissa käytettävistä tuotteista, joihin jätelakia ei sovelleta, säädetään jätelain 4 §:n 1 momentissa. Tällaisilla tuotteilla tarkoitetaan julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 5 §:ssä tarkoitettuja puolustustarvikkeita, jotka on erityisesti suunniteltu tai sovitettu sotilaallisiin tarkoituksiin ja tarkoitettu käytettäväksi aseena, ammuksena tai puolustusmateriaalina puolustusvoimien tai muun sotilaallisen organisaation toimesta. Jätelain

nojalla annetuissa valtioneuvoston asetuksissa säädetään muun muassa puolustusvoimissa käytettäviä tuotteita koskevia soveltamisalan rajoituksia tiettyjen tuotteiden, kuten paristojen ja akkujen sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta.

2 luku. Jätehuollon järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset

7 §. *Jätteen pakkaaminen ja merkitseminen sekä jätteestä annettavat tiedot.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 14 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla jätteiden pakkaamista, merkitsemistä ja tietojen antamista jätteestä koskevista vaatimuksista. Ne olisivat yleisiä ja koskisivat siten kaikkia jätteitä. Niitä täsmennettäisiin vaarallisten jätteiden pakkaamisen ja merkitsemisen osalta 8 ja 9 §:ssä sekä vaarallisten jätteiden, POP-jätteiden ja eräiden muiden jätteiden siirtoasiakirjassa annettavien tietojen osalta 40 §:ssä. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 7 §:ää.

Jätelain soveltamisalaan kuuluvien eläimistä saatavien sivutuotteiden pakkaamisessa ja merkitsemisessä on ehdotetussa pykälässä säädetyn lisäksi noudatettava, mitä eläinperäisiä sivutuotteita koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1069/2009 toimeenpanoasetuksessa N:o 142/2011, jäljempänä *sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus*, ja erityisesti sen liitteessä VIII säädetään.

8 §. *Vaarallisen jätteen pakkaus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin jätelain 16 §:n 3 momentin nojalla vaarallisen jätteen pakkausta koskevista vaatimuksista. Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin säännöksen suhdetta aineiden ja seosten luokitukselta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä *CLP-asetus*, vastaaviin vaatimuksiin. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 8 §:ää.

9 §. *Vaarallisen jätteen merkitseminen.* Pykälässä täsmennettäisiin vaarallisten jätteiden merkitsemistä koskevia velvollisuuksia jätelain 16 §:n 3 momentin nojalla. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 9 §:ää.

Nykyisen pykälän 2 momentissa oleva osin vanhentunut viittaus komission asetuksen N:o 1357/2014 mukaisiin vaaraominaisuuksiin korvattaisiin viittauksella 3 §:ssä tarkoitettujen Euroopan unionin säädösten mukaisiin vaaraominaisuuksiin. Ehdotettu viittausmenettely mahdollistaisi yksinkertaisen tavan viitata jätedirektiivin liitteessä III määriteltyihin jätteen vaaraominaisuuksiin ottaen huomioon kaikki eri aikoina liitteeseen tehdyt muutokset. Liitettä III muuttavat Euroopan unionin säädökset luettelaisiin asetuksen 3 §:ssä, jota päivitetäisiin tarvittaessa.

Pykälän 3 momentissa käytetyt käsitteet vastaisivat CLP-asetuksen vastaavaa terminologiaa. Momenttia täydennettäisiin voimassa olevaan jäteasetukseen nähden selvennyksellä, jonka mukaan CLP-asetukseen perustuvat huomiosana, vaaralausekkeet ja turvalausekkeet on ilmoitettava suomeksi ja ruotsiksi. Lisäksi momentin muotoilua selvennettäisiin jakamalla eri merkintävaatimukset omiksi alakohdiksi.

10 §. *Jätteen keräys.* Pykälässä täsmennettäisiin jätelain 14 §:n 1 momentin ja 15 §:n 3 momentin nojalla jätteen keräyksessä noudatettavia vaatimuksia. Pykälä vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 10 §:ää, mutta sitä täydennettäisiin ja täsmennettäisiin eräiltä osin.

Jätteen keräystä koskevien vaatimusten sisällyttäminen ehdotettuun asetukseen on perusteltua vaatimusten valtakunnallisen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Vaatimukset koskisivat yhdyskuntajätteen ja siihen rinnastettavan jätteen, kuten tuottajavastuun piiriin kuuluvan keräyspaperin, pakkausjätteen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräystä riippumatta siitä, kenen vastuulla jätteen keräyksen järjestäminen jätelain mukaan on tai millaisin välinein ja tekniikoin keräys toteutetaan. Pykälän 4 momentin mukaan säännöksiä sovellettaisiin myös muun kuin yhdyskuntajätteen ja siihen rinnastettavan jätteen keräyksessä soveltuvin osin. Pykälän vaatimukset tulisi ottaa huomioon jätteen keräystoiminnasta tehtävässä ilmoituksessa, jonka sisältövaatimuksista säädettäisiin asetuksen 48 §:ssä.

Pykälän 1 momentin säännökset kohdistettaisiin vastaanottoaikan järjestäjään, 2 momentin säännökset vastaanottoaikan käyttäjään ja 3 momentin säännökset vastaanottoaikan järjestäjään ja jätettä vastaanottoaikasta noutavaan kuljettajaan.

Pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla jäteastialla tarkoitettaisiin tavanomaisen kannellisen jäteastian ohella myös kaikkia muita kunkin jätelajin keräykseen soveltuvia välineitä, kuten kannellista säiliötä, maahan upotettavaa syväkeräyssäiliötä, jätelavaa sekä soveltuvin osin myös alueellisen putkikuljetusjärjestelmän syöttöpistettä. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa täsmennettäisiin voimassa olevaan jäteasetukseen nähden siten, että jäteastian kanteen tai etuseinään kiinnitettävän merkinnän lisäksi jäteastiaan tai sen välittömään läheisyyteen olisi asetettava selvästi nähtäville kerättävää jätelajia koskevat lajitteluohjeet. Merkinnöissä ja lajitteluohjeissa tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä valtakunnallisesti yhtenäisiin symboleihin ja esitystapaan esimerkiksi hyödyntämällä Pohjoismaissa laajasti käytössä olevaa jätetikogrammijärjestelmää.

Lisäksi voimassa olevaa sääntelyä täydennettäisiin momentin 6 kohdassa velvollisuudella seurata alueellisilla vastaanottoaikoilla jäteastian täyttymistä siten, että astioiden tyhjentäminen voidaan tehdä ajoissa ja aiheuttamatta katkoksia jätteen vastaanottoon. Seuranta tulisi tarvittaessa järjestää automaattisin seurantajärjestelmin. Momentin 7 kohdassa tarkennettaisiin, että sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastioiden puhdistus tulisi tehdä vähintään kerran vuodessa ja biojäteastioiden puhdistus vähintään kaksi kertaa vuodessa. Momentin 8 kohdassa täsmennettäisiin, että jätteen keräyksen johdosta roskaantuneen vastaanottoaikan ja sen ympäristön siivoaminen olisi tehtävä viivytyksettä. Jätteen vastaanottoaikan pitäjän toissijaisesta siivoamisvelvollisuudesta tilanteessa, jossa roskaajaa ei saada täyttämään velvollisuuttaan, säädetään jätelain 74 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

Momentin 9 ja 10 kohdat säilyisivät voimassa olevan jäteasetuksen mukaisina. Momentin 9 kohdan mukaan toiminnanharjoittajan olisi huolehdittava siitä, että vastaanottoaikassa on kerättävän jätteen ominaisuudet huomioon ottaen riittävän tiivis pohja ja tarpeelliset säänkestävät katteet, vesien johtamis- ja käsittelyjärjestelyt ja muut rakenteet keräyksestä johtuvan terveydelle ja ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi. Vaadittavien ympäristönsuojelutoimien olisi siis oltava riittävät ja tarpeelliset ympäristöhaitan ja –vaaran ehkäisemiseksi ja ne määräytyisivät kerättävän jätteen laadun mukaan. Näin ollen 9 kohdan vaatimuksia ei käytännössä sovellettaisi metallijätteen, keräyspaperin, kartonkijätteen tai muiden vastaavien jätteiden vastaanottoaikoihin. Sen sijaan öljyjätteiden, romuajoneuvojen, käytöstä poistettujen ajoneuvoakkujen, käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä muiden vaarallisten tai muutoin ongelmallisten jätteiden vastaanotossa edellytettäisiin yleensä kohdassa säädettyjä lisätoimia ympäristön suojelemiseksi. Momentin 10 kohdassa tarkoitettujen toimien jätteen luovuttoman vastaanottoaikkaan toimittamisen estämiseksi olisi toteutettava tarpeen mukaan.

Pykälän 2 momentissa edellytettäisiin voimassa olevaa jäteasetusta vastaavasti, että jätettä vastaanottoaikkaan toimittavan on pantava jäte sille varattuun jäteastiaan ja huolehdittava siitä, ettei astia jätteen vuoksi rikkoonnu eikä tarpeettomasti likaannu. Säännöstä kuitenkin täsmennettäisiin velvoitteella jätteen syntypaikkalajitteluun. Säännöksen mukaan jäte olisi lajiteltava kiinteistöllä tai alueellisella vastaanottoaikalla järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti. Tämä tarkoittaisi sitä, että jäte tulisi ennen vastaanottoaikkaan toimittamista lajitella niin, että kiertäiskelpoinen jäte erotellaan ainakin kaikkien niiden jätelajien osalta, joita valtioneuvoston asetuksilla säädetty tai kunnan jätehuoltomääräyksissä määritellyt erilliskeräysvelvoitteet koskevat ja joille on vastaanottoaikassa oma astia.

Pykälän 3 momentti säilyisi voimassa olevan jäteasetuksen mukaisena. Vastaanottoaikan järjestäjän ja jätteen kuljettajan olisi toimintamahdollisuuksiensa rajoissa huolehdittava siitä, ettei vastaanottoaikan läheisyydessä asuville ja oleskeleville aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Siten esimerkiksi vastaanottoaikan järjestäjän mahdollisuus vaikuttaa aiheutuvaan meluhaittaan rajoittuisi usein lähinnä jäteastioiden sijoitteluun kiinteistöllä. Jätteen kuljettajan on jäteastioiden tyhjennyksessä noudatettava lisäksi kunnan jätehuoltomääräysten mukaisia jätteen kuormausaikoja.

Jätelain soveltamisalaan kuuluvien eläimistä saatavien sivutuotteiden keräyksessä on lisäksi noudatettava, mitä sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetuksen liitteessä VIII säädetään.

Kunnan jätehuoltomääräyksillä voidaan antaa ehdotettua pykälää tarkentavia määräyksiä siten kuin jätelain 91 §:ssä säädetään.

11 §. Jätteen kuljetus. Jätelain 14 §:n 1 momentin nojalla annettava säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 11 §:ää. Jäte olisi ensisijaisesti kuljetettava tiiviissä pakkauksessa tai umpinaisessa kuljetusvälineessä. Jäte voitaisiin kuitenkin kuljettaa myös muulla tavoin, jos jätteen pääsy ympäristöön ja jätteestä aiheutuva tapaturmavaara voidaan estää. Ehdotetut säännökset koskisivat sekä jätteen haltijan ja kunnan että tuottajan järjestämisvastuulla olevan jätteen kuljetusta. Jätelain soveltamisalaan kuuluvien eläimistä saatavien sivutuotteiden kuljetuksessa on lisäksi noudatettava, mitä sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetuksen liitteessä VIII säädetään. Kunnan jätehuoltomääräyksillä voidaan antaa ehdotettua pykälää tarkentavia määräyksiä siten kuin jätelain 91 §:ssä säädetään.

12 §. Jätteen pienimuotoinen käsittely kiinteistöllä. Pykälä olisi uusi ja se annettaisiin jätelain 14 §:n 1 momentin sekä 41 a §:n 3 momentin nojalla. Pykälässä säädettäisiin biojätteen, saostus- ja umpisäiliölietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen omatoimista tai kahden tai useamman toisiaan lähellä sijaitsevan kiinteistön yhteistä käsittelyä koskevista tarkemmista vaatimuksista silloin, kun käsittely kiinteistöllä on pienimuotoista ja hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä. Pykälän sääntely koskisi sekä kunnan jätehuoltovastuulle jätelain 32 §:n nojalla kuuluvaa jätettä, jonka pienimuotoisesta käsittelystä kiinteistöllä on säädetty jätelain 41 a §:ssä, että jätteen haltijan vastuulle kuuluvaa biojätettä, saostus- ja umpisäiliölietettä ja siihen rinnastettavaa muuta jätettä. Kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä voitaisiin antaa pykälässä tarkoitettua jätteen pienimuotoista käsittelytoimintaa täydentäviä määräyksiä.

Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettäisiin jätteen käsittelylaitteiston sijoittamista, rakentamista, käyttöä, kunnossapitoa ja mitoittamista koskevista vaatimuksista. Lisäksi 3 ja 4 kohdassa säädettäisiin jätteen sijoittamisesta ja käsittelystä sitä varten suunnitellussa käsittelylaitteistossa. Kyseessä tulisi 4 kohdan mukaan olla suljettu laitteisto kuten hyvin ilmastoitu kompostori, johon haittaeläinten pääsy on estetty ja josta ei pääse valumavesiä maaperään. Talvella käytettävän laitteiston edellytettäisiin myös olevan tarvittaessa lämpöeristetty. Lämpöeristyksen tarvetta arvioitaessa tulisi ottaa erityisesti huomioon alueelliset sääolosuhteet sekä lämpöeristyksen vaikutus laitteiston kompostointiominaisuuksiin ja toimintaan. Lämpöeristyksestä voitaisiin jätelain 91 §:n mukaisesti antaa tarkentavia määräyksiä kunnan jätehuoltomääräyksillä.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan kuivakäymäläjäte, saostus- ja umpisäiliöliete ja siihen rinnastettavia muu jäte, kuten pienpuhdistamoliete tai lemmikkieläinten uloste, tulisi käsitellä hygieeniseltä laadultaan haittattomaksi ennen sen käyttöä lannoitteena tai maanparannusaineena kiinteistöllä. Tarkoitukseen soveltuvia hygienisointimenetelmiä olisivat erityisesti kalkkistabilointi tai kompostointi, mutta myös muu hygienisointiteholtaan yhtä hyvä käsittelymenetelmä sallittaisiin. Kompostoinnin lopputuotteen hygieenisen laadun turvaamiseksi säännöksessä edellytettäisiin, että kompostoitavaa käsittelyajan tulisi olla vähintään vuosi siitä, kun tuoretta kuivakäymäläjätettä on viimeksi lisätty kompostiin.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan käsittelyssä syntyvälle lopputuotteelle tulisi olla tosiasiallista käyttöä ja se tulisi voida hyödyntää terveyttä ja ympäristöä vaarantamatta. Lopputuotteen luovuttaminen vastikkeetta tai vastiketta vastaan olisi lannoitevalmisteen markkinoille saattamista ja edellyttäisi jätelainsäädännön lisäksi myös lannoitevalmistelain 539/2006 noudattamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, ettei 1 momentin 4 kohdassa ehdotettuja jätteen käsittelylaitteistoja koskevia vaatimuksia sovellettaisi pelkän puutarhajätteen pienimuotoiseen käsittelyyn kiinteistöllä. Tällaista jätettä käsitellään kiinteistöillä usein eikä se aiheuta haittaa terveydelle tai ympäristölle siten, että mainittujen vaatimusten soveltaminen olisi tarpeen.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi informatiivinen viittaus lannoitevalmistelakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin, jotka koskevat saostus- ja umpisäiliölietteen ja kuivakäymäläjätteen käyttöä maanviljelyssä. Tätä koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä sisältyy erityisesti lannoitevalmisteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 24/11 muuttamisesta annetun asetuksen 12/12 11 a §:ään.

13 §. Jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan poistaminen käytöstä. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisen jäteasetuksen 13 §:ää. Pykälä säädettäisiin jätelain 14 §:n 1 momentin nojalla. Sen 2

momentti sisältäisi informatiiviset viittaukset jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan käytöstä poistamiseen sovellettavaan muuhun lainsäädäntöön.

3 luku. Viranomaiset ja asiantuntijalaitokset sekä niiden tehtävät

14 §. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin 27 §:n nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä jätelain toimeenpanossa. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 33 §:ää.

Ehdotuksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuutena olisi huolehtia ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallentamiensa jätteitä koskevien tietojen laadunvarmistuksesta. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallennettujen jätteitä koskevien tietojen laadunvarmistus on tärkeää luotettavien valtakunnallisten jätetilastojen tuottamiseksi. Pykälän 2 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä olisi kerätä ja hankkia jätteitä ja jätehuoltoa koskevaa keskuksen toimialuetta koskevaa tietoa. Tiedon keruu olisi tarpeen muun muassa valtakunnallista jätesuunnitelmaa varten. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi huolehdittava jätteitä ja jätehuoltoa koskevan koulutuksen, neuvonnan, tiedotuksen ja seurannan järjestämisestä toimialueellaan. Jätteitä ja jätehuoltoa koskevan koulutuksen järjestämisessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten olisi ensisijaisesti huolehdittava alueen muiden viranomaisten ja kuntien viranomaisten kouluttamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä säädetään myös muun muassa jätelain 22, 24, 75, 94 ja 142 §:ssä.

15 §. *Suomen ympäristökeskuksen tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 26 a §:n nojalla Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä jätelain toimeenpanossa sen lisäksi, mitä jätelain 22, 25, 108 a ja 142 §:ssä säädetään. Pykälä vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 32 §:ää. Säännöksen 1 kohdan mukaan Suomen ympäristökeskuksen olisi tehtävä jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja jätehuoltoa koskevaa tutkimusta ja seuranta sekä järjestettävä näihin liittyvää koulutusta, neuvontaa ja tiedotusta. Ehdotetun 2 kohdan mukaan Suomen ympäristökeskuksen olisi osallistuttava valtakunnallisen jätesuunnitelman sekä jätelain nojalla annettavien säännösten ja jätetasioita koskevien ohjeiden valmisteluun. Säännöksessä täsmennettäisiin, että Suomen ympäristökeskuksen olisi myös seurattava valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpanoa. Pykälän 3 kohdan mukaan Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä olisi nykyiseen tapaan osallistua ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallennettujen jätteitä koskevien tietojen laadunvarmistuksen kehittämiseen. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallennettujen jätteitä koskevien tietojen laadunvarmistus on tärkeää, koska Tilastokeskus käyttää rekisterin tietoja laatimiensa valtakunnallisten jätetilastojen pohjana.

16 §. *Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset.* Jätelain 27 §:n nojalla annettava pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan jäteasetuksen 34 §:ää, mutta pykälässä mainittujen asiantuntijaviranomaisen ja -laitosten nimet muutettaisiin vastaamaan organisaatioiden nykyisiä nimiä. Lisäksi niiden järjestys muutettaisiin siten, että ensin mainittaisiin tutkimustoimintaa tekevät laitokset, sen jälkeen valvovat viranomaiset ja viimeisenä olisi osakeyhtiömuodossa toimiva tutkimuslaitos. Pykälään lisättäisiin asiantuntijalaitokseksi Luonnonvarakeskus, joka vastaisi 44 §:n mukaisesti jätedirektiivin elintarvikejätettä koskevien seurantatietojen kokoamisesta ja toimittamisesta Euroopan komissiolle.

4 luku. Jätteiden erilliskeräys ja hyödyntäminen

17 §. *Asumisessa syntyvän biojätteen kiinteistöittäinen erilliskeräys.* Jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla annettavassa pykälässä asetettaisiin kunnalle täsmälliset asumisessa syntyvän biojätteen kiinteistöittäisen erilliskeräyksen vähimmäisvaatimukset. Nykyistä täsmällisempi sääntely olisi tarpeen jätelain 15 §:ssä säädetyn jätteiden erilliskeräysvelvollisuuden täsmentämiseksi ja konkretisoimiseksi. Ehdotettu erilliskeräysvelvoite koskisi asumisessa syntyvää biojätettä puutarha- ja puistoajatetta lukuun ottamatta. Kiinteistöittäisen keräyksen merkittävä lisääminen on arvioitu välttämättömäksi jätedirektiivissä asetettujen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

Pykälän 1 momentin mukaan kunnan tulisi kerätä asumisessa syntyvä biojäte vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Lisäksi keräys tulisi 2 momentin mukaan järjestää yli 10 000 asukkaan taajamassa jokaiselta kiinteistöltä, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto.

Säännöksen soveltamisen yhteydessä kiinteistön käsitettä tulisi tulkita jätteen keräyksen järjestämisen näkökulmasta. Tällöin kiinteistöllä sijaitsevaisi katsottavien huoneistojen lukumäärä ei olisi jokaisessa tilanteessa yhteneväinen esimerkiksi kiinteistörekisteriin merkittyjen kiinteistöyksikköä koskevien tietojen kanssa, vaan merkitystä voitaisiin antaa myös kiinteistön ja sillä sijaitsevien rakennusten omistus- ja hallintasuhteille sekä jätepestettä käytännössä käyttävien asuinhuoneistojen lukumäärälle. Olennaista olisi, että kiinteistö muodostaisi jätehuollon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Käytännössä samalla tontilla voi esimerkiksi olla viisi erillispientaloa tai paritaloa, mutta ilman asunto-osakeyhtiömuotoa. Jos kuitenkin talolla on oma jätepestensä, rinnastuisi tilanne omalla tontilla sijaitseviin yksittäisiin omakotitaloihin tai paritaloihin, eivätkä asetuksessa vähintään viidelle asuinhuoneistolle säädetyt erilliskeräysvelvoitteet koskisi tontilla sijaitsevia taloja. Toisaalta erilliskeräysvelvoite koskisi niitä asunto-osakeyhtiöitä, joissa samaa jätepestettä käyttää vähintään viisi asuinhuoneistoa, riippumatta siitä, muodostuuko asunto-osakeyhtiö erillispientaloista tai esimerkiksi rivitaloista. Jos asunto-osakeyhtiön erillispientaloilla on omat jäteastiansa ja omat jättesopimuksensa, erilliskeräysvelvoitteet eivät koskisi. Säännöksen mukaisen huoneistorajan laskennassa ei olisi merkitystä sillä, kuinka monen tontin alueelle asunto-osakeyhtiöön kuuluvat rakennukset sijoituvat.

Ehdotettujen siirtymäsäännösten nojalla biojätteen erilliskeräysvaatimusta tiukennettaisiin vaiheittain niin, että 1 momentin mukainen erilliskeräys tulisi järjestää viimeistään 1.7.2022 lähtien ja 2 momentin mukainen erilliskeräys viimeistään 19.7.2024 lähtien. Erilliskeräysvaatimus on perusteltua asettaa biojätteelle vaiheittain tiukemmaksi kuin muille erilliskerättäville jätelajeille, koska selvitysten mukaan biojätteen kierrätystä lisäämällä voidaan käytännössä tehokkaimmin nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta. Lisäksi biojätteen kierrätystä on mahdollista lisätä vain erilliskeräystä (ml. pienkompostointi) lisäämällä, sillä lannoitevalmistelainsäädännöstä johdettavan nykyisen tulkintakäytännön, samoin kuin jätedirektiivin 11 a artiklan 4 kohdan, perusteella sekajätteestä erotellun biojätteen hyödyntämistä ei voida katsoa kierrätykseksi. Biojätteen kiinteistöittäinen keräys voitaisiin tarvittaessa toteuttaa myös ns. kimppakeräyksenä kahden tai useamman toisiaan lähellä sijaitsevan kiinteistön kesken taikka ns. korttelikeräyksenä, jossa tietyllä alueella sijaitsevien kiinteistöjen yhteinen jäteastia sijaitsee kohtuullisen kävelymatkan (enintään muutaman sadan metrin) päässä jokaiselta keräykseen osallistuvalla kiinteistöllä.

Pykälän 3 momentin nojalla 1 ja 2 momentissa säädetty erilliskeräysvelvollisuus ei kuitenkaan kohdistuisi kiinteistöön, jonka biojäte käsitellään pienimuotoisesti jätelain 41 a §:n mukaisesti. Biojätteen kiinteistöittäinen keräys voitaisiin korvata pienkompostoinnilla tai käsittelemällä biojäte muutoin kiinteistöllä, jos se toteutetaan jätelain 41 a §:n 1 momentin ja ehdotetun 12 §:n mukaisesti aiheuttamatta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle sekä noudattaen kunnan jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräyksiä. Jätteen haltijan tulisi jätelain 41 a §:n 2 momentin nojalla antaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle ehdotetussa 43 §:ssä tarkoitetut tiedot sekä ilmoittaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa toiminnan lopettamisesta. Kun biojätteen pienimuotoinen käsittely kiinteistöllä lopetetaan ja jätteen haltija olisi tehnyt viranomaiselle tätä koskevan ilmoituksen, kyseinen kiinteistö palaisi 1 ja 2 momentissa säädetyn, kunnan vastuulle kuuluvan biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Velvollisuutta antaa tiedot biojätteen kiinteistöllä tapahtuvasta pienimuotoisesta käsittelystä kunnan jätehuoltoviranomaiselle sovelletaan jätelain muutoksen (714/2021) siirtymäsäännöksen nojalla 1.1.2023 alkaen. Jätelain 91 §:ssä tarkoitetuilla kunnan jätehuoltomääräyksillä voitaisiin antaa terveyden ja ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia biojätteen pienkompostointia tai muuta vastaavaa pienimuotoista käsittelyä kiinteistöllä koskevia määräyksiä sekä kunnan jätehuoltovastuulla oleville että muille kiinteistöille.

Kunta voisi jätelain 91 §:n 3 momentissa säädetyin perustein poiketa jätehuoltomääräyksissään 1 ja 2 momentissa ehdotetuista biojätteen kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen vähimmäisvaatimuksista. Poikkeaminen voisi tulla kyseeseen esimerkiksi siinä tapauksessa, että kunnassa sijaitseisi paljon osavuotisia tai vähällä käytöllä olevia vapaa-ajan kiinteistöjä, joiden erilliskeräyskustannukset olisivat merkittävät, mutta vaikutus kierrätystavoitteiden saavuttamiseen vähäinen. Vapaa-ajan kiinteistöjä ei kuitenkaan kategorisesti rajattaisi erilliskeräysvelvoitteen ulkopuolelle, sillä vapaa-ajan kiinteistöihin muuttaminen on yleistynyt viime vuosina ja yhä useammat vapaa-ajan kiinteistöt vastaavat teknisiltä ominaisuuksiltaan ja varustelutasoltaan ympäristönsuojelussa käytössä olevia kiinteistöjä. Vapaa-ajan kiinteistöllä voi myös asua pysyvästi, vaikka rakennuksen käyttötarkoitusta ei muutettaisi. Jätehuoltomääräyksissä voitaisiin myös määrätä

mahdollisuudesta poiketa pykälässä säädetystä erilliskeräysvelvollisuudesta yksittäisten kiinteistöjen kohdalla silloin, jos vaadittavien jäteastioiden sijoittaminen kiinteistölle ei olisi mahdollista esimerkiksi paloturvallisuus- ja kaavamääräykset huomioiden. Asetusta lievempien vaatimusten tulisi perustua jätelain 15 §:n 2 momenttiin ja niiden ajantasaisuutta olisi arvioitava viiden vuoden välein. Toisaalta kunta voisi järjestää kiinteistöittäistä keräystä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja vähimmäisvaatimuksia kattavammin. Joissakin tapauksissa kunta voisi myös olla velvollinen järjestämään asetuksessa ehdotettua kattavampaa erilliskeräystä, jos se olisi paikallisten olosuhteiden vuoksi ja etusijajärjestyksen toteuttamiseksi perusteltua.

18 §. *Asumisessa syntyvän pakkausjätteen kiinteistöittäinen erilliskeräys.* Jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla annettava pykälä olisi uusi ja siinä asetettaisiin täsmälliset asumisessa syntyvän pakkausjätteen kiinteistöittäisen erilliskeräyksen vähimmäisvaatimukset. Jätelain 49 a §:n mukaisesti kunnan tulisi järjestää pakkausjätteen erilliskeräys yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa siten, että pakkausjäte kerätään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muiden samaa materiaalia olevien jätteiden kanssa. Ehdotetussa 22 §:n 2 momentissa säädetysti yhteiskeräys ei kuitenkaan saisi johtaa jätteen laadun heikkenemiseen tai muulla tavoin vähentää mahdollisuuksia jätteen uudelleenkäytön valmisteluun tai kierrätykseen. Erilliskeräysvelvollisuutta määritettäessä kiinteistön käsitettä tulkittaisiin samojen periaatteiden mukaan, kuin mitä edellä 17 §:n perusteluissa on selostettu.

Pykälässä tarkoitettuja kiinteistöiltä erilliskerättäviä jätelajeja olisivat 1 momentin mukaan asumisessa syntyvä lasi-, muovi-, ja metalli- sekä paperi- ja kartonkipakkausjäte. Edellä mainitut jätteet olisi kerättävä vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Ehdotettujen siirtymäsäännösten nojalla keräys tulisi järjestää viimeistään 1.7.2023 lähtien. Asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräyksen ohella pakkausjätteen kiinteistöittäisen keräyksen merkittävä lisääminen on arvioitu välttämättömäksi jätedirektiivissä asetettujen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Nykyistä täsmällisempi sääntely olisi myös tarpeen jätelain 15 §:ssä säädetyn erilliskeräysvelvollisuuden toimeenpanemiseksi. Kuten biojätteen, myös asumisessa syntyvän pakkausjätteen erilliskeräys voitaisiin toteuttaa esimerkiksi kimppa- tai korttelikeräyksenä.

Myös pakkausjätteen osalta kunta voisi jätehuoltomääräyksissään poiketa ehdotetuista kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen vähimmäisvaatimuksista jätelain 91 §:n 3 momentin nojalla ja siinä säädettyin edellytyksin. Lisäksi kiinteistön haltija voisi järjestää pakkausjätteen kuljetuksen kiinteistöltään jätelain 41 §:n 3 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Käytännössä tämä mahdollisuus olisi kiinteistön haltijan käytettävissä, jos kiinteistö ei kuulu ehdotetussa pykälässä tarkoitettujen tai kunnan jätehuoltomääräyksessä asetettujen kiinteistökohtaisten erilliskeräysvelvoitteiden piiriin. Näissäkin tapauksissa kerätty pakkausjäte olisi toimitettava pakkausten tuottajan järjestämään jätehuoltoon.

19 §. *Muun asumisessa syntyvän jätteen kiinteistöittäinen erilliskeräys.* Jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla annettavalla pykälällä säädettäisiin kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskevat vähimmäisvaatimukset muulle kuin pakkausjätteeksi katsottavalle pienmetalli- ja pienmuovijätteelle. Kunnan tulisi järjestää tällaisen pienmetallijätteen ja mahdollisuuksien mukaan myös pienmuovijätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto, viimeistään 1.7.2023 lähtien. Myös näiden jätteiden osalta kunta voisi jätehuoltomääräyksissään poiketa ehdotetuista kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen vähimmäisvaatimuksista jätelain 91 §:n 3 momentin nojalla ja siinä säädettyin edellytyksin. Erilliskeräysvelvollisuutta määritettäessä kiinteistön käsitettä tulkittaisiin samojen periaatteiden mukaan, kuin mitä edellä 17 §:n perusteluissa on selostettu.

20 §. *Kunnan järjestämä jätteen alueellinen vastaanotto.* Jätelain 15 §:n 3 momentin ja 34 §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin eräiden sellaisten asumisessa syntyvien jätteiden alueellista vastaanottoa koskevista vaatimuksista, jotka eivät kuulu ehdotetuissa 17–19 §:ssä tarkoitettujen kiinteistökohtaisten erilliskeräysvelvoitteiden piiriin. Kunnan tulisi järjestää tällaisille jätteille väestötiheys ja muut paikalliset olot sekä syntyvän jätteen määrä ja laatu huomioiden riittävä määrä vastaanottopaikkoja siten, että vastaanottopaikat olisivat jätelain 34 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti vaivattomasti jätteen tuottajan saavutettavissa. Jätelain 34 §:ää koskevien esitöiden (HE 199/2010 vp) mukaan alueellisten vastaanottopaikkojen tulisi olla asukkaiden ja muiden jätteen tuottajien tavanomaisten kulkureittien varrella, eikä esimerkiksi

aiemmin yleisesti sovellettu vähimmäisvaatimus yhdestä vaarallisten jätteiden vastaanottopaikasta kuntaa kohti enää monissa tapauksissa riittäisi turvaamaan ehdotetussa kyseisessä säännöksessä tarkoitettua vaivatonta saavutettavuutta.

Pykälässä tarkoitettuja jätteitä olisivat 1 momentin 1 kohdan mukaan asumisessa syntyvä paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi- ja puujäte, ei kuitenkaan pakkausjäte eikä keräyspaperi, joiden alueellisen vastaanoton järjestäminen kuuluu jätelain 49 §:n nojalla tuottajan vastuulle eikä pienikokoinen metalli- ja muovijäte, jonka kiinteistöittäisen keräyksen kunta järjestää ehdotetun 19 §:n mukaisesti. Kunnan tulisi momentin 2–4 kohdan mukaan järjestää alueellinen vastaanotto myös asumisessa syntyvälle puutarhajätteelle, tekstiilijätteelle ja suurikokoisille esineille, kuten patjoille ja huonekaluille. Vastaanottovelvoite koskisi tekstiilijätettä vuoden 2023 alusta lähtien. Tekstiilijätteen erilliskeräystä koskevia vaatimuksia on tarkoitus myöhemmin täsmentää asiaa koskevan tietopohjan lisääntyessä. Jätedirektiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaan tekstiilijätteen erilliskeräyksen järjestäminen on jäsenvaltioissa pakollista vuoden 2025 alusta lähtien.

Jätelain 32 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Ehdotetussa 1 momentin 5 kohdassa tarkennettaisiin jätelain 34 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyä kunnan velvollisuutta järjestää riittävä määrä alueellisia vastaanottopaikkoja asumisessa syntyvälle vaaralliselle jätteelle eriteltynä jätelajeittain. Kattavan ja asukkaalle vaivattoman vaarallisen jätteen vastaanoton järjestäminen on tärkeää, jotta voidaan jätedirektiivin 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti estää muiden yhdyskuntajätevirtojen saastuminen vaarallisilla jätteillä sekä varmistaa vaarallisten jätteiden etusijajärjestyksen mukainen ja ympäristön ja terveyden kannalta turvallinen käsittely.

Vastaanottovelvoite koskisi 2 momentin 1 kohdan mukaan myös kotitalouksien itse tehtävien pienimuotoisten remonttien jätettä, joka ei ole yhdyskunta-, vaan rakennus- ja purkujätettä mutta jonka jätehuollon kunta on jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan velvollinen järjestämään. Kotitalouksien rakennus- ja purkujätteen vastaanotto tulisi järjestää sekä 1 momentin ja 26 §:n jaottelun mukaisesti lajitellulle että lajittelemattomalle jätteelle. Lisäksi kunnan olisi 2 momentin 2 kohdan mukaan järjestettävä kohtuullisissa määrin jätelain 32 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen, kuten jäteöljyn, liuotin-, maali- ja torjunta-ainejätteiden, vastaanotto. Jätelain 32 §:n nojalla kunta vastaa maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen käsittelyn järjestämisestä, paitsi jos kysymys on kunnan vastaanottomahdollisuuksiin nähden kohtuuttoman suuresta määrästä jätettä.

21 §. Muun kuin asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräys. Jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla annettavassa uudessa pykälässä säädettäisiin muun kuin 17–20 §:ssä tarkoitettua yhdyskuntajätteen erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä. Säännökset koskisivat kunnan vastuulle jätelain 32 §:n 1 momentin perusteella kuuluvaa muuta kuin asumisessa syntyvää jätettä (kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte) sekä jätteen haltijan vastuulle kuuluvaa yhdyskuntajätettä (elinkeinotoiminnassa ja julkisessa pl. kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte).

Kiinteistöittäinen erilliskeräys tulisi järjestää 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetuille jätejakeille. Näitä olisivat muu biojäte kuin puutarha- ja puistojäte, jollei sitä käsitellä kiinteistöllä pienimuotoisesti 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla, lasi-, metalli-, muovi- sekä paperi- ja kartonkipakkausjäte sekä muu pienmetallijäte kuin pakkausjäte. Velvoite kohdistettaisiin taajama-alueilla sekä asema- tai yleiskaavoitetuilla palvelu-, matkailu- ja työpaikka-alueilla sijaitseviin jätteen haltijoihin, joiden toiminnassa syntyy 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettuja jätelajeja vähintään säännöksessä tarkoitettu määrä (kg/viikko). Jätteen haltija olisi velvollinen järjestämään erilliskeräyksen vain niille jätelajeille, joiden osalta asetettu kg/viikko –velvoite täyttyisi. Ehdotetut kiinteistöittäisen keräyksen velvoiteerajat vastaisivat laskennallisesti jätemääriä, jotka keskimäärin syntyvät viiden asuinhuoneiston kerrostalo- tai rivitalokiinteistössä. Rivitalo- ja kerrostalokiinteistössä oletetaan asuvan kaksi henkilöä huoneistoa kohden. Laskelmassa käytetyt tiedot pohjautuvat ns. Jätekiiva-hankkeen loppuraportissa esitettyihin tietoihin.

Lisäksi kiinteistöittäinen erilliskeräys tulisi 1 momentin 5 kohdan perusteella järjestää mahdollisuuksien mukaan muulle kuin momentin 2–4 kohdassa tarkoitettulle yhdyskuntajätteeksi luokiteltavalle muovi-, paperi-, kartonki-, lasi- ja metallijätteelle sekä puutarha- ja puistojätteelle,

tekstiilijätteelle ja suurikokoisille käytöstä poistetuille esineille. Erilliskeräys tulisi järjestää ottaen huomioon vastaanotto- ja kierrätyskapasiteetin kohtuullinen saatavuus sekä etusijajärjestyksen ja jätelain 15 §:n mukaisen erilliskeräysvelvoitteen toimeenpanon edistäminen.

Käytännössä jätteen haltija järjestäisi kiinteistöittaisen keräyksen tilaamalla palvelun yksityiseltä jätehuoltoyritykseltä. Erilliskeräysvelvollisuutta määritettäessä kiinteistön käsitettä tulkittaisiin samojen periaatteiden mukaan, kuin mitä edellä 17 §:n perusteluissa on selostettu. Erilliskeräys voitaisiin 2 momentin mukaan järjestää yhteisesti samassa kiinteistössä olevien jätteen haltijoiden kesken.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta lajitella tarvittaessa erikseen niin sanotuissa suurluokituksissa syntyvä tasalaatuinen jäte. Velvollisuus koskisi 1 momentin 2–4 kohdissa tarkoitettua tiettyä materiaalia olevaa jätettä, jota syntyy huomattavan suuria määriä (esimerkiksi kalvomuovit). Huomattavan suurena voitaisiin pitää määrää, jonka keräämiseen kiinteistöltä on tarpeen käyttää tavanomaisesta keräyksestä poikkeavia keräysvälineitä tai poikkeavalla määrällä kyseistä keräysvälinettä. Niiden erilliskeräys tulisi järjestää, jos näin saavutettaisiin etusijajärjestyksen toimeenpanon kannalta paras lopputulos esimerkiksi parantamalla mahdollisuuksia pakkausjätteen korkealaatuisuuteen ja tehokkaaseen kierrätykseen.

Pykälän 4 momentti sisältäisi viittauksen kunnan jätelain 32 §:n mukaiseen velvollisuuteen järjestää kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteen jätehuolto, 1 momentissa tarkoitettu erilliskeräys mukaan lukien.

Jätteen haltija voisi jätelain 15 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin poiketa 1 momentissa tarkoitetuista erilliskeräysvelvoitteista muun kuin ehdotetussa 3 momentissa säädetyin kunnan vastuulle kuuluvan kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteen erilliskeräyksen osalta. Jätteen haltijan tulisi esittää poikkeamisen perusteet pyynnöstä valvontaviranomaiselle (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ELY-keskus), joka voisi puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin ja tarvittaessa määrätä jätteen haltijan järjestämään erilliskeräyksen jätelain 125 tai 126 §:n perusteella. Valvontaviranomainen voisi periä tarvittavista valvontatoimenpiteistä maksun jätelain 144 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla. Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteen kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskevista 1 momentissa ehdotetuista vaatimuksista voitaisiin puolestaan poiketa jätelain 91 §:n 3 momentin mukaisesti kunnan jätehuoltomääräyksillä vastaavasti kuin asumisessa syntyvän jätteen kiinteistöittäisestä keräyksestä, tai yksittäistapauksessa jätelain 42 §:n mukaisesti.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin jätteen haltijan velvollisuudesta noudattaa ehdotettuja erilliskeräysvaatimuksia myös muun kuin yhdyskuntajätteen osalta. Kyse voisi olla esimerkiksi tuotantotoiminnan yhteydessä tai yleisötapahtumissa syntyvistä jätteistä. Vastaavasti kuin edellä on selostettu jätteen haltijan poikkeamismahdollisuutta muun kuin asumisessa syntyvän yhdyskuntajätteen erilliskeräysvelvoitteesta, jätteen haltija voisi poiketa myös 5 momentissa säädetyistä muun kuin yhdyskuntajätteen erilliskeräysvelvoitteesta jätelain 15 §:n 2 momentin nojalla.

22 §. *Yhdyskuntajätteen erilliskeräystä ja alueellista vastaanottoa koskevat erityiset säännökset.* Pykälään koottaisiin 17–21 §:ssä tarkoitettua erilliskeräystä yhteisesti koskevat erityiset säännökset. Pykälä annettaisiin jätelain 8 §:n 3 momentin ja 15 §:n 3 momentin momentin nojalla.

Pykälän 1 momentin mukaan erilliskerätty jäte tulisi toimittaa sellaiseen käsittelyyn, jossa mahdollisimman suuri osa siitä valmistellaan uudelleenkäyttöön tai kierrätetään mahdollisimman korkealaatuisesti. Tehokas kierrätys on olennaista, sillä kierrätetyksi yhdyskuntajätteeksi tai pakkausjätteeksi saa EU:n direktiivien mukaisesti laskea vain sen jätemäärän, joka kierrätysprosessissa tulee tosiasiallisesti kierrätetyksi. Toisaalta kestävän materiaalitalouden kannalta on määrällisen tehokkuuden rinnalla vähintään yhtä tärkeää varmistaa kierrätyksessä syntyvien lopputuotteiden korkealaatuisuus. Tämä voi joissakin tapauksissa edellyttää, että jätteen esikäsittelyvaiheessa kierrätettävästä jätteestä erotetaan suurempia jätemääriä erottamista kuin mikä olisi tarpeen huonolaatuisen kierrätetyn tuotteen valmistamiseksi.

Ehdotetulla 2 momentilla kannustettaisiin pakkausten tuottajia ja muita jätteen erilliskeräyksestä vastuussa olevia toimijoita järjestämään mahdollisuuksien mukaan pakkausjätteen ja muun samaa materiaalia olevan jätteen (esim. muovi, metalli) kerääminen samassa kuormassa.

Toimijoiden tulisi tarvittaessa yhdessä varmistaa yhteiskeräyksen toteuttaminen jätelain 15 §:n 1 momentin mukaisesti siten, ettei keräys johda esimerkiksi kierrätetyn jätteen laadun heikkenemiseen tai vähennä mahdollisuuksia jätteen uudelleenkäytön valmisteluun tai kierrätykseen.

23 §. *Yhdyskuntajätteen uudelleenkäytön valmistelua ja kierrätystä koskevat tavoitteet.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla yleisestä valtakunnallisesta yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteesta. Ehdotetut tavoitteet vastaisivat jätedirektiivin 11 artiklan 2 kohdan c e alakohdissa jäsenmaiden velvollisuudeksi säädettyjä tavoitteita. Tavoite kohdistuisi yleisesti yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestämisestä vastaaviin kuntiin ja jätteen haltijoihin. Tavoitteiden saavuttamiseksi niiden tulisi järjestää yhdyskuntajätteen erilliskeräys jätelain 15 §:ssä ja ehdotetuissa 17–21 §:ssä tarkoitetulla tavalla sekä toteuttaa muita tarpeellisia toimia esimerkiksi lajittelutehokkuuden lisäämiseksi.

Voimassa olevassa jäteasetuksen 14 §:ssä säädetty yhdyskuntajätteen kierrätystä koskeva tavoite (50 prosenttia) ehdotetaan poistettavaksi, koska se olisi vanhentunut jätelain tullessa voimaan ja pohjautuisi eri laskentasaäntöihin kuin pykälässä ehdotettavat uudet tavoitteet. Vuoden 2024 loppuun saakka yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistymistä arvioitaisiin ja tarvittaessa raportoitaisiin komissiolle sekä jätedirektiivin vuotta 2020 että 2025 koskevien tavoitteiden suhteen.

24 §. *Yhdyskuntajätteen uudelleenkäytön valmistelua ja kierrätystä koskevien tavoitteiden laskenta.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla laskentaperiaatteista yhdyskuntajätteen uudelleenkäytön valmistelua ja kierrätystä koskevien tavoitteiden saavuttamisen seuraamiseksi. Pykälä olisi tarpeen jätedirektiivin 11 a artiklan täytäntöön panemiseksi ja tavoitteiden toteutumisen seurannan läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Laskentaperiaatteiden noudattamisesta huolehtisivat käytännössä Suomen ympäristökeskus ja Tilastokeskus, jotka toiminnanharjoittajien raportoimien ja tarpeellisten muiden selvitysten pohjalta 44 §:n mukaisesti kokonaisivat ja raportoisivat tavoitteiden saavuttamista koskevat tiedot Euroopan komissiolle. Ulkomaille viedyn yhdyskuntajätteen osalta laskentaperiaatteiden noudattamisesta huolehtisi jätteen viejä, jonka olisi ehdotetun 39 §:n 3 momentin mukaan raportoitava Suomen ympäristökeskukselle uudelleenkäyttöön valmistellun ja kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrä.

Pykälän 1 momentissa ehdotetut laskentaperiaatteet vastaisivat sisällöltään jätedirektiivin 11 a artiklassa säädettyjä jäsenmaita velvoittavia säännöksiä. Momentin 3 kohdassa ehdotettu säännös, jonka mukaan kierrätetyksi voitaisiin laskea vain jätelain 15 §:n mukaisesti erilliskerätty biojäte, vastaisi nykyistä lannoitelainsäädäntöön perustuvaa tulkintakäytäntöä. Jätedirektiivin 11 a artiklan mukaan kyseistä laskentasaäntöä on noudatettava viimeistään vuoden 2027 alusta alkaen.

Pykälän 2 momentin mukaan uudelleenkäytön valmistelua ja kierrätystä koskevan tavoitteen laskennassa olisi 1 momentissa ehdotettujen yleisten laskentaperiaatteiden lisäksi noudatettava jätedirektiivin 11 a artiklassa ja komission täytäntöönpanopäätöksessä 2019/1004 säädettyjä laskentasaäntöjä.

25 §. *Rakennus- ja purkujätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla rakennushankkeeseen ryhtyvän velvollisuudesta huolehtia hankkeen suunnittelussa ja toteuttamisessa rakennus- ja purkujätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisestä. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 15 §:ää.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän olisi ehdotuksen mukaan huolehdittava hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta siten, että etusijajärjestyksen mukaisesti otetaan talteen ja käytetään uudelleen käyttökelpoiset rakennusosat ja –materiaalit ja että toiminnassa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta rakennus- ja purkujätettä. Rakennushankkeeseen ryhtyvällä tarkoitetaan yleensä rakennushankkeen tilaajaa. Rakennushankkeeseen ryhtyvä voisi käytännössä sopimus- tai vastaavin järjestelyin antaa säännöksessä tarkoitetut tehtävät esimerkiksi hankkeen päätoteuttajan tehtäväksi. Voimassa olevan jäteasetuksen 15 §:ssä oleva viittaus käyttökelpoisiin esineisiin ja aineisiin korvattaisiin pykälän tarkoitukseen paremmin soveltuvalla termillä käytekelposet rakennusosat ja –materiaalit.

Rakennushankkeessa etusijajärjestyksen noudattaminen edellyttäisi muun ohella valikoivaa purkamista, jotta hankkeessa syntyisi mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta rakennus- ja purkujätettä. Valikoiva purkaminen mahdollistaa haitallisten aineiden poistamisen

ja purkamisessa talteen otettavien rakennusosien ja materiaalien uudelleenkäytön samassa tai vastaavan kaltaisessa käyttökohteessa sekä jätteiden erilliskeräyksen ja etusijajärjestyksen mukaisen hyödyntämisen. Jätelain 6 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan uudelleenkäytöllä tarkoitetaan tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen samaan tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu. Uudelleenkäyttönä voitaisiin pitää esimerkiksi rakennushankkeessa käyttämättä jääneen tai rakennuksesta puretun rakennusosan käyttämistä uudelleen rakennusosana. Uudelleenkäytettävän rakennustuotteen on täytettävä EU:n rakennustuoteasetuksen (305/2011) mukaiset vaatimukset.

Rakennus- ja purkumateriaalien uudelleenkäytön ja muun hyödyntämisen edistämiseksi on kehitetty purkukartoitus, joka on vapaaehtoinen työkalu purkumateriaalimäärien ja niiden hyödyntämisen arviointiin. Valmisteilla olevaan uuteen kaavoitus- ja rakennuslakiin sisältyy velvoite laatia rakennus- ja purkumateriaaliselvitys kaikissa luvan- ja ilmoituksenvaraisissa hankkeissa, joissa syntyy rakennus- ja purkujätettä. Tarkoituksena on, että digitaalisessa muodossa koottava purkumateriaalitieto toimii jatkossa pohjana materiaalien hyödyntämismarkkinoiden edistämisessä.

26 §. Rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys. Jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin rakennus- ja purkujätteen haltijan velvollisuudesta järjestää jätteiden erilliskeräys. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan jäteasetuksen 16 §:ää.

Ehdotuksen mukaan rakennus- ja purkujätteen haltijan olisi järjestettävä erilliskeräys vähintään 1 momentissa luetelluille jätteille. Uusina erilliskerättävinä jätelajeina luetteloon lisättäisiin asfalttijäte, bitumi- ja kattuhuopajäte sekä mineraalivillaeristejäte (lasi- ja vuorivilla), joiden kierätys ja muu materiaalihyödyntäminen on nykyisin laajalti mahdollista. Lisäksi betonijäte ja tiilijäte sekä kivennäislaatta- ja keramiikkajäte edellytettäisiin kerättäväksi erillään toisistaan mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi betoni- tai tiilijätteen kerääminen erillisenä jätevirtana olisi perusteltua, jos näin voitaisiin mahdollistaa mainituille jätteille etusijajärjestyksen mukainen korkealaatuinen käsittely ja jos keräyksen järjestäminen olisi teknisesti ja ilman kohtuuttomia kustannuksia mahdollista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ehdotettua yhdyskuntajätettä koskevaa 22 §:n 1 momenttia vastaavasti velvollisuudesta toimittaa erilliskerätty jäte käsittelyyn, jossa mahdollisimman suuri osa jätteestä voidaan valmistella uudelleenkäyttöön taikka muutoin kierrättää tai hyödyntää materiaalina mahdollisimman korkealaatuisesti. Säännös olisi tarpeen sen varmistamiseksi, että erilliskerätty jäte tulee tosiasiallisesti ja tehokkaasti hyödynnetyksi. Vastaavasti kuin yhdyskuntajätteen osalta, sääntelyssä otettaisiin huomioon, että kestävän materiaalitalouden kannalta on määrällisen tehokkuuden rinnalla vähintään yhtä tärkeää varmistaa hyödyntämisessä syntyvien lopputuotteiden korkealaatuisuus. Tämä voi joissakin tapauksissa edellyttää, että jätteen esikäsittelyvaiheessa kierrätettävästä jätteestä erotetaan suurempia jätemääriä kuin mikä olisi tarpeen huonolaatuisen kierrätetyn tuotteen valmistamiseksi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yhdenmukaisesti ehdotetun yhdyskuntajätettä koskevan 21 §:n 3 momentin kanssa velvollisuudesta lajitella tarvittaessa erikseen niin sanotuissa suurenkertymäkohteissa syntyvä tasalaatuinen jäte. Velvollisuus koskisi 1 momentin 6–9 kohdassa tarkoitettua tiettyä materiaalia olevaa jätettä, jota syntyy huomattavan suuria määriä (esimerkiksi kalvomuoovit). Huomattavan suurena voitaisiin pitää esimerkiksi määrää, jonka keräämiseen on rakennus- tai purkutyömaalla tarkoituksenmukaista varata oma keräysväline tai välivarastointipaikka. Niiden erilliskeräys tulisi järjestää, jos näin saavutettaisiin etusijajärjestyksen toimeenpanon kannalta paras lopputulos esimerkiksi parantamalla mahdollisuuksia muovijätteen korkealaatuisen ja tehokkaaseen kierrätykseen.

Rakennus- ja purkujätteen haltija voisi jätelain 15 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin poiketa 1 momentissa tarkoitetuista erilliskeräysvelvoitteista. Erilliskeräysvelvoitteesta voitaisiin siten poiketa esimerkiksi, jos rakennus- tai purkutyömaalla syntyy vain huomattavan vähäinen määrä rakennus- ja purkujätettä taikka jos jätteelle ei olisi kohtuudella saatavissa asianmukaista hyödyntämispalvelua. Ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettut eri jätelajit voitaisiin myös kerätä yhdessä, jos yhdessä kerätyt jätteet olisi mahdollista myöhemmin erotella ja hyödyntää jätelain 15 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti niin, ettei kerättyjen jätelajien laatu heikenny eikä vähennä mahdollisuutta niiden uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai muuhun hyödyntämiseen etusijajärjestyksen mukaisesti.

Jätteen haltijan tulisi esittää poikkeamisen perusteet pyynnöstä valvontaviranomaiselle (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ELY-keskus), joka voisi puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin ja tarvittaessa jätelain 125 tai 126 §:n perusteella määrätä jätteen haltijan järjestämään erilliskeräyksen. Valvontaviranomainen voisi periä tarvittavista valvontatoimenpiteistä maksun jätelain 144 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla. Erilliskeräysvelvoitteiden valvonnassa jätelain mukainen valvontaviranomainen voisi toimia yhteistyössä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa. Kaavoitus- ja rakennuslakiin ehdotettu velvoite ilmoittaa rakennus- ja purkujäteselvityksessä rakennus- ja purkukohteessa syntyvän jätteen arvoitu määrä tukisi jatkossa erilliskeräysvelvoitteiden toimeenpanoa ja valvontaa.

Pykälän 4 momentti sisältäisi voimassa olevaa jäteasetusta vastaavasti viittauksen jätelain 17 §:n mukaiseen vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoon. Lisäksi viitattaisiin EU:n POP-asetukseen, jonka 7 artiklan mukaan jätteen tuottajien ja haltijoiden on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan estämään jätteen saastuminen pysyvillä orgaanisilla yhdisteillä. POP-jäte on käsiteltävä siten, että varmistetaan jätteen sisältämien POP-yhdisteiden hävittäminen tai niiden muuntaminen palautumattomasti siten, että jäljelle jäävillä jätteillä ja päästöillä ei ole POP-yhdisteiden ominaisuuksia.

Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä pakkausjäte tulisi toimittaa pakkausten tuottajan jätelain 49 §:n mukaisesti järjestämään vastaanottoon. Tuottajan velvollisuudesta järjestää alueellisia vastaanottoaikoja muulle kuin asumisessa syntyvälle pakkausjätteelle säädetään pakkausista ja pakkausjätteestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

27 §. Rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistä koskeva tavoite. Jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla annettavaan uuteen pykälään sisällytettäisiin voimassa olevan jäteasetuksen 16 §:n 3 momentissa oleva yleinen rakennus- ja purkujätteen materiaalina hyödyntämistä koskeva tavoite. Numeerinen tavoite säilyisi ennallaan ja olisi yhdenmukainen jätedirektiivin 11 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetyn, jäsenmaita velvoittavan tavoitteen kanssa. Määrävuosi 2020 kuitenkin poistettaisiin tavoitteesta tarpeettomana. Ehdotetun tavoitteen mukaan rakennus- ja purkujätteestä (pl. kallio- tai maaperästä irrotetut maa- ja kiviainekset ja vaaralliset jätteet) tulisi vuosittain valtakunnallisesti hyödyntää materiaalina vähintään 70 painoprosenttia laskettuna siinä kosteudessa kuin missä jäte syntyy.

28 §. Jätteen hyödyntämistä maantäytössä koskevat erityiset rajoitukset. Pykälän 1 momentissa täsmennettäisiin jätelain 8 §:n 3 momentin ja 14 §:n 1 momentin nojalla maantäytössä ja muussa jätteen maahan sijoittamisessa tai levittämisessä noudatettavia velvollisuuksia niin sanotun näennäishyödyntämisen ehkäisemiseksi. Velvollisuus koskisi sitä, joka hyödyntää jätettä esimerkiksi maantäytön, muun maarakentamisen tai maanparannuksen yhteydessä.

Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 12 §:n 2 momenttia. Pykälää täydennettäisiin kuitenkin muutoksilla, jotka aiheutuvat maantäytön määritelmän lisäämisestä jätelain 6 §:n 1 momentin 25 kohtaan. Pykälässä korostettaisiin, että se koskee nimenomaisesti myös jätteen hyödyntämistä maantäytössä, kun voimassa olevassa jäteasetuksessa vaatimukset kohdennetaan yleisesti jätteen hyödyntämiseen sijoittamalla tai levittämällä sitä maahan. Lisäksi tiukennettaisiin niitä edellytyksiä, joiden mukaisesti maantäyttö ja muu vastaava jätteen käsittely voidaan katsoa hyödyntämiseksi. Ehdotuksen mukaan jätteen olisi sovelluttava niin teknisesti kuin ympäristövaikutuksiltaan kyseiseen käyttötarkoitukseen ja sitä voitaisiin käyttää enintään se määrä, joka on ehdottoman tarpeellista maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta. Jos määrä on tätä suurempi – tai jos toiminta ei täytä jätelain 6 §:n 1 momentin 23 kohdassa säädetyn hyödyntämisen määritelmän mukaista edellytystä siitä, että jätteellä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä – toimi olisi katsottava jätteen loppukäsittelyksi. Säännös perustuisi jätedirektiivin 3 artiklan 17 a alakohdassa säädettyyn maantäytön määritelmään.

Pykälään ei sisällytettäisi voimassa olevan jäteasetuksen 12 §:n 1 momentin kaltaista säännöstä jätteen lajittelua ja käsittelyä koskevista vaatimuksista. Säännös olisi tarpeeton, sillä jätelain 15 a §:ssä säädetään kiellosta polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle uudelleenkäytön valmistelua tai kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä ja 15 b §:ssä asetetaan ammattimaisessa tai laitospäivätoiminnassa hyödyntämistoiminnassa noudatettavat jätteen laadun varmistamista koskevat vaatimukset. Lisäksi velvollisuudesta noudattaa etusijajärjestystä säädetään yleisesti jätelain 8 §:ssä.

Pykälän 2-4 momentti olisivat yhdenmukaisia voimassa olevan jäteasetuksen 16 a §:n kanssa. Pykälä lisättiin jäteasetukseen valtioneuvoston asetuksella 332/2013 kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen (331/2013) säätämisen yhteydessä. Säädöksiin sisältyviä biohajojavan tai muun orgaanisen jätteen kaatopaikalle sijoittamista tai maantäytössä hyödyntämistä koskevia rajoituksia on sovellettu vuodesta 2016.

Pykälän 2 momentin mukaan rajoitettaisiin yli 10 prosenttia orgaanista ainesta sisältävän yhdyskuntajätteen ja rakennus- ja purkujätteen sekä niiden käsittelyssä syntyvän jätteen hyödyntämistä penkereissä, kaivantojen täyttämässä tai muussa vastaavassa maantäytössä. Pykälän 3 momentti olisi informatiivinen ja siinä viitattaisiin kaatopaikoille sijoitettaviin jätteisiin sovellettaviin vastaaviin rajoituksiin. Pykälän 4 momentin mukaan näytteenottoon ja jätteen analysointiin sovellettaisiin samoja menettelyjä kuin kaatopaikoilla tehtävässä näytteenotossa ja analysoinnissa.

Ehdotetun pykälän mukainen rajoitus koskisi käytännössä etupäässä orgaanista ainesta ”epäpuhtautena” sisältävää rejektiä, hylkyjätettä, joka syntyy laitoksissa, joissa lajitellaan tai käsitellään mekaanisesti yhdyskuntajätettä ja rakennus- ja purkujätettä. Esimerkiksi rakennus- ja purkujätteen lajittelu- ja käsittelylaitoksessa syntyvä jokseenkin homogeeninen hylkyjäte, jonka ominaisuuksiin voidaan vaikuttaa ja joita voidaan seurata, voi soveltua hyödynnettäväksi erilaisissa maantäytössä. Ehdotetut rajoitukset olisi otettava huomioon yhdyskuntajätteiden ja rakennus- ja purkujätteiden lajittelussa ja käsittelyssä sekä niissä syntyvän jätteen hyödyntämisessä maantäytössä.

Pykälän mukaiset rajoitukset koskisivat sellaista jätteen hyödyntämistä maantäytössä, joka tekniikaltaan, toteuttamistavaltaan ja vaikutuksiltaan läheisesti muistuttaa jätteen sijoittamista kaatopaikalle. Maantäyttö on jätelain mukaan hyödyntämistä vain, jos toiminnan ensisijaisena tuloksena jäte käytetään aidosti hyödyksi siten, että korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä. Maantäyttöön ei luettaisi esimerkiksi jätteen käyttöä maanparannusaineena, lannoitevalmisteena tai muulla vastaavalla tavalla. Maantäyttönä ei myöskään pidettäisi esimerkiksi soveltuvan puujätteen hyödyntämistä liikunta- ja leikkikentillä ja pururadilla. Nämä hyödyntämistoimet olisivat tapauksesta riippuen kierrätystä tai muuta hyödyntämistä materiaalina.

Ehdotetulla pykälällä ei säädettäisi jätteiden maantäytössä hyödyntämistä koskevasta ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraisuudesta, vaan tämä sääntely sisältyisi jatkossakin muihin säädöksiin. Jätteen ammattimainen ja laitostainen käsittely, mukaan lukien jätteiden hyödyntäminen maanrakentamisessa tai maanparannuksessa, edellyttää pääsääntöisesti ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 27 §:n ja liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f nojalla. Tiettyjen jätteiden hyödyntäminen maanrakentamisessa on mahdollista ympäristölupamenettelyä kevyemmän ilmoitusmenettelyn nojalla eräiden jätteiden hyödyntämisestä maanrakentamisessa annetussa valtioneuvoston asetuksessa (843/2017) säädettyjen edellytysten täytyessä. Ympäristönsuojelulaissa ei säädetä jätteen määrällä ilmaistua alarajaa ammattimaiselle tai laitostmaiselle jätteenkäsittelytoiminnalle, vaan luvanvaraisuuden arviointi on tapauskohtaista. Luvanvaraisuuden ulkopuolelle rajautuu käytännössä pienimuotoinen jätteenkäsittely. Pienimuotoisen hyödyntämisen osalta ympäristöturvallisuudesta voidaan huolehtia esimerkiksi jätettä tuottavan laitoksen ympäristölupaa koskevin lupamääräyksin (laadunvalvonta, kirjanpito) tai kunnallisin ympäristönsuojelumääräyksin.

29 §. Käyttämättömien elintarvikkeiden luovuttaminen uudelleenjakeluun. Asetukseen ehdotetaan jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla lisättäväksi uusi pykälä, jolla elintarvikealan toimijat velvoitettaisiin huolehtimaan siitä, että käyttämättä jääneet elintarvikkeet luovutetaan uudelleenjakeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin. Elintarvikelain (297/2021) 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja elintarvikealan toimijoita ovat muun muassa yritykset, jotka toimivat elintarvikkeiden alkutuotannon, valmistuksen, tarjoilun ja myynnin alalla. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön jätedirektiivin 9 artiklan 1 kohdan h alakohdassa säädetty jäsenvaltion velvoite kannustaa elintarvikkeiden lahjoittamista ja muuta uudelleenjakelua ihmisten ravinnoksi siten, että etusijalle asetetaan ihmisravintona käyttö eläinten rehuna käyttöön ja sellaiseen uudelleenkäsitelyyn nähden, jossa tuotetaan muita kuin elintarvikkeita.

Pykälässä tarkoitettu elintarvikealan toimijan velvollisuus koskisi käyttämättä jääneen elintarvikkeen luovuttamista, eikä toimijan näin ollen tarvitsisi välttämättä toimittaa elintarviketta vastaanottajalle. Elintarvikealan toimija voisi valita, mille taholle ja millä tavalla käyttämättä jääneet elintarvikkeet luovutetaan edellyttäen, että luovutus voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Elintarvikkeita voitaisiin samoin edellytyksin luovuttaa myös yksityisille henkilöille. Elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi sekä elintarvikkeita luovuttavan että vastaanottavan toimijan tulee noudattaa elintarvikelainsäädännön vaatimuksia. Ruokavirasto on laatinut ohjeistusta elintarvikkeiden luovuttamisesta ruoka-apuun.

Luovutusvelvollisuutta ei pykälän mukaan olisi, jos elintarvikealan toimija katsoo, että käyttämättä jääneitä elintarvikkeita ei ole mahdollista luovuttaa uudelleenjakeluun kohtuullisin kustannuksin. Tällainen tilanne voisi syntyä esimerkiksi, jos elintarvikehävikin lahjoittamisesta aiheutuvat kustannukset ylittäisivät selvästi luovutettujen elintarvikkeiden arvon ja hävikin asianmukaisen jätehuollon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Toimijan tulisi tarvittaessa kyetä osoittamaan, mistä kohtuuttomaksi arvioidut kustannukset muodostuvat.

30 §. Öljyjäte. Pykälällä tiukennettaisiin voimassa olevan jäteasetuksen 17 §:ssä säädettyjä öljyjätteen erilliskeräystä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia jätedirektiivin 21 artiklaan tehtyjen muutosten täytäntöön panemiseksi. Pykälä annettaisiin jätelain 8 §:n 3 momentin ja 15 §:n 3 momentin nojalla.

Ehdotetun 1 momentin mukaan ominaisuuksiltaan erilaisten öljyjätteiden erilliskeräys olisi järjestettävä, paitsi jos järjestäminen olisi teknisesti mahdotonta keräyksen hyvät käytännöt huomioon ottaen. Voimassa olevassa jäteasetuksessa erilliskeräysvelvoite kytketään yleisesti jätelain 15 §:n mukaiseen jätteiden erilliskeräysvelvollisuuteen ja 17 §:n mukaiseen vaarallisten jätteiden sekoittamiskieltoon.

Ehdotetussa 2 momentissa täsmennettäisiin etusijajärjestyksen soveltamista öljyjätteen käsittelyssä korostamalla, että etusijalle olisi asetettava jäteöljyn uudistaminen tai muu kierrätys, joka johtaa ympäristön kannalta vähintään yhtä hyvään lopputulokseen kuin uudistaminen. Esimerkiksi öljyjätteen polttaminen olisi mahdollista vain, jos uudistaminen tai muu vastaavan tasoinen kierrätys ei ole etusijajärjestyksen mukaan mahdollista ja öljyjäte poltetaan jätteen polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (151/2013) 3 §:n mukaisesti tähän ympäristöluvan saaneessa polttoaineteholtaan yli 5 megawatin jätteenpoltto- tai rinnakkaispolttolaitoksessa. Informatiivinen viittaus jätteenpolttoasetukseen säilytettäisiin pykälän 3 momentissa.

31 §. Yhdyskuntajätevesilietteen laadun seuranta. Jätelain 12 §:n 3 momentin nojalla annettavalla pykälällä säädettäisiin yhdyskuntajätevesilietteen tuottajan velvollisuudesta seurata syntyvän lietteen laatua. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 18 §:n kanssa.

Pykälässä tarkoitettu yhdyskuntajätevesilietteen tuottaja olisi yleensä yhdyskuntajätevetä tai muuta vastaavanlaatuista jätevetä käsittelevän jätevedenpuhdistamon haltija. Tämän olisi seurattava puhdistamolla syntyvän lietteen laatua liitteen 4 mukaisesti. Kuten jäljempänä 35 §:n perusteluissa todetaan, yhdyskuntajätevesilietteen tuottajana pidettäisiin kuitenkin myös jätevedenpuhdistamoista erillisiä yhdyskuntajätevesilietteen käsittelylaitoksia, joiden käsittelyprosessin tuotos on yhä jätettä, kuten mädätysjäännöstä. Tällaisten jätteeksi luokiteltavien liettä sisältävien valmisteiden laadun seurannassa voitaisiin soveltaa lannoitevalmistelainsäädännön vastaavia vaatimuksia.

Pykälällä pantaisiin täytäntöön, yhdessä 35 §:ssä ehdotettujen yhdyskuntajätevesilietteen tuottajaa koskevien velvollisuuksien ja lannoitevalmistelain nojalla annettujen maanviljelyssä käytettävää puhdistamolietettä koskevien säännösten kanssa, puhdistamolietedirektiivin vastaavat vaatimukset. Kuten nykyisinkin, lietteen laadun seurantavelvollisuus koskisi kaikkia yhdyskuntajäteveden puhdistamoita riippumatta siitä, toimitetaanko puhdistamolla syntynyttä liettä hyödynnettäväksi maanviljelyssä. Puhdistamolietedirektiivin mukainen seurantavelvollisuus koskee vain niitä toimijoita, jotka toimittavat puhdistamolietettä maanviljelykäyttöön.

32 §. Asbestijäte. Pykälässä säädettäisiin jätelain 14 §:n 1 momentin ja 15 §:n 3 momentin nojalla asbestijätteen keräyksessä ja kuljetuksessa noudatettavista velvollisuuksista. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 19 §:n kanssa. Pykälä täydentäisi työturvallisuuslakia (738/2002) ja sen nojalla annettuja säännöksiä asbestista ja asbestijätteestä, kuten asbestityön turvallisuudesta annettua valtioneuvoston asetusta (798/2015). Pykälällä pantaisiin

osaltaan täytäntöön työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/148/EY asbestijätettä koskevia säännöksiä. Asbestituotteiden valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista säädetään kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa N:o 1907/2006, eli ns. REACH-asetuksessa sekä eräiden vaarallisten aineiden, seosten ja esineiden valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista annetuista REACH-asetuksen XVII liitteen säännöksistä poikkeamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (647/2009).

5 luku. Kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus jätteistä sekä siirtoasiakirja

Tämän luvun 33–39 §:ssä annettaisiin tarkempia säännöksiä jätelain 118, 118 a ja 119 §:ssä säädetyistä eri toimijoiden kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksista. Säännökset ovat tarpeen kirjanpitovelvollisuuden yhdenmukaiseksi soveltamiseksi sekä jätedirektiivin ja POP-asetuksen edellyttämän vaarallisen jätteen ja POP-jätteen seurannan toteuttamiseksi. Säännöksillä varmistettaisiin myös jätettä koskevien tietojen kulku jätehuoltoketjussa toimijalta toiselle sekä jätedirektiivin edellyttämään raportointiin ja toiminnan valvontaan tarvittavien tietojen kerääminen. Valvontaviranomaiselle toimitettavien tietojen perusteella laskettaisiin esimerkiksi kalenterivuoden aikana uudelleenkäyttöön valmistellun ja kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrä sekä materiaalina hyödynnetyn rakennus- ja purkujätteen määrä niitä koskevien tavoitteiden seuranta ja EU-raportointia varten. Tietoja hyödynnettäisiin myös muun muassa tilastoinnissa, jätehuollon ja kiertotalouden kehittämisessä sekä tutkimuksessa. Voimassa olevassa jäteasetuksessa säädetään ehdotetuissa pykälissä tarkoitettujen toimijoiden kirjanpitovelvollisuuksista, mutta ei tiedonantovelvollisuuksista.

Seuraavassa kuvataan tarkemmin mainituille säännöksille yhteisiä velvoitteita. Kuhunkin pykälään sisältyviä erityisiä velvoitteita kuvataan erikseen pykäläkohtaisissa perusteluissa.

Ehdotetuissa pykälissä jätteitä koskevalla kirjanpidolla tarkoitettaisiin sitä, että toiminnanharjoittaja tallettaisi säännöksissä edellytetyt tiedot riittävällä tavalla sen varmistamiseksi, että tiedot voidaan tarvittaessa todentaa valvontaviranomaiselle. Kirjanpidon olisi oltava aikajärjestyksen mukainen, millä tarkoitettaisiin vaadittujen tietojen järjestämistä kuhunkin jäte-erään liittyvän tapahtuman ajankohdan mukaan sekä tapahtumaan liittyvän ajankohdan merkitsemistä kirjanpitoon. Tiedot olisi säilytettävä jätelain 119 §:n 3 momentin mukaisesti paperisena tai sähköisesti kuusi vuotta. Kuten nykyisinkin jätteen tuottajan ja jätteen käsittelijän kirjanpito olisi laadittava mahdollisuuksien mukaan toimipaikoittain. Toimipaikan tulkinnessa voidaan käyttää apuna Tilastokeskuksen soveltamaa määritelmää, jonka mukaan ”toimipaikka on yhden yrityksen omistama, yhdessä paikassa sijaitseva ja yhdellä toimialalla toimiva eli pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluja tuottava yksikkö”. Eri yritysten yksiköt ovat eri toimipaikkoja, vaikka ne sijaitisivat samassa paikassa. Jokainen yrityksen osa, jolla on oma osoite, on toimipaikka.

Vaaditut kirjanpitotiedot lueltaisiin pykälissä yleispiirteisesti ja eriteltäisiin tarkemmin asetuksen liitteessä 5. Kussakin pykälässä säädettäisiin tiedoista, jotka kyseessä olevan toiminnan harjoittajan kirjanpidossa olisi oltava. Liitteessä 5 puolestaan avattaisiin tarpeen mukaan, mitä kullakin säännöksessä mainitulla tiedolla tarkoitetaan, millä tavalla tieto olisi merkittävä kirjanpitoon ja minkälaista luokittelua tiedon merkitsemisessä olisi käytettävä.

Ehdotetuissa pykälissä säädettäisiin kaikille jätelain 118 §:n 1 momentissa mainituille toimijoille uusi velvollisuus pitää kirjaa POP-jätteestä. Velvollisuudella toteutettaisiin POP-asetuksen 7 artiklan 6 kohdassa jäsenvaltioille osoitettu vaatimus toteuttaa tarvittavat toimet pysyviä orgaanisia yhdisteitä sisältävien jätteiden valvonnan ja jäljitettävyyden varmistamiseksi jätedirektiivin vaarallisten jätteiden valvontaa koskevan 17 artiklan mukaisesti. Mainitussa jätedirektiivin artiklassa edellytetään jätteen jäljitettävyyden varmistamista syntypaikalta lopulliseen käsittelypaikkaan sekä kirjapitoa jätteistä ja kirjapitotietojen asettamista sähköisesti viranomaisen saataville. Kyseinen vaatimus on pantu täytäntöön jätelain 118 §:n 1 momentin 2 kohtaan lisätyllä POP-jätettä tuottavaan toimintaan kohdistetulla kirjanpitovelvoitteella ja 121 §:n mukaisella POP-jätettä koskevalla siirtoasiakirjavelvoitteella. Toimijoiden olisi merkittävä kirjanpitoon, jos kyseessä on POP-jäte. Kirjanpitoon olisi merkittävä POP-jätteestä sen sisältämät POP-

asetuksen liitteessä IV luetellut pysyvät orgaaniset yhdisteet, joiden pitoisuus jätteessä on vähintään mainitussa liitteessä säädetyn pitoisuusrajan mukainen. Kirjanpitoon ei kuitenkaan tarvitsisi merkitä jätteen sisältämien pysyvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuuksia. Suomen ympäristökeskus valmisteleo opasta POP-jätteen tunnistamisesta.

Tieto siitä, onko kyseessä POP-jäte, olisi osa jätteen tyyppiä koskevaa tietoa. Jätteen tyyppillä tarkoitettaisiin tietoa siitä, onko jäte vaarallista vai vaaratonta, POP-jätettä tai pysyvää jätettä. Jätteen tyyppiä ei ole mainittu voimassa olevan jäteasetuksen kirjanpitoovelvoitteissa. Ympäristöluvanvarainen jätteen tuottaja ja jätteen käsittelijä kuitenkin toimittavat jätteen tyyppiä koskevat tiedot, lukuun ottamatta tietoa POP-jätteestä, jo nykyisin valvontaviranomaiselle osana ympäristöluvan mukaista raportointia.

Ehdotettujen säännösten mukaan ympäristöluvanvaraisen jätteen tuottajan ja jätteen käsittelijän samoin kuin ympäristönsuojelulain mukaan ilmoituksenvaraisen elintarvikealan toimijan olisi toimitettava vuosittain edellistä kalenterivuotta koskeva yhteenveto kirjanpitotiedoista valvontaviranomaiselle. Kalenterivuotta koskevalla yhteenvedolla tarkoitettaisiin kirjanpitoon merkityjä tietoja vuoden ajalta yhteenlaskettuna. Valvontaviranomainen ohjeistaisi tarkemmin, mitä tietoja yhteenvedon tulisi sisältää ja miten ne olisi eriteltävä. Yhteenveto olisi toimitettava valvontaviranomaiselle helmikuun loppuun mennessä tai ympäristöluvassa määrätynä ajankohdana. Tarkoituksena olisi, että tiedot toimitettaisiin osana ympäristöluvan mukaista raportointia. Kaikkien ympäristöluvanvaraisten toimijoiden ympäristöluvassa ei kuitenkaan ole raportointimääräyksiä, jolloin yhteenveto olisi toimitettava valvontaviranomaiselle helmikuun loppuun mennessä. Tiedot olisi toimitettava pääsääntöisesti valvontaviranomaisen tietojärjestelmään. Jos tietoja ei voitaisi toimittaa valvontaviranomaisen tietojärjestelmään, ne voitaisiin toimittaa valvontaviranomaiselle muulla valvontaviranomaisen kanssa erikseen sovitulla tavalla. Muun kuin ympäristöluvanvaraisen toimijan tulisi toimittaa kirjanpitotiedot valvontaviranomaiselle pyydettäessä.

33 §. Jätteen tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Jätelain 119 §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin jätteen tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan jäteasetuksen 20 §:ää.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa säädettäisiin jätteen tuottajan uudesta velvollisuudesta pitää kirjaa jätteen tyyppistä. Velvoitetta kuvataan tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa säädettäisiin jätteen tuottajalle uusi velvoite pitää liitteessä 5 esitetyn luokittelun mukaisesti kirjaa toiminnasta, jossa jäte on syntynyt. Jätteen tuottajan olisi mahdollisuuksien mukaan eriteltävä kirjanpidossa erilaisessa toiminnassa syntyneet jätteet. Esimerkiksi teollisuuslaitoksen olisi eriteltävä teollisessa toiminnassa syntyvät jätteet laitoksella tapahtuvassa rakentamistoiminnassa syntyvistä jätteistä ja laitoksen yhteydessä olevissa toimisto- ja sosiaalituloissa syntyvistä yhdyskuntajätteistä. Uusi tietovaatimus olisi tarpeen, jotta yhdyskuntajätettä koskevat tiedot voitaisiin tunnistaa nykyistä tarkemmin kaikkien valvontaviranomaiselle toimitettujen jätetietojen joukosta ja ottaa kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrän laskennassa huomioon eri lähteistä peräisin olevat yhdyskuntajätteet. Tietovaatimus tarkentaisi myös muiden jätteiden, esimerkiksi rakennus- ja purkujätteiden seuranta ja tilastointia.

Pykälän 2 momentin 5 kohdassa edellytettäisiin kirjanpitoa POP-jätteen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä. Velvoitetta kuvataan tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Pykälän 2 momentin 6 kohtaan lisättäisiin jätteen tuottajalle uusi velvollisuus pitää kirjaa jätteen käsittelypaikasta, jos jäte toimitetaan muualle käsiteltäväksi. Käsittelypaikka voisi olla esimerkiksi vastaanottajan toimipaikan tai laitoksen nimi ja osoite tai, jos jäte toimitetaan esimerkiksi hyödynnettäväksi maarakentamisessa, työmaan osoite. Toimitettaessa jäte muualle käsiteltäväksi, olisi myös pidettävä kirjaa jätteen käsittelytavasta sekä jätteen vastaanottajan ja kuljettajan tunnistetiedoista, joita olisivat liitteen 5 mukaan toiminnanharjoittajan nimi, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot.

Pykälän 3 momentti olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 20 §:n 3 momentin kanssa ja siinä täsmennettäisiin jätelain 119 §:n 1 momentin mukaista jätteen tuottajaa koskevaa velvollisuutta merkitä kirjanpitoon toiminnan ominaisjättemäärä. Velvollisuus koskee jätelain 118 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa eli toimintaa, jossa syntyy vähintään 100

tonnia jätettä vuodessa. Ominaisjätemäärä ilmoitettaisiin jätemääränä suhteessa toiminnan laajuutta mahdollisimman hyvin kuvaavaan muuttujaan. Tällaisia voisivat olla palvelualalla jätemäärä suhteessa liikevaihtoon, teollisessa toiminnassa suhteessa tuotannon määrään, majoitus-toiminnassa suhteessa yöpymisvuorokausien määrään, hoitoalalla suhteessa hoitovuorokausien määrään sekä kaupan alalla suhteessa myymälän pinta-alaan. Monilla toimialoilla myös jätteen määrä suhteessa toiminnassa tehtyihin henkilötyövuosien määrään olisi käyttökelpoinen mittari. Vaatimuksen tarkoituksena on lisätä toimijoiden tietoisuutta ja omavalvontaa tuottamistaan jätteistä ja kannustaa jätteen määrän vähentämiseen. Nykyisestä käytännöstä poiketen ympäristöluvanvaraisen jätteen tuottajan, jonka toiminnassa syntyy vähintään 100 tonnia jätettä vuodessa, olisi pykälän 4 momentin mukaan toimitettava ominaisjätemäärää koskeva tieto vuosittain valvontaviranomaiselle. Tämä olisi tarpeen tietojen keräämiseksi eri toimialojen ominaisjätemääristä. Tietoa hyödynnettäisiin esimerkiksi jätteen synnyn vähentämisessä, kierrätyksen edistämässä ja tutkimuksessa. Ominaisjätemäärää koskeva kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus ei kuitenkaan koskisi jätteen käsittelijää, vaikka sen toiminnassa syntyisi yli 100 tonnia jätettä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisen toiminnan harjoittajan velvollisuudesta toimittaa yhteenveto kirjanpitotiedoista valvontaviranomaiselle. Velvoitetta on kuvattu tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin jätelain 12 §:n 3 momentin 2 kohdan nojalla jätteen tuottajalle uusi velvollisuus toimittaa jätettä koskevat kirjanpitotiedot jätteen käsittelijälle, jos jäte toimitetaan toiseen laitokseen käsiteltäväksi. Säännös olisi tarpeen, jotta jätteen käsittelijä saisi mahdollisimman tarkat tiedot jätteen lajista ja ominaisuuksista sen käsittelemiseksi asianmukaisesti ja jätettä koskevien tietojen toimittamiseksi edelleen valvontaviranomaiselle. Jos jätteen siirto edellyttää jätelain 121 §:n mukaan siirtoasiakirjan laatimista, tiedot voitaisiin toimittaa jätteen käsittelijälle siirtoasiakirjan välityksellä.

34 §. *Elintarvikealan toimijan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus elintarvikejätteestä.* Ehdotetussa uudessa pykälässä täsmennettäisiin jätelain 118 a §:n 1 momentissa säädettyä elintarvikealan toimijan kirjanpitovelvollisuutta määrittelemällä tiedot, joista toimijan on vähintään pidettävä kirjaa. Tietovaatimukset eriteltäisiin tarkemmin ehdotetussa liitteessä 5. Pykälä annettaisiin mainitun pykälän 2 momentin nojalla.

Ehdotetun 1 momentin mukaan kirjanpitoon olisi merkittävä toiminnassa syntyvän elintarvikejätteen kokonaismäärä tonneina tai kilogrammoina. Kirjaa olisi pidettävä käytöstä poistetuista elintarvikkeista, jotka elintarvikealan toiminnassa hylätään jätteeksi ja tavallisimmin toimitetaan biojätteenä tai sekajätteenä käsiteltäväksi. Kirjanpitoon tulisi merkitä tieto siitä, mistä jätelajeista elintarvikejäte pääosin koostuu, sekä mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava näiden jätelajien jäteluettelon mukaiset nimikkeet. Tyypillisiä elintarvikejätteeseen sisältyviä jätelajeja olisivat jäteluettelon mukaisesti esimerkiksi eläinkudosjätteet, kasvijätteet, biohajoavat keittiö- ja ruokalajätteet, ruokaöljyt ja ravintorasvat sekä elintarvikkeiden valmistuksessa syntyvät kulumukseen tai jalostukseen soveltumattomat aineet. Mahdollisuuksien mukaan kirjanpidossa olisi myös esitettävä arvio siitä, mikä määrä elintarvikejätteestä (tonneina tai kilogrammana) olisi ollut syömäkelpoista jätteeksi hylkäämisen hetkellä. Lisäksi olisi pidettävä kirjaa muualle käsiteltäväksi toimitettavan jätteen vastaanottajan tunnistetiedoista ja jätteen käsittelytavasta liitteen 5 mukaisesti.

Ehdotetussa 2 momentissa velvoitettaisiin ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvarainen elintarvikealan toimija toimittamaan vuosittain helmikuun loppuun mennessä taikka ympäristöluvassa tai ympäristönsuojelulain 115 d §:ssä tarkoitettussa ilmoituspäätöksessä määrättyä ajankohtana edellistä kalenterivuotta koskeva yhteenveto kirjanpitotiedoista valvontaviranomaiselle. Velvollisuus koskisi käytännössä luvan- tai ilmoituksenvaraista elintarviketeollisuuden toiminnanharjoittajaa. Luvanvarainen elintarviketeollisuuden toiminnanharjoittaja olisi lisäksi ehdotetun 33 §:n mukaan velvollinen raportoimaan valvontaviranomaiselle vuosittain myös tuottamastaan muusta jätteestä kuin elintarvikejätteestä. Tiedonantovelvoitetta on kuvattu tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

35 §. *Kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus yhdyskuntajätevesilietteestä.* Jätelain 119 §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin erityisistä yhdyskuntajätevesilietettä koskevista kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteista. Säännös vastaisi suurelta osin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 21 §:ää. Yhdyskuntajätevesilietteellä tarkoitettaisiin jäteasetuksen 1 §:n 1

momentin 3 kohdan mukaan yhdyskuntien jäteveden tai muun laadultaan siihen rinnastettavan jäteveden puhdistamossa syntyvää lietettä, ei kuitenkaan jätelain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua saostus- ja umpisäiliölietettä. Puhdistamon lisäksi yhdyskuntajätevesilietteen tuottajaksi katsottaisiin lietteen käsittelylaitos, jonka käsittelyprosessin tuotos tai syntyvä lannoitevalmiste olisi yhä jätettä, kuten mädätysjäännöstä. Velvoitteet koskisivat myös esimerkiksi lietettä tuottavia niin sanottuja yhteiskäsittelylaitoksia, jotka sekoittavat yhdyskuntajätevesilietteen joukkoon muuta jätettä käsittelyprosessissaan. Kirjanpitoliedot tulisi merkitä ja eritellä liitteen 5 mukaisesti.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan yhdyskuntajätevesilietteen tuottajan olisi pidettävä kirjaa lietteen laatua koskevista tiedoista. Lietteen laatua koskeva kirjanpito olisi tehtävä 31 §:n ja liitteen 4 mukaisesti määritetyistä lietteen laatua koskevista tiedoista. Kuten edellä 31 §:n perusteluissa todetaan, ehdotetut lietteen laadun seurantavelvoitteet koskisivat lähinnä yhdyskuntajäteveden tai muun vastaavanlaatuisen jäteveden puhdistamoa. Puhdistamosta erillisessä yhdyskuntajätevesilietteen käsittelylaitoksessa syntyvän lietettä sisältävän tuotoksen laadun seurannassa voitaisiin soveltaa lannoitevalmistelainsäädännön vaatimuksia.

Jos yhdyskuntajätevesilietteen tuottaja toimittaa itse käsittelemänsä lietteen suoraan maanviljelykäyttöön, tulisi sen ehdotetun 1 momentin 2 kohdan mukaan pitää kirjaa lietteen hygienisointitavasta taudinaiheuttajien ja kasvintuhoojien vähentämiseksi sekä vastaanottavan maatalouden harjoittajan tunnistetiedoista. Yhdyskuntajätevesilietteen tuottajaa koskisivat myös 33 §:ssä ehdotetut jätteen tuottajan kirjanpitovelvoitteet. Lietteen määrätiedon osalta tulisi huomioida, että vaikka käsittelyprosessissa yhdyskuntajätevesilietteen joukkoon olisi sekoitettu muita jätteitä, lietteen määrä tulisi kuitenkin kirjata ja ilmoittaa erikseen.

Lietettä maanviljelykäyttöön toimittavan tai muutoin markkinoille saattavan tuottajan on kirjanpidossaan lisäksi noudatettava lannoitevalmisteita koskevan lainsäädännön vaatimuksia liittyen lietteiden sekä niiden laadun ja käytön dokumentointiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin jätelain 119 §:n 2 momentin nojalla tietojen toimittamisesta jätelain mukaiselle valvontaviranomaiselle. Tiedonantovelvoitetta on kuvattu tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Ehdotetuilla kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteilla pantaisiin täytäntöön puhdistamolietedirektiivin mukainen vaatimus pitää ajantasaista tiedostoa maanviljelykäyttöön toimitetusta lietteestä. Puhdistamolietedirektiiviin vuonna 2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/1010 tehdyn muutoksen myötä puhdistamolietteen maanviljelykäyttöä koskeviin tietoihin sisältyvät paikkatiedot on esitettävä paikkatietopalvelun avulla. Lisäksi tiedot on saatettava yleisön helposti saataville yhteenvetomuodossa ja raportoitava sähköisesti komissiolle kahdeksan kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä. Komissio julkaisee tiedoista unionin laajuisen yleiskatsauksen karttoineen. Velvoitteita sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2022 tietoihin. Tarkemmat vaatimukset raportoitavien tietojen sisällöstä ja muodosta annetaan komission täytäntöönpanopäätöksellä viimeistään syksyn 2021 aikana. Lokakuussa 2021 esitetyn täytäntöönpanopäätösluonnoksen mukaan paikkatiedon antamisessa voitaisiin hyödyntää kasvu- ja peruslohkoaineistoa, jotain muuta geometriaa tai pistemäistä koordinaattia paikasta, jossa lietettä on tarkoitus käyttää. Suomi raportoiisi paikkatiedot alkuvaiheessa todennäköisesti koordinaattien avulla, jotka perustuisivat yhdyskuntajätevesilietteen tuottajan ja käsittelijän antamiin maatalouden harjoittajan tunnistetietoihin. Pidemmällä tähtäimellä paikkatieto pyrittäisiin tarkentamaan varsinaiseen lietteen käyttöpaikkaan joko maatalouden harjoittajan antaman koordinaatin tai lohkotiedon avulla. Suomessa lohkoaineistot ovat Ruokaviraston ylläpitämiä ja ne syntyvät maataloustukien haku- ja seurantavaiheissa. Ruokavirastolla on lisäksi tietoja yhdyskuntajätevesilietepohjaisten lannoitevalmisteiden käytöstä, joiden hyödyntämismahdollisuuksia lieteraportoinnissa selvitetään.

36 §. Jätteen käsittelijän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Jätelain 119 §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin jätteen käsittelijän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan jäteasetuksen 22 §:ää.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa säädettäisiin jätteen käsittelijän uudesta velvollisuudesta pitää kirjaa jätteen tyypistä. Velvoitetta kuvataan tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa säädettäisiin jätteen käsittelijälle uusi kirjanpitovelvollisuus maasta, josta vastaanotettu jäte on peräisin. Tarkoituksena on erottaa kirjanpidossa ja tiedonkeruussa Suomesta ja muista maista peräisin olevat jätteet toisistaan. Esimerkiksi yhdyskuntajätteen valmistelua uudelleenkäyttöön ja kierrätystä sekä rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistä materiaalina koskevien tavoitteiden laskennassa saa ottaa huomioon vain Suomessa syntyneet ja kerätyt jätteet. Myös tilastoinnissa on tarpeen erottaa Suomessa syntyneet jätteet muista maista tuoduista jätteistä. Tieto on tarpeen myös valvontaa varten. Ympäristöluvanvaraiset jätteen käsittelijät ilmoittavat jo nykyisin tiedon maasta valvontaviranomaiselle osana ympäristöluvan mukaista raportointia.

Pykälän 2 momentin 5 kohdassa säädettäisiin jätteen käsittelijän uudesta velvollisuudesta pitää Suomessa syntyneen jätteen osalta kirjaa toiminnasta, jossa vastaanotettu jäte on syntynyt. Tieto olisi tarpeen jätedirektiivissä säädettyjen tavoitteiden laskentaa ja tilastointia varten. Jätteen käsittelijät toimittavat tiedon jo nykyisin valvontaviranomaiselle osana ympäristöluvan mukaista raportointia.

Pykälän 2 momentin 6 kohdassa ehdotettu vaatimus pitää kirjaa käsitellyn POP-jätteen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä olisi uusi. Velvoitetta kuvataan tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Pykälän 2 momentin 7 kohdassa täsmennettäisiin jätelain 118 §:ään lisättyä uutta 2 momenttia, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa jätteen hyödyntämisessä syntyvistä tuotteista ja materiaaleista. Jätteen valmistelussa uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä tai muussa hyödyntämisessä syntyvillä tuotteilla ja materiaaleilla tarkoitettaisiin tuotteita ja materiaaleja, jotka eivät hyödyntämistoimen jälkeen enää ole jätettä. Jätteen käsittelyssä syntyneistä jätteistä olisi pidettävä kirjaa 36 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaisesti. Tuotteet ja materiaalit voitaisiin kirjanpidossa ryhmitellä tarkoituksenmukaisiin ryhmiin. Säännös olisi tarpeen jätedirektiivin 35 artiklan 1 kohdassa säädetyn kirjanpitovelvollisuuden täytäntöön panemiseksi.

Pykälän 2 momentin 10 kohta vastaisi voimassa olevan jäteasetuksen 22 §:n 2 momentin 6 kohta. Jätteen käsittelijän kirjanpidossa olisi oltava jätteen käsittelyssä syntyvästä jätteestä jätteen tuottajaa koskevan 33 §:n 2 momentin mukaiset tiedot. Jätteen tuottajaa koskevan 33 §:n pykälän 2 momentin uutta 4 kohta sovellettaisiin jätteen käsittelyssä syntyneeseen jätteeseen siten, että toiminnaksi, jossa jäte on syntynyt, merkittäisiin liitteessä 5 esitetyistä luokista jätehuolto ja kierrätys.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kolmesta uudesta yhdyskuntajätettä koskevasta tietovaatimuksesta. Mainitun momentin 1 kohdassa säädettäisiin laitokselle, joka esikäsittelee yhdyskuntajätettä ennen sen hyödyntämistä, velvollisuus merkitä kirjanpitoon arvio siitä, mikä osuus jätteen käsittelyssä syntyneestä jätteestä on peräisin yhdyskuntajätteestä. Velvollisuus koskisi sekä rejektejä että muita jätteen esikäsitellyssä syntyneitä jätteitä, kuten lajittelussa syntyneitä materiaaliakohtaisia jättejakeita. Tieto voitaisiin laskea tai arvioida laitoksessa käsiteltyjä jätteitä ja käsittelyprosessia koskevien tietojen avulla. Velvollisuus olisi tarpeen, jotta voitaisiin laskea tosiasiallisesti kierrätetyn yhdyskuntajätteen paino 24 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Velvollisuus olisi tarpeen myös kaatopaikkadirektiivin 5 artiklan 5 kohdassa säädetyn kaatopaikalle sijoitetun yhdyskuntajätteen määrää koskevan tavoitteen laskennassa. Kaatopaikkadirektiivin tavoitteiden laskentaa koskevan 5 a artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan ennen yhdyskuntajätteen kierrätystä tai muuta hyödyntämistä suoritettavissa käsittelytoimissa, kuten lajittelussa tai mekaanis-biologisessa käsittelyssä, syntyvän ja myöhemmin kaatopaikalle sijoitettavan jätteen paino on sisällytettävä kaatopaikalle sijoitetuksi ilmoitetun yhdyskuntajätteen painoon.

Toisesta uudesta yhdyskuntajätettä koskevasta tietovaatimuksesta säädettäisiin ehdotetun pykälän 3 momentin 2 kohdassa, jonka mukaan jätteenpolttolaitoksen, jossa enintään 75 prosenttia poltetusta jätteestä on yhdyskuntajätettä olisi pidettävä kirjaa kaiken poltettavaksi tulevan jätteen metallipitoisuudesta sekä poltettavaksi tulevan yhdyskuntajätteen metallipitoisuudesta. Tiedot olisi selvitettävä komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaisesti otantatutkimuksella vähintään joka viides vuosi tai aina, kun on syytä olettaa, että poltetun jätteen koostumus on merkittävästi muuttunut. Kolmannesta uudesta tietovaatimuksesta säädettäisiin pykälän 3 momentin 3 kohdassa, jonka mukaan yhdyskuntajätteen poltossa syntyneen pohjatuhkan tai -kuonan käsittelijän olisi pidettävä kirjaa siitä, miltä jätteenpolttolaitokselta käsitelty pohjatuhka tai -kuona on peräisin, sekä kunkin jätteenpolttolaitoksen pohjatuhkasta ja -kuonasta erotettujen

metallirikasteiden määrästä ja metallipitoisuudesta. Ehdotetut kohdat olisivat tarpeen, jotta yhdyskuntajätteen poltossa syntyvästä pohjatuhkasta ja -kuonasta kierrätystä varten erotetut metallit voitaisiin laskea mukaan kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrään.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin jätteen käsittelijän velvollisuudesta toimittaa yhteenveto kirjanpilotiedoista valvontaviranomaiselle. Velvoitetta on kuvattu tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin selvyiden vuoksi, että jos jätteen käsittelijä on kaatopaikan pitäjä, noudatettaisiin, mitä kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen 49 §:ssä säädetään.

37 §. Jäteöljyn käsittelijän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Jätelain 119 §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin jäteöljyn käsittelijän 36 §:n kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta täydentävästä kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta. Säännös olisi tarpeen komission täytäntöönpanopäätöksessä 2019/1004 edellytettyjen jäteöljyjä koskevien raportointitietojen keräämiseksi. Täytäntöönpanopäätöksen mukaan jäsenmaiden on raportoitava muun muassa syntyneen ja erikseen kerätyn jäteöljyn määrä jäteöljyn tyyppin ja käsittelytavan mukaan jaoteltuna. Lisäksi on raportoitava jäteöljyjen käsittelyssä syntyneet tuotteet ja niiden määrät sekä jäteöljyn hyödyntäminen käsittelylaitoksen omassa energiankulutuksessa. Jäteöljyn käsittelyssä syntyneiden tuotteiden määrät on jaoteltava uudistettuihin perusöljyihin, muuhun kierrätykseen käytettyihin tuotteisiin ja energiana hyödynnettäviin tuotteisiin. Myös jäteöljyn käsittelyssä syntyneiden muiden tuotteiden hyödyntäminen ja loppukäsittely polttamalla on raportoitava. Raportointiin tarvittavat tiedot saataisiin pääosin kerättyä jäteöljyjen käsittelijöiltä, jotka ovat jo nykyisin kirjanpitovelvollisia käsittelemistään jäteöljyistä. Tietoja täydennettäisiin Suomen ympäristökeskuksen kansainväliset jätesiirrot -järjestelmästä saatavilla jäteöljyjen venti- ja tuontitiedoilla.

Pykälän 1 momentin mukaan jäteöljyn käsittelijän kirjanpidossa olisi oltava 36 §:n 2 momentin mukaiset tiedot lukuun ottamatta momentin 9 kohtaa, joka koskee jätteen valmistelussa uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä tai muussa hyödyntämisessä syntyviä tuotteita ja materiaaleja. Jäteöljyn käsittelijän kirjanpitoon merkittävistä käsittelyssä syntyviä tuotteita koskevista tiedoista säädettäisiin erikseen, sillä niille olisi oma tarkempi erittely liitteessä 5. Jäteöljyn käsittelijän kirjanpidossa olisi lisäksi oltava tieto käsitellyn jäteöljyn tyyppistä ja laitoksen omassa energiankulutuksessa hyödynnetyn jäteöljyn määrästä liitteen 5 mukaisesti merkittyinä ja eriteltyinä.

Pykälän 2 momentin mukaan jäteöljyn käsittelijän olisi toimitettava vuosittain edellistä kalenterivuotta koskeva yhteenveto käsitellyjä jäteöljyjä koskevista kirjanpilotiedoista valvontaviranomaiselle yhdessä 36 §:n 4 momentin mukaisesti toimitettavan jätteen käsittelijän kirjanpilotietoja koskevan yhteenvedon kanssa. Valvontaviranomainen ohjeistaisi, mitä tietoja yhteenvedossa olisi oltava jäteöljyistä ja miten ne olisi eriteltävä. Jätteen käsittelijän velvollisuutta toimittaa kirjanpilotiedot valvontaviranomaiselle on kuvattu tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa.

38 §. Jätteen kuljettajan, välittäjän ja kerääjän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Jätelain 119 §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin jätteen kuljettajan, välittäjän ja kerääjän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta. Pykälä vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 23 §:ää. Pykälän 3 kohdassa ehdotetun uuden vaatimuksen mukaan jätteen kuljettajan, välittäjän ja kerääjän olisi pidettävä kirjaa jätteen tyyppistä eli siitä onko jäte vaaratonta, vaarallista tai POP-jätettä. Pykälän 4 kohdassa ehdotettu vaatimus pitää kirjaa kuljetetun, välitetyn tai kerätyn POP-jätteen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä olisi niin ikään uusi. Kirjanpitovelvoitetta kuvataan tarkemmin tämän luvun perustelujen alkuosassa. Jätteen kuljettajalle, välittäjälle ja kerääjälle ei säädettäisi vuotuista tiedonantovelvollisuutta kirjanpilotiedoista, vaan kirjanpilotiedot olisi toimitettava valvontaviranomaiselle jätelain 122 §:n mukaisesti pyydettyinä. Käytännössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi esimerkiksi määrätä kirjanpitoa koskevien vuotuisten yhteenvetotietojen toimittamisesta jätelain 96 §:ssä tarkoitettussa päätöksessään jätteen kuljettajan tai välittäjän hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin.

39 §. Jätettä toiseen maahan siirtävän toimijan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Jätelain 117 c §:n 3 momentin nojalla annettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että jätettä toiseen

maahan siirtävän toimijan olisi pidettävä kirjaa toiseen maahan hyödynnettäväksi siirretystä yhdyskuntajätteestä, jäteöljystä sekä rakennus- ja purkujätteestä. Jätettä toiseen maahan siirtävällä toimijalla tarkoitettaisiin siirron järjestämisestä vastuussa olevaa jätteen tuottajaa tai muuta haltijaa taikka jätteen välittäjää. Hyödyntämisellä tarkoitettaisiin tässä yhdyskuntajätteen uudelleenkäyttöön valmistelua tai kierrätystä, rakennus- ja purkujätteen uudelleenkäyttöön valmistelua, kierrätystä, käyttöä maantäyttöön tai muuta materiaalina hyödyntämistä ja jäteöljyn uudistamista ja muuta käsittelyä. Kirjanpito tulisi tehdä jätelain 117 c §:n 1 momentin mukaisesti ja niin, että toimijalla olisi kirjanpidossaan tarpeelliset tiedot 2 momentissa tarkoitettujen tiivistelmän toimittamiseksi viranomaiselle.

Pykälän 2 ja 3 momenteissa täsmennettäisiin jätelain 117 c §:n 2 momentissa tarkoitettujen tiivistelmän sisältövaatimuksia ja tiivistelmän toimittamisaikataulua. Tiivistelmään olisi sisällytettävä tiedot toiseen maahan siirretystä jätteestä, sen määrästä, siirron osapuolista ja kohdemaasta. Lisäksi tiivistelmään olisi sisällytettävä lisätietoja tietyistä jätteistä: jäteöljyn tyyppi sekä yhdyskuntajätteen ja rakennus- ja purkujätteen käsittelytiedot. Yhdyskuntajätteen käsittelytiedoissa tulisi noudattaa 24 §:n mukaisia laskentaperiaatteita, joiden mukaisesti vain tosiasiallisesti uudelleenkäyttöön valmistellut ja kierrätetyt jätemäärät ilmoitettaisiin. Tiivistelmään olisi sisällytettävä myös tiedot yhdyskuntajätteen käsittelyssä syntyvästä jätteestä, joka sijoitetaan kaatopaikalle tai loppukäsittellään polttamalla, sillä nämä tiedot Suomen ympäristökeskuksen on raportoitava Euroopan komissiolle täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1885 mukaisesti. Tiedot tulisi merkitä ja eritellä liitteen 5 mukaisesti. Tiedot tulisi toimittaa vuosittain niin, että edellistä kalenterivuotta koskevat tiedot toimitettaisiin jätelain 117 c §:n 2 momentin mukaisesti Suomen ympäristökeskukselle tai tämän jätelain 142 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ylläpitämään rekisteriin helmikuun loppuun mennessä. Ehdotetun 55 §:n mukaisesti tiivistelmätiedot olisi toimitettava ensimmäisen kerran vuoden 2022 kirjanpitoiedoista helmikuun loppuun mennessä vuonna 2023.

Pykälän 4 momentissa rajattaisiin jätelain 46 §:n mukaisesti tuottajavastuun piiriin kuuluvan tuottajan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvat yhdyskuntajätteet ja rakennus- ja purkujätteet, kuten pakkausjätteet ja keräyspaperi, kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteen ulkopuolelle. Tuottajan vastuulle kuuluvien tuotteiden ja niistä syntyvien jätteiden kirjanpidosta ja tiedonantovelvoitteista säädetäisiin tuoteryhmäkohtaisesti annettavissa valtioneuvoston asetuksissa.

40 §. Siirtoasiakirjaan merkittävät tiedot. Jätelain 121 §:n 3 momentin nojalla pykälässä täsmennettäisiin jätelain 121 §:n 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista. Pykälä vastaisi suurelta osin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 24 §:ää. Pykälään kuitenkin lisättäisiin joitakin uusia siirtoasiakirjoihin merkittäviä tietoja, kuten POP-jätteeseen liittyvät tiedot ja viittaus liitteeseen 5, jossa täsmennetään siirtoasiakirjassa annettavia tietoja voimassa olevaan asetukseen verrattuna. Siirtoasiakirjaan merkittäviä tietoja tarkennettaisiin ja harmonisoidaisiin, jotta myöhemmin voitaisiin ottaa käyttöön kansallinen rekisteri, johon tiedot esisijaisesti sähköisesti tehdyistä siirtoasiakirjoista kerättäisiin jätedirektiivin 35 artiklan seurantavelvoitteen toimeenpanemiseksi. Voimassa olevasta jäteasetuksesta poiketen pykälässä ei säädetäisi siirtoasiakirjaan merkittävistä siirron osapuolten vahvistusten muodosta, koska siitä säädetään jätelain 121 a §:ssä.

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin kaikista siirtoasiakirjavelvoitteen piiriin kuuluvista jätteistä merkittävät perustiedot. Näitä olisivat jätettä kuvaavat luokittelu- ja muut tiedot, jätteen määrä, jätteen siirron ajankohta, alkamis- ja päättymispaikka, siirron osapuolet, jätteen käsittelytapa ja osapuolten vahvistukset. Kuljetusten valvontaa helpottava ajoneuvon rekisteritunnus tulisi merkitä siirtoasiakirjaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi jätettä noudettaessa ja jos siirto tapahtuu yhdellä ajoneuvolla.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin erityisistä tiedoista, jotka siirtoasiakirjoihin tulisi lisäksi merkitä vaarallisesta jätteestä, POP-jätteestä ja jäteöljystä. Tiedot tulisi merkitä ja eritellä liitteen 5 mukaisesti. POP-jätteestä tulisi merkitä sen sisältämät pysyvät orgaaniset yhdisteet, mutta ei niiden pitoisuuksia jätteessä. Käsittelytavan merkitsemisessä voitaisiin soveltaa esimerkiksi käytäntöä, jossa siirron osapuolet sopisivat, että siirtoasiakirjan laatimisen yhteydessä jätteen haltija merkitsisi käsittelytiedon yksinkertaisella sanallisella kuvauksella, jos tarkempaa tietoa käsittelymenetelmästä ei jätteen siirtoa aloitettaessa ole kohtuudella saatavissa ja jätteen vastaanottaja täydentäisi käsittelytiedot muun muassa täsmällisellä tiedolla käsittelymenetelmän luokitukselta.

Pykälällä pantaisiin vaarallisten jätteiden siirtoasiakirjan osalta täytäntöön jätedirektiiviin 19 artiklan 2 kohdan mukainen vaatimus, jonka mukaan vaarallisen jätteen siirrosta mukana olevan asiakirjan on sisällettävä jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1013/2006 (jätteensiirtoasetus) liitteessä I B mainitut asiaankuuluvat tiedot. Siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuus laajennettiin jätelain muuttamisesta annetulla lailla (714/2021) koskemaan myös POP-jätteitä, joten pykälällä pantaisiin POP-jätteen osalta täytäntöön POP-asetuksen 7 artiklan 6 kohdan mukainen vaatimus POP-jätteiden jäljitettävyyden varmistamisesta samalla tavalla kuin vaarallisista jätteistä. Jäteöljyn osalta tieto jäteöljyn tyyppistä siirtyisi jätteen vastaanottajalle ja edelleen viranomaiselle mahdollistaen raportoinnin Euroopan komissiolle täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaisesti.

Asetuksessa ei säädettäisi käytettävän siirtoasiakirjalomakkeen muotoa, vaan lomakkeen ulkoasun voisi jätteen haltija tai kuljettaja muokata tarpeisiinsa sopivaksi. Siirtoasiakirjan tiedot voitaisiin tarvittaessa yhdistää myös rahtikirjaan tai muuhun käytössä olevaan kuljetusasiakirjaan.

41 §. Jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma. Jätelain 120 §:n 3 momentin nojalla annettavalla pykälällä täsmennettäisiin mainitun pykälän 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia ympäristöluvanvaraisen jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan seuranta- ja tarkkailusuunnitelmaan sisällytettävistä tiedoista. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 25 §:ää. Sitä kuitenkin täydennettäisiin ehdotetun 3 kohdan mukaisella vaatimuksella esittää suunnitelmassa myös tiedot toimista POP-jätteen tunnistamiseksi. Ehdotus tukisi POP-asetukseen perustuvien POP-jätteen jäljitettävyyden- ja käsittelyvaatimusten toimeenpanoa. Suomen ympäristökeskus valmistelee opasta POP-jätteen tunnistamisesta.

Pykälän 4 ja 6 kohdassa tarkoitetuilla häiriö-, vaara- ja poikkeuksellisilla tilanteilla tarkoitettaisiin käsittelyprosessin häiriöiden lisäksi esimerkiksi ilmasto-olosuhteista johtuvia tilanteita, kuten myrskyjä, rankkasateita ja tulvia sekä markkinoiden vaihtelusta johtuvia jätteen varastointitarpeen heilahteluja.

42 §. Kunnan jätehuoltoviranomaiselle ilmoitettavat tiedot kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta. Pykälässä täsmennettäisiin, mitä tietoja jätteen kuljettajan olisi jätelain 39 §:n 2 momentin nojalla toimitettava kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöittäisistä jätteen kuljetuksista. Pykälä vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 26 §:ää. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin kuitenkin velvoite antaa kiinteistöä koskevana tunnistetietoina myös tiedot kiinteistön kiinteistö- tai rakennustunnuksesta. Lisäksi momentin 4 kohdassa täsmennettäisiin tietovaatimuksia saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta.

Tiedonantovelvollisuus koskisi vain jätteitä, jotka jätelain 35 §:n nojalla kuuluvat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen (kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen tai kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen) piiriin tai jotka kuljetetaan kiinteistöltä jätelain 41 §:n 3 momentin mukaisesti. Jätelain 36 §:ssä tarkoitettussa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetuspalvelun tilaaja (yleensä kunta, kuntayhtymä tai kuntien omistama yhtiö) voisi käytännössä sopia jätteen kuljettajien kanssa, että tilaaja toimittaa tiedot keskitetysti kuljettajien puolesta kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Säännökset olisivat tarpeen tiedonantovaatimusten yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi. Saostus- ja umpisäiliölietettä koskevien tietojen toimittamisessa voitaisiin myöhemmin, sääntelyn ja tietojärjestelmien kehityksen myötä, hyödyntää jätelain 121 a §:ssä tarkoitettuihin sähköisiin siirtoasiakirjoihin tallennettuja ja niistä viranomaisen ylläpitämään rekisteriin siirrettäviä tietoja.

43 §. Kunnan jätehuoltoviranomaiselle ilmoitettavat tiedot biojätteen pienimuotoisesta käsittelystä kiinteistöllä. Pykälässä täsmennettäisiin jätelain 41 a §:n 3 momentin nojalla, mitä tietoja jätteen haltijan olisi annettava kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöllä tapahtuvasta pienimuotoisesta biojätteen käsittelystä. Viranomaisen olisi merkittävä nämä tiedot jätelain 143 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Tietojen kokoaminen tukisi biojätteen kompostoinnin ja muun pienimuotoisen kiinteistöllä tapahtuvan käsittelyn viranomaisseurantaa ja –valvontaa sekä mahdollistaisi biojätteen pienimuotoisen käsittelyn määrää koskevien arvioiden tekemistä ja raportointia komissiolle jätedirektiiviin ja sen nojalla annetun komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaisesti. Mainitut EU:n säädökset sallivat biojätteen pienimuotoisen käsittelyn huomioon ottamisen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskennassa edellyttäen, että käsittelyn laajuutta selvitetään vähintään viiden vuoden välein luotettavin, mainitussa komission päätöksessä säädetyin menetelmin.

Ehdotetun 1 momentin mukaan biojätettä kiinteistöllä käsittelevän jätteen haltijan olisi annettava jätehuoltoviranomaiselle tarpeelliset kiinteistön haltijan sekä biojätteen käsittelystä vastaavan henkilön tunnistetiedot sekä mahdollisuuksien mukaan kiinteistö- tai rakennustunnus. Lisäksi olisi ilmoitettava kiinteistöllä olevan rakennuksen tyyppi (kuten kerrostalo, rivitalo, paritalo, omakotitalo) ja asuinhuoneistojen lukumäärä muusta kuin omakotitalosta. Ilmoituksessa olisi myös annettava tieto käsittelylaitteiston käyttötilavuudesta ja siitä, kuinka monen kuukauden ajan laitteistoa keskimäärin kalenterivuoden aikana käytetään.

Ehdotetussa 2 momentissa täsmennettäisiin, ettei pykälässä tarkoitettuja tietoja tarvitsisi antaa pelkän puutarhajätteen käsittelystä kiinteistöllä.

Jätelain muuttamisesta annetun lain (714/2021) siirtymäsäännösten mukaan jätteen haltijan ilmoitusvelvollisuutta kiinteistöllä tapahtuvasta biojätteen pienimuotoisesta käsittelystä ja viranomaisen velvollisuutta merkitä tiedot 143 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2023. Tämän ajankohdan jälkeen tapahtuvasta käsittelyn aloittamisesta tai lopettamisesta tulisi ilmoittaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös sellaisia, jotka jo käsittelevät biojätettä pienimuotoisesti kunnan jätehuoltomääräysten nojalla. Näiden tulisi ilmoittaa tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle säännöksen voimaantuloon mennessä eli 1.1.2023. Jätehuoltoviranomaisen olisi huolehdittava siitä, että tieto pienimuotoisen käsittelyn jatkumisesta sekä ilmoitusta koskevat olennaiset tiedot päivitetään vähintään viiden vuoden välein.

Kunnan jätehuoltoviranomainen seuraisi ilmoitusten perusteella biojätteen pienimuotoista käsittelyä kiinteistöllä sekä antaisi jätelain 143 §:n mukaisesti pyynnöstä rekisteriin kootut muut kuin salassa pidettävät tiedot jätelain 22 §:ssä tarkoitettulle valtion viranomaiselle tai 27 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijaviranomaiselle tai –laitokselle, jos tiedot ovat tarpeen jätehuollon seurantaan ja raportointia varten. Jos seurannassa ilmenee esimerkiksi tarve puuttua epäasianmukaiseksi havaittuun jätteen käsittelyyn, asiassa tarvittavat valvontatoimet, kuten hallintopakon käyttö kuuluu valvontaviranomaisena toimivan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi. Laiminlyönnin havaitessaan jätehuoltoviranomainen voi ohjeistaa jätteen haltijaa korjaamaan toimintansa lainmukaiseksi, mutta vain valvontaviranomaisella on oikeus antaa määräyksiä toiminnan oikaisemiseksi.

44 §. Seurantatietojen kokoaminen ja toimittaminen komissiolle. Jätelain 27 §:n nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin eri asiantuntijaviranomaisten ja –laitosten tehtävistä jätedirektiivin ja puhdistamoliedirektiivin mukaisten seurantatietojen kokoamisessa ja toimittamisessa Euroopan komissiolle. Jätedirektiivin 9 artiklan 4 kohta edellyttää tuotteiden uudelleenkäyttöä koskevien toimenpiteiden seurantaan ja arviointia. Direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa asetetaan tavoitteita yhdyskuntajätteen uudelleenkäyttöön valmistelulle ja kierrätykselle. Direktiivin edellyttämistä toimenpiteistä ja tavoitteiden saavuttamisesta olisi ilmoitettava vuosittain Euroopan komissiolle jätedirektiivin 37 artiklan mukaisesti. Direktiivin 37 artiklan 4 kohdan mukaan komissiolle olisi vuosittain toimitettava myös tiedot markkinoille saatetuista mineraalipohjaisista ja synteettisistä voiteluaineista ja teollisuusöljyistä sekä syntyneistä ja erikseen kerätyistä jäteöljyistä ja niiden käsittelystä.

Suomen ympäristökeskuksella olisi täytäntöönpanoa koskevien toimenpiteiden seurannassa, arvioinnissa ja tietojen kokoamisessa koordinoiva rooli. Se keräisi tarvittavat tiedot yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Säännöksessä viitattaisiin jätedirektiivin 37 artiklaan, jossa säädetään tarkemmin tietojen toimittamisesta ja toimittamisen ajankohdasta. Tiedot olisi kerättävä ja toimitettava Euroopan komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 edellyttämällä tavalla.

Suomen ympäristökeskus ja Tilastokeskus kokoaisivat tiedot erikseen tarkemmin sovittavan työnjaon ja käytettävissään olevien voimavarojen mukaisesti. Yleisesti ottaen Tilastokeskuksen roolina olisi koota tarvittavat jätteitä koskevat tiedot käytettävissä olevista tietojärjestelmistä ja tuottaa niiden pohjalta tarpeelliset valtakunnalliset tilastotiedot esimerkiksi yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamisesta, yhdyskuntajätteen käsittelystä, vaarattoman rakennus- ja purkujätteen kierrätyksestä ja hyödyntämisestä sekä 37 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista markkinoille saatetuista voiteluaineista, teollisuusöljyistä sekä syntyneistä ja erikseen kerätyistä jäteöljyistä ja niiden käsittelystä. Lisäksi Tilastokeskus ja Suomen ympäristökeskus huolehtisivat erilliselvityksiä vaativien tietojen, kuten käytöstä poistettujen tuotteiden uudelleenkäyttöä, biojätteen pienimuotoista kiinteistöllä tapahtuvaa käsittelyä sekä markkinoille saatettuja voiteluaineita ja teollisuusöljyjä koskevien tietojen kokoamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan Suomen ympäristökeskus kokoaisi tiedot myös puhdistamolietedirektiivin edellyttämistä tiedoista ja toimittaisi niitä koskevat tiedot komissiolle. Puhdistamolietedirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on pidettävä ajantasaisia tietoja mm. tuote- ja maaviljelykäyttöön toimitetuista lietemääristä, lietteen koostumuksesta ja ominaisuuksista, käsittelymenetelmistä ja vastaanottajista ja lietteen käyttöpaikoista (vrt. 35 §:ssä ehdotetut kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudet). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella 2019/2010 puhdistamolietedirektiiviin tehtyjen muutosten mukaan mainitut tiedot on ensimmäisen kerran vuodelta 2022 toimitettava komissiolle vuosittain ja asetettava ne myös yleisön helposti saataville kahdeksan kuukauden kuluessa edellisen kalenterivuoden päättymisestä. Tietojen antamisen muoto määritellään valmisteltavana olevassa komission täytäntöönpanosäädöksessä, jonka arvioidaan tulevan voimaan loppuvuodesta 2021.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momenttiin. Sen mukaan Luonnonvarakeskus vastaisi elintarvikejätteen sekä jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikkeen ja muun ruokahävikin määrää, käyttöä ja käsittelyä koskevan seurantatiedon kokoamisesta ja tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle jätedirektiivin 9 artiklan 5 kohdan ja 37 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Luonnonvarakeskuksen tehtävänä olisi koota neljän vuoden jaksoissa pykälässä tarkoitetut tiedot alkutuotannosta, elintarviketeollisuudesta, kaupasta, ravitsemispalveluista ja kotitalouksista käyttäen menetelmiä, jotka vastaavat komission delegoidulla päätöksellä C(2019)3211 final vahvistettuja elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä koskevia vähimmäisvaatimuksia. Luonnonvarakeskus toimittaisi kokoamansa tiedot ja tiedonkeruuta koskevan laaduntarkastusraportin vuosittain Euroopan komissiolle komission täytäntöönpanopäätöksessä 2019/2000 vahvistetussa muodossa.

6 luku. Hyväksymis- ja ilmoitusmenettelyt

45 §. Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Pykälässä täsmennettäisiin jätelain 94 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia jätehuoltorekisteriin hyväksymiseksi tehtävän jätteen kuljettamista ja välittäjänä toimimista koskevan hakemuksen sisällöstä. Säännös olisi yhdenmukainen sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen 27 §:n kanssa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tehtävä hakemus voitaisiin käytännössä tehdä keskuksista saatavalle lomakkeelle. Täytetty lomake voitaisiin toimittaa myös sähköisessä muodossa hakemuksen käsittelevälle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Toiminnanharjoittajan kuuluminen kaupparekisteriin voitaisiin osoittaa voimassa olevan kaupparekisteriotteen jäljennöksellä. Liikenneluvan olemassaolo voitaisiin osoittaa antamalla tarvittavat liikenneluvan tunnistetiedot, joiden avulla hakemuksen käsittelevä viranomais voisi tarkistaa tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ylläpitämästä rekisteristä. Toiminnanharjoittajan ammattitaidolla tarkoitettaisiin muun muassa jätehuoltoon ja työsuojeluun liittyvän toiminnan kannalta relevantin lainsäädännön ja muiden vaatimusten riittävää hallintaa, toiminnassa tarvittavien välineiden ja menetelmien mukaan lukien tiedon keräämisen ja rekisteröintimenetelmien hallintaa, kykyä tunnistaa toimintaan liittyvät riskit ja valmiutta ammattitaidon jatkuvaan ylläpitämiseen ja työntekijöiden perehdyttämiseen. Selkeimmin ammattitaito voitaisiin osoittaa asiaankuuluvalla ammattitutkinnolla.

Eläimistä saatavien sivutuotteiden kuljetuksessa on ehdotetussa pykälässä säädetyn lisäksi noudatettava, mitä sivutuoteasetuksen 23 artiklassa sekä sen toimeenpanoasetuksen 17 artiklassa ja sen liitteessä VIII säädetään.

46 §. Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen sisältö. Pykälässä säädettäisiin jätelain 96 §:n 2 momentin nojalla jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksen sisältövaatimuksista. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 28 §:n kanssa. Päätökseen on liitettävä hallintolain (434/2003) mukainen valitusosoitus.

Tiedonkulun varmistamiseksi päätöksen tehneen viranomaisen on jätelain 96 §:n momentin mukaan lähetettävä päätös tiedoksi muille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, joiden toimialueella päätöksessä tarkoitettua toimintaa harjoitetaan. Käytännössä tiedoksi toimittaminen toisille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille voitaisiin toteuttaa sähköisen tietojärjestelmän avulla. Päätös olisi suositeltavaa lähettää myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, joiden toimialueella päätöksessä tarkoitettua toimintaa harjoitetaan.

47 §. Jätehuoltorekisteriotteeseen sisällytettävät tiedot. Pykälässä säädettäisiin 98 §:n 1 momentin nojalla jätehuoltorekisteriotteeseen sisällytettävistä tiedoista. Ehdotuksen mukaan otteeseen olisi kirjattava sellaiset 47 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sisältyvät tiedot, jotka ovat toiminnanharjoittajan asiakkaille tai tarkastuksia tekeville viranomaisille olennaisia toiminnan lainmukaisuuden varmistamiseksi. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 29 §:n kanssa.

48 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin. Pykälässä täsmennettäisiin, mitä tietoja jätteen keräystoiminnan harjoittajan olisi sisällytettävä jätelain 100 §:ssä tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtävään ilmoitukseen. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 30 §:n kanssa.

49 §. Jätteen hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksyntää koskevan hakemuksen sisältö. Pykälässä täsmennettäisiin jätelain 114 §:n 4 momentissa tarkoitettujen jätteen hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksyntää koskevan hakemuksen sisältövaatimuksia. Ne vastaisivat jätteensiirtoasetuksen 14 artiklassa säädettyjä vaatimuksia. Pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 31 §:n kanssa.

7 luku. Erinäiset säännökset

50 §. Valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältö. Jätesuunnittelua koskeviin säännöksiin tehtäisiin jätelain 87 ja 88 §:ään tehdyistä muutoksista johtuvat sekä jätedirektiivin jätesuunnittelua koskevien säännösten täytäntöön panemiseksi tarpeelliset muutokset. Valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksia ehdotetaan täydennettäväksi jätedirektiivin 28 ja 29 artiklaan lisätyillä tiedoilla sekä tiedoilla, jotka tähän saakka on katettu alueellisilla jätesuunnitelmissa. Pykälä annettaisiin jätelain 87 §:n 3 momentin nojalla.

Pykälän 1 momentin mukaan valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa tulisi esittää nykyistä tarkempia tietoja muun muassa jätteen käsittelykapasiteetista ja investointitarpeista sekä roskaantumisen ehkäisyyn liittyvistä toimista. Asetuksessa säädettäisiin myös vaatimuksesta asettaa valtakunnallisen jätesuunnitelman toteutumisen seurannan ja arvioinnin indikaattorit. Momentissa tarkoitettujen tietojen tulisi tarvittaessa esittää alueittain eriteltyinä. Valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksista jätettäisiin pois alueellisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksiin voimassa olevan jäteasetuksen 36 §:n 4 kohdan perusteella kuuluvat tiedot käytöstä poistetuista kaatopaikoista ja muista käsittelypaikoista sekä toimista niiden kunnostamiseksi. Niiden osalta kyse on useimmiten pilaantuneista alueista, joita koskevat tiedot sisällytetään Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI). Näiden tietojen sisällyttäminen valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan olisi näin ollen tarpeetonta. Jätedirektiivin 28 artiklan 4 kohdan mukaan kyseisten tietojen sisällyttäminen jätesuunnitelmiin on myös jäsenvaltioille harkinnanvaraista.

Pykälän 2 momenttiin sisältyviä jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevia sisältövaatimuksia ehdotetaan niin ikään täsmennettäväksi. Niitä koskevassa valtakunnallisen jätesuunnitelman osassa tulisi muun ohella esittää suunnitellut kulutuksen vähentämistoimet SUP-direktiivin 4 artiklassa tarkoitetuille kertakäyttöisille muovituotteille sekä elintarvikejätteen määrän vähentämissuunnitelma.

Valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan tulisi 3 momentin nojalla edelleen sisällyttää pakkauksia ja pakkausjätteitä koskeva osa. Siinä olisi lisäksi otettava roskaantumisen ehkäisemiseksi huomioon yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/56/EY (meristrategiadirektiivi) 13 artiklan ja yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY 11 artiklan mukaiset toimenpideohjelmat. Samoin valtakunnallisen jätesuunnitelman tulisi olla jätedirektiivin uudelleenikäytön valmistelua ja kierrätystä koskevien tavoitteiden ja kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY kaatopaikalle soveltumattomia jätteitä koskevien vaatimusten mukainen.

51 §. Jätteen kuljetusten ja muiden siirtojen tarkastukset. Säännöksen mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen olisi jätelain 124 §:n 1 momentin mukaisissa tarkastuksissaan muun ohella käsiteltävä ja tarkastettava niitä tietoja ja seikkoja, jotka koskevat siirrettävän jätteen alkuperää, laatua ja määrää sekä jätteen toimituspaikkaa ja vastaanottajaa. Pykälässä säädetty velvollisuus liittyisi laitoksiin ja yrityksiin, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen ammattimaista

kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjänä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja eli käytännössä kaikkiin ammattimaisesti toteutettaviin jätteen siirtoihin. Jätedirektiivin mukaisesti pykälässä säädetty velvollisuus ei koskisi jätteen tuottajien tai käsittelijöiden toiminnan tarkastuksia. Jätelain 124 §:n 5 momentin nojalla annettava pykälä olisi yhdenmukainen voimassa olevan jäteasetuksen 33 a §:n kanssa.

52 §. *Jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa julkaistavaan tarjouspyyntöön ja kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua koskevaan pyyntöön sisällytettävät tiedot.* Pykälä annettaisiin jätelain 33 §:n 5 momentin nojalla ja vastaisi pääosin voimassa olevan jäteasetuksen 36 a §:ää. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä vähimmäistiedoista, jotka jätteen haltijan taikka jätelain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettujen jätteen kuljettajan tai muun toimijan tulisi sisällyttää jätelain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettuun jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa julkaistavaan tarjouspyyntöön. Vähimmäistietovaatimukset koskisivat vain tarjouspyyntöjä, joiden pohjalta tarjouspyynnön tekijän on tarvittaessa mahdollista edetä tietoalustassa pyytämään kunnalta toissijaista jätehuoltopalvelua. Muihin tietoalustassa tehtäviin tarjouspyyntöihin vähimmäisvaatimuksia ei sovellettaisi. Pykälässä tarkoitettujen pakollisten tietojen ohella tarjouspyyntöön voitaisiin sisällyttää myös muita tarpeellisia tietoja.

Momentin 1 kohdan mukaan tarjouspyynnössä tulisi olla tarjouspyynnön tekijän nimi ja yhteystiedot. Tarjouspyynnön voi jätelain 33 §:n 1 momentin mukaan tehdä jätteen haltija taikka jätteen kuljettaja tai muu toimija osana tarjoamaansa jätehuoltopalvelua, kun pyyntö koskee jätteen käsittelyä. Näiden tietojen julkisuutta rajataan siten, etteivät ne näy muille kuin tietoalustaan kirjautuneille käyttäjille eikä niitä anneta sähköisessä rajapinnassa.

Momentin 2 kohdan perusteella tarjouspyynnössä tulisi ilmoittaa tiedot jätteen lajista, ominaisuuksista ja määrästä. Jätteen lajilla tarkoitettaisiin tietoja jätejakeesta (esimerkiksi biojäte, maa-ainekset, sekalainen rakennus- ja purkujäte). Jätteen ominaisuuksilla puolestaan tarkoitettaisiin esittävän jätehuoltopalvelun kannalta tarpeellisia tietoja esimerkiksi jätteen alkuperästä, koostumuksesta, olomuodosta tai mahdollisista epäpuhtauksista. Jätteen määrä tulisi ilmoittaa sitä parhaiten kuvaavan mittayksikön avulla sekä määrittelemällä, onko kyse jatkuvasti syntyvästä jätteestä vai yksittäisestä jäte-erästä. Jos tarkka jätteen määrä ei ole tiedossa, voisi ilmoitettu määrä perustua arvioon.

Momentin 3 kohdassa tarkoitettu jätteen sijainti tulisi tarjouspyynnössä ilmoittaa mahdollisimman tarkasti, yleensä vähintään kunnan tarkkuudella. Jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa sijainti olisi mahdollista ilmoittaa myös tarkemmin, esimerkiksi katuosoitteen perusteella. Tarkempi osoite olisi suositeltavaa ilmoittaa erityisesti silloin, kun etsitään jätteen kuljetuspalvelua. Yksityiskohtaiset sijaintitiedot voitaisiin rajata niin, etteivät ne näy muille kuin tietoalustaan kirjautuneille käyttäjille. Toisaalta haettaessa esimerkiksi käsittelypalvelua useassa toimipaikassa tietyllä alueella syntyvälle jätelajille voitaisiin jätteen sijainti tarvittaessa ilmoittaa kuntaa laajempaan alueena.

Momentin 4 kohdan mukaan tarjouspyynnössä tulisi yksilöidä haettava jätehuoltopalvelu ja sen kesto. Tietoalustassa palvelu yksilöitäisiin käyttämällä valmista palveluluokitusta, minkä lisäksi haettavalle palvelulle voitaisiin vapaassa kentässä esittää lisämäärittelyjä. Palvelun keston voisi määritellä palvelun alku- ja päättymisajankohdan tai sopimuskauden pituuden mukaan taikka muulla tavoin palvelun ajankohtaa tarkentamalla. Momentin 5 kohdan mukaan tarjouspyynnöstä olisi myös käytävä ilmi määräaika tarjousten tekemiselle. Kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun edellytyksenä olevan muun palvelutarjonnan puutteen todentamiseksi vaadittava määräaika on vähintään 14 vuorokautta jätelain 33 §:n 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vähimmäistiedoista, jotka tulisi sisällyttää jätelain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettua kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua koskevaan pyyntöön. Tällaisessa pyynnössä tulisi 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi olla tieto jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa tapahtuneesta muun palvelutarjonnan puutteen todentamisesta. Perusteena muun palvelutarjonnan puutteelle voisi olla se, ettei tarjouspyynnön tekijä ole saanut tarjouspyyntönsä 14 vuorokauden vähimmäismääräajassa lainkaan tarjouksia taikka se, että saadut tarjoukset ovat laadultaan tai hinnaltaan kohtuuttomia. Muun palvelutarjonnan puute todennettaisiin tietoalustassa läpikäytävän menettelyn ja tarjouspyynnön tekijän tekemän perustellun arvion pohjalta. Käytännössä tieto näistä tallentuisi tietoalustaan ja siirtyisi automaattisesti kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua koskevaan pyyntöön. Momentissa täsmennettäisiin voimassa olevaan jäteasetukseen nähden ja jätelain 33 §:n 2 momentin mukaisesti, että muun

palvelutarjonnan puute voitaisiin osoittaa internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi silloin, kun kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun pyytäjänä on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:ssä tai vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

53 §. *Olennaiset tiedot kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta tehdystä sopimuksesta.* Jätelain 33 §:n 5 momentin nojalla annettava pykälä vastaisi voimassa olevan jäteasetuksen 36 b §:ää. Pykälässä säädettäisiin niistä vähimmäistiedoista, jotka olisi kirjattava jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustaan jätelain 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuina kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta tehtyä sopimusta koskevin olennaisina tietoina. Suurin osa tiedoista tallentuisi tietoaalustaan jo tarjouspyynnön ja kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua koskevan pyynnön käsittelyn yhteydessä. Kunnan olisi käytännössä toimitettava tietoaalustaan vain sieltä sopimuksen tekoajankohtana puuttuvat tiedot.

Pykälän 1 kohdassa sopimuspuolilla tarkoitettaisiin sopimuksen osapuolina olevia kuntaa tai kunnan jätelaitosta ja jätteen haltijaa tai jätelain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettua jätteen kuljettajaa tai muuta toimijaa. Pykälän 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot sopimuksen kohteena olevan jätteen lajista, ominaisuuksista ja määrästä sekä jätteen sijainnista vastaisivat ehdotetun 52 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti tietoaalustaan toimitettuja tietoja. Käytännössä pykälän 1—3 kohdassa tarkoitettut tiedot siirtyisivät automaattisesti sopimustiedoiksi tarjouspyynnössä ilmoitettujen tietojen perusteella. Kunnan olisi mahdollista tarvittaessa tarkentaa jätettä koskevia tietoja vapaassa lisätieto-kentässä.

8 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

54 §. *Voimaantulo.* Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian sen antamisen jälkeen loppuvuodesta 2021. Samanaikaisesti asetuksen voimaantulon kanssa kumottaisiin voimassa oleva jäteasetus. Sen rakennus- ja purkujätteen erilliskeräystä koskevan jäteasetuksen 16 §:n 1 momentin kumoaminen tulisi voimaan kuitenkin vasta 1.7.2022, kirjanpitoa koskevat 20–23 §:n kumoaminen vasta 1.1.2022 ja siirtoasiakirjaan merkittäviä tietoja koskeva 24 §:n 1 ja 2 momenttien kumoaminen vasta 1.9.2022. Mainittujen päivämäärien jälkeen tulisivat sovellettaviksi 26 §:n 1 momentissa, sekä 33, 35, 36 ja 38 §:ssä ehdotetut vastaavat säännökset.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että muualla lainsäädännössä olevilla viittauksilla voimassa olevaan jäteasetukseen tarkoitettaisiin ehdotettua asetusta, jota sovellettaisiin sen sijaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin 33–39 §:ssä tarkoitettujen kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksien soveltamisajankohdasta. Jätteen tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta koskevaa 33 §:ää, yhdyskuntajätevesilietteen tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia koskevaa 35 §:ää, jätteen käsittelijän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia koskevaa 36 §:ää, jäteöljyn käsittelijää koskevaa 37 §:ää sekä jätteen kuljettajan, välittäjän ja käsittelijän kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta koskevaa 38 §:ää sovellettaisiin 1.1.2022 alkaen. Myös muita toimijoita koskevia kirjanpitovelvollisuuksia sovellettaisiin 1.1.2022 alkaen kuitenkin niin, että ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraisen elintarvikealan toimijan tulisi toimittaa 34 §:ssä tarkoitettu yhteenveto elintarvikejätettä koskevista kirjanpitotiedoista ensimmäisen kerran helmikuun loppuun mennessä vuonna 2024. Vastaavasti myös 36 §:n 3 momentissa tarkoitettuja yhdyskuntajätettä materiaalina hyödyntävää toimijaa, jätteenpolttolaitoista ja yhdyskuntajätteen poltossa syntyvän pohjatuhkan ja –kuonan käsittelijää koskevaa kirjanpitovelvollisuutta sovellettaisiin vasta 1.1.2023 alkaen. Lisäksi selvyuden vuoksi täsmennettäisiin, että 39 §:ssä tarkoitettu tiivistelmä jätettä toiseen maahan siirtävän toimijan kirjanpitotiedoista on toimitettava ensimmäisen kerran helmikuun loppuun mennessä vuonna 2023.

55 §. *Eräitä velvoitteita koskevat siirtymäajat.* Pykälän 1–4 momentissa säädettäisiin siirtymäajoista kunnan vastuulla olevan jätteen kiinteistöittaisen erilliskeräyksen järjestämiselle. Ehdotetun 1 momentin mukaan kunnan tulisi järjestää 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräys taajamissa vähintään viiden huoneiston kiinteistöiltä viimeistään 1.7.2022 ja mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu jokaiselta asuinkiinteistöltä tapahtuva biojätteen erilliskeräys yli 10 000 asukkaan taajamissa viimeistään 19.7.2024.

Pykälän 2 momentin nojalla kunnan tulisi järjestää 18 §:n mukainen asumisessa syntyvän pakkausjätteen erilliskeräys yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa sekä 19 §:ssä

tarkoitettu muun asumisessa syntyvän jätteen, kuten pienmetallijätteen erilliskeräys viimeistään 1.7.2023.

Lisäksi kunnan olisi pykälän 3 momentin nojalla järjestettävä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän biojätteen erilliskeräys viimeistään 1.7.2022 ja muun kuin biojätteen erilliskeräys viimeistään 1.7.2023. Ehdotetut siirtymäsäännökset mahdollistaisivat sen, että kunta voisi kilpailuttaa vastuulleen kuuluvan asumisessa ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteenkuljetuksen siten, että se käynnistyisi samanaikaisesti kiinteistöittaisen erilliskeräyksen käynnistymisen kanssa.

Pykälän 4 momentin mukaan kunnan olisi järjestettävä asumisessa syntyvän tekstiilijätteen alueellinen vastaanotto viimeistään 1.1.2023.

Pykälän 5 momentin mukaan jätteen haltijan olisi järjestettävä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettu jätteen erilliskeräys viimeistään 1.7.2022. Pykälän 6 momentin mukaan rakennus- ja purkujätteen haltijan olisi järjestettävä 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys viimeistään 1.7.2022.

Pykälän 7 momentin mukaan siirtoasiakirjoihin tulisi merkitä 40 §:n mukaiset tiedot viimeistään 1 päivästä syyskuuta 2022.

Pykälän 6 ja 7 momentissa mainittuihin ajankohtiin asti sovellettaisiin edellä 54 §:n perusteissa yksilöityjä, tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleen jäteasetuksen vastaavia säännöksiä rakennus- ja purkujätteen erilliskeräyksestä, kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteista sekä siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista.

Liite 1. Hyödyntämistoimet. Ehdotetun asetuksen 2 §:ssä mainittu luettelo jätteen hyödyntämistoimista perustuisi jätedirektiiviin liitteeseen II. Erona voimassa olevan jäteasetuksen mukaiseen luetteloon ja jätedirektiivin liitteeseen II ehdotettu luettelo sisältäisi uusia kansallisia alaluokkia. Hyödyntämistoimen R 1 alle lisättäisiin kaksi alaluokkaa, joiden avulla erotettaisiin toisistaan jätteen polttaminen jätteenpolttolaitoksessa ja rinnakkaispolttolaitoksessa. Erottelu tarvittaisiin valvontaa varten. Hyödyntämistoimien R 3, R 4 ja R 5 alle lisättäisiin alaluokat, joiden avulla EU-raportoinnissa voitaisiin erotella komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaisesti uudelleenkäyttöön valmistellun, kierrätetyn, energiana hyödynnetyn ja muulla tavoin hyödynnetyn yhdyskuntajätteen määrä sekä uudelleenkäyttöön valmistellun, kierrätetyn, maantäyttöön käytetyn ja muulla tavoin materiaalina hyödynnetyn rakennus- ja purkujätteen määrä. Hyödyntämistoimen R 9 alle lisättäisiin alaluokat, jotka olisivat tarpeen jätteöljyn uudistamisen ja muun kierrättämisen erottamiseksi toisistaan komission täytäntöönpanopäätöksen edellyttämällä tavalla. Hyödyntämistoimen R 12 alle lisättäisiin alaluokat, joiden avulla erotettaisiin jäteperäisen polttoaineen valmistus muunlaisesta käsittelystä ennen jätteen varsinaista hyödyntämistä. Jätteen varastoinnille käytettäisiin hyödyntämiskoodia R 12.2, jos jäte toimitettaisiin varsinaiseen hyödyntämistoimeen saman vuoden aikana. Hyödyntämiskoodilla R 13 puolestaan tarkoitettaisiin jätteen varastointia yli vuodenvaihteen ennen sen toimittamista johonkin muuhun hyödyntämistoimeen.

Jos hyödyntämistoimella olisi alaluokkia, olisi käytettävä jotakin niistä eikä ylätason luokkaa saisi käyttää. Näin varmistettaisiin, että hyödyntämistoimesta saataisiin riittävän tarkka tieto. Uusien hyödyntämiskoodien käytöstä annettaisiin ohjeita ja esimerkkejä yhdessä muiden tietojen toimittamista valvontaviranomaiselle koskevien ohjeiden kanssa.

Eräiden hyödyntämistoimien nimikkeisiin ehdotetaan tulkintaa täsmentäviä alaviitteitä. Liitteen alaviitteessä 1 säädettäisiin jätedirektiivin mukaisesti energiatehokkuuskaavasta, jonka perusteella määriteltäisiin, milloin jätteen poltto sekalaisen yhdyskuntajätteen polttolaitoksessa olisi hyödyntämistoimi R 1 "Käyttö pääasiassa polttoaineena tai muutoin energian tuottamiseksi". Alaviitteeseen ei kuitenkaan ehdoteta sisällytettäväksi jätedirektiivin liitteen II vastaavassa alaviitteessä olevaa lievennettyä energiatehokkuusvaatimusta (0,60) niiden laitosten osalta, jotka ovat toiminnassa ja ovat saaneet luvan ennen 1 päivää tammikuuta 2009. Suomessa toimivat sekalaisista yhdyskuntajätettä polttavat jätteenpolttolaitokset täyttävät uusia laitoksia koskevan energiatehokkuusvaatimuksen (0,65) eikä tarvetta lievennettyyn vaatimukseen näin ollen ole. Ehdotettua kaavaa ei sovellettaisi jätteen polttoon rinnakkaispolttolaitoksessa eikä muihin laitoksiin, jotka on tarkoitettu vaarallisten jätteiden, sairaalajätteen, puhdistamolietteen tai teollisuusjätteen polttoon.

Liite 2. Loppukäsittelytoimet. Ehdotetun asetuksen 2 §:ssä mainittu luettelo jätteen loppukäsittelytoimista perustuisi jätedirektiiviin liitteeseen I. Luetteloon sisältyvät loppukäsittelytoimien nimikkeet ja niiden tulkintaa selventävät alaviitteet olisivat yhdenmukaisia voimassa olevan jäteasetuksen liitteen 2 kanssa. Loppukäsittelytoimella D 15 tarkoitettaisiin jätteen varastointia vuodenvaihteen yli ennen sen toimittamista varsinaiseen loppukäsittelytoimeen.

Liite 3. Jäteluettelo: yleisimmät jätteet sekä vaaralliset jätteet. Ehdotettuun 4 §:ään perustuvassa liitteessä 3 säädettäisiin jäteluettelosta sekä sen johdanto-osassa luettelon käytöstä ja jätteen luokittelemisesta vaaralliseksi jätteeksi. Liitteen johdanto-osaan tehtäisiin jätelain ja EULainsäädännön muutoksista johtuvat teknisluonteiset korjaukset. Johdanto-osan kohdassa 2 olevat vanhentuneet viittaukset komission asetuksen N:o 1357/2014 mukaisiin jätteen vaaraominaisuuksiin korvattaisiin viittauksella 3 §:ssä tarkoitettujen Euroopan unionin säädösten mukaisiin vaaraominaisuuksiin. Kohdassa 2.2 korvattaisiin viittaus ”muun jätteen” nimikkeeseen viittauksella ”vaarattoman jätteen” nimikkeeseen jätelain muuttunutta terminologiaa vastaavasti. Kohtaan 2.1 lisättäisiin vaaraominaisuus HP 14 (ympäristölle vaarallinen) vaaraominaisuudeksi, jonka arvioinnissa on ominaisuuksien HP 4, HP 6 ja HP 8 arvioinnin tapaan sovellettava jätedirektiivin liitteessä III annettuja yhteenlaskusääntöjä. Yhteenlaskusääntöjen avulla arvioidaan useiden vaaralliseksi luokiteltujen aineiden yhteisvaikutusta jätteiden luokittelussa. Yhteenlaskua varten ominaisuuksien HP 4, HP 6, HP 8 ja HP 14 osalta jätedirektiivin liitteessä III säädetään raja-arvot, jota pienempiä pitoisuuksia ei lasketa yhteen, kun arvioidaan useiden vaaralliseksi luokiteltujen aineiden yhteisvaikutuksia jätteiden luokitteluun.

Ehdotettu jäteluettelo olisi yhdenmukainen voimassa olevan asetuksen liitteeseen 4 sisältyvän luettelon kanssa. Jäteluettelo perustuisi komission päätökseen 2000/532/EY sellaisena kuin se on muutettuna komission päätöksellä 2014/955/EU. Poiketen mainituista komission päätöksistä jäteluettelossa säilytettäisiin edelleen jo aiemmin jäteluetteloon kansallisesti lisätyt vaarallisen ja vaarattoman jätteen nimikkeet 16 02 97* (muut laitteet, jotka sisältävät vaarallisia osia) ja 16 02 98 (muut kuin nimikkeessä 16 02 97 tarkoitettut muut laitteet). Lisäksi nimikkeet 18 01 09, 18 02 08 ja 20 01 32 (muut kuin nimikkeissä 18 01 08, 18 02 07 tai 20 01 31 mainitut lääkkeet) säilytettäisiin edelleen vaarallisen jätteen nimikkeinä.

Liite 4. Yhdyskuntajätevesilietteen laadun määrittäminen. Ehdotetun asetuksen 31 §:ää täsmen­tävässä liitteessä säädettäisiin yhdyskuntajätevesilietteen laadun määrittämisessä noudatettavista menettelyistä. Liite vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan jäteasetuksen liitettä 5 ja sillä pantaisiin täytäntöön puhdistamoliettedirektiivin liitteessä II A säädetyt vaatimukset. Voimassa olevaan asetukseen nähden liitteessä ei säädettäisi valvontaviranomaiselle toimitettavista tiedoista, vaan niistä säädettäisiin 35 §:ssä. Lietteen analysointitiheyttä koskevia vaatimuksia ehdotetaan jonkin verran muutettavaksi vaatimusten yhteensovittamiseksi valtioneuvoston asetuksessa yhdyskuntajätevesistä (888/2006) säädettyihin puhdistamon koon mukaan määräytyviin analysointitiheksiin.

Vaatus määritettävistä muuttujista rajattaisiin kuiva-aineen, kokonaistypen ja –fosforin sekä raskasmetallien pitoisuuksiin. Direktiivin liitteen II A mukaista vaatimusta lietteen hehkutusjäännöksen ja pH-arvon määrittämisestä ei sisällytettäisi ehdotettuun asetukseen. Vastaavat tiedot on lannoitevalmistelainsäädännön mukaan ilmoitettava lannoitevalmisteista annettavassa tuoteselosteessa. Määritykset olisi tehtävä asiaa koskevien voimassa olevien eurooppalaisen tai kansainvälisen standardisointijärjestön vahvistamien EN- tai ISO-standardien mukaisesti. Käytössä on muun muassa seuraavat standardit lietteen laatua kuvaavien ominaisuuksien määrittämiseen: kuiva-aine SFS-EN 12880, kokonaistyyppi SFS-EN 13342, kokonaisfosfori SFS-EN 14672, haitalliset metallit SFS-EN 13650 sekä elohopea SFS-EN 16175.

Liite 5. Kirjanpilotietojen, siirtoasiakirjan tietojen ja valvontaviranomaiselle toimitettavien tietojen merkitsemistavat ja erittely. Ehdotetun asetuksen 5 luvussa säädettyjä kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia sekä siirtoasiakirjaan merkittäviä tietoja täydentävässä liitteessä 5 esitettäisiin jätteen tuottajan, käsittelijän, kuljettajan, välittäjän ja kerääjän kirjanpilotietojen sekä siirtoasiakirjaan merkittävien tietojen tarkempi erittely. Erittely perustuisi suurelta osin tietoihin, joista toimijat voimassa olevan jäteasetuksen velvoittamina jo nykyisin pitävät kirjaa tai merkitsevät siirtoasiakirjoihin. Lisäksi liitteessä 5 säädettäisiin uusien kirjanpilotietojen ja siirtoasiakirjaan merkittävien tietojen tarkemmasta erittelystä. Tarkoituksena on lisätä kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteiden läpinäkyvyyttä ja yhdenmukaista soveltamista sekä harmonisoida

siirtoasiakirjojen sisältöä. Selkeät ja yhtenäiset tiedot helpottaisivat myös tietojen viemistä viranomaisten tietojärjestelmiin sekä parantaisivat kerätyn tiedon hyödynnettävyyttä ja siirrettävyyttä tietojärjestelmästä toiseen.

Toimijoiden tunnistetiedoilla tarkennettaisiin tietoja, joita esimerkiksi jätteen tuottajista, kuljettajista ja käsittelijöistä tulisi olla kirjanpidossa ja siirtoasiakirjoissa. Yritys- ja yhteisötunnus yksilöisi yrityksen tai yhteisön pelkkää nimeä tarkemmin. Nimessä voisi mahdollisuuksien mukaan ilmetä kuitenkin myös yrityksen toimipaikka, jos niitä on useita. Jollei kyseessä olisi yritys tai yhteisö, vaan luonnollinen henkilö, tunnistetiedot muodostuisivat henkilön nimestä ja yhteystiedoista.

Jätteen tai tuotteen määrä tulisi merkitä ensisijaisesti tonneina, mutta pienen erän ollessa kyseessä voitaisiin käyttää myös kilogrammoja. Siirtoasiakirjoihin olisi mahdollista merkitä jätteet myös tilavuuden avulla, jos paino ei olisi tiedossa.

Jätenimike olisi liitteessä 3 säädetyn jäteluettelon mukainen sanallinen jätenimike ja sen 6-numeroinen tunnusnumero. Jätenimike ei aina kuvaa jätettä riittäväällä tavalla, joten sen lisäksi tulisi olla vapaamuotoinen sanallinen kuvaus jätelajista. Jätelajin kuvauksella ei tarkoiteta jätenimikkeen sanallista osuutta, vaan nimikkeestä erillistä kuvausta jätteestä. Jätelajin kuvaukseen voisi sisältyä nimi, jolla jäte yleisesti tunnetaan, ellei se selviäisi jätenimikkeestä. Kuvaukseen voisi tarpeen mukaan sisältyä myös tiedot jäteseoksen koostumuksesta, jätteen olomuodosta ja kuiva-ainepitoisuudesta sekä mahdollisista muista oleellisista ominaisuuksista. Jätteen olomuoto merkittäisiin siirtoasiakirjaan esitetyn luettelon avulla, joka perustuu jätteesiirtoasetuksen liitteiden 1A ja 1B 13 kohdan mukaiseen fysikaalista olomuotoa kuvaavaan luetteloon.

Jätteen tyyppi olisi voimassa olevaan asetukseen verrattuna uusi tieto, joka kuvaisi jätteen vaarallisuutta, pysyvyyttä tai sitä, onko kyseessä POP-jäte. Jäte voisi olla tyyppiltään useampaa luettelon vaihtoehtoista, esimerkiksi vaarallinen POP-jäte. Vaihtoehto pysyvä jäte koskisi vain kaatopaikalle sijoitettavaa jätettä. Käytännössä toimitettaessa tietoja tietojärjestelmiin, tyyppin valinnassa voitaisiin hyödyntää osin automatiikkaa, sillä vaarallisuus selviäisi myös jätenimikkeestä. Vaarallisesta jätteestä tulisi kirjanpitoon ja siirtoasiakirjoihin merkitä jätedirektiivin liitteen III mukaiset pääasialliset vaaraominaisuudet siten kuin niistä säädetään 3 §:ssä tarkoitetuissa Euroopan unionin säädöksissä. POP-jätteestä taas tulisi merkitä sen sisältämät POP-asetuksen liitteessä IV luetellut pysyvät orgaaniset yhdisteet.

Toiminta, jossa jäte on syntynyt, merkittäisiin ympäristöluvan mukaisessa raportoinnissa käytössä olevan luokituksen mukaisesti. Luokkaa yhdyskunnat selvennettäisiin siten, että sillä tarkoitettaisiin asumisessa, hallintotoiminnassa, kaupassa ja palveluissa syntynyttä jätettä. Tähän luokkaan sijoitettaisiin myös elinkeinotoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Tietoa hyödynnettäisiin muun muassa jätetilastojen kokoamisessa sekä uudelleenkäyttöön valmistellun ja kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrän laskennassa. Yhdistettynä jätenimikkeeseen, tieto auttaisi tunnistamaan valvontaviranomaisen tietojärjestelmään toimitetuista tiedoista yhdyskuntajätettä koskevat tiedot. Uudelleenkäyttöön valmistellun ja kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrän laskenta perustuisi myös liitteessä 1 ja 2 säädettyihin jätteen hyödyntämis- ja loppukäsittelytoimiin, joiden perusteella tiedettäisiin, onko yhdyskuntajäte valmisteltu uudelleenkäyttöön, kierrätetty, muulla tavoin materiaalina tai energiana hyödynnetty vai loppukäsittely.

Jätteen käsittelytapa merkittäisiin pitkälti samoin kuin voimassa olevan asetuksen mukaan eli käsittelytoimi luokiteltaisiin liitteen 1 tai 2 mukaisesti. Lisäksi käsittelytapa kuvattaisiin tarkemmin sanallisesti. Voimassa olevaan asetukseen verrattuna käsittelytoimiin lisättäisiin alaluokkia erityisesti uudelleenkäytön valmistelun, kierrätyksen ja muun hyödyntämisen erittelemiseksi.

Jätteen valmistelussa uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä ja muussa hyödyntämisessä syntyvät tuotteet ja materiaalit sekä niiden käyttötarkoitukset kuvattaisiin sanallisesti. Lisäksi merkittäisiin kunkin tuotteen tai materiaalin määrä ensisijaisesti tonneina, mutta pienen erän ollessa kyseessä, voitaisiin käyttää myös kilogrammoja.

Yhdyskuntajätevesilietteen tuottajan kirjanpitoon merkittävä tieto lietteen hygienisointitavasta taudinaiheuttajien ja kasvintuhoojien vähentämiseksi määritettäisiin ehdotetun luettelon avulla, joka pohjautuisi pääpiirteittäin puhdistamolietedirektiivin 2 artiklan b kohdassa määriteltyihin käsittelytapoihin. Lietteen laatu olisi määritettävä liitteen 4 mukaisesti.

Siirtoasiakirjaan merkittäviä erityisiä tietoja olisivat jätteen siirron ajankohta vähintään päivämäärän tarkkuudella sekä alkamis- ja päättymispaikat osoitteen tai koordinaatin avulla ilmaisuna. Paikka voitaisiin ilmaista myös Maanmittauslaitoksen ylläpitämän rakennustunnuksen avulla. Uutena tietona siirtoasiakirjaan merkittäisiin mahdollisuuksien mukaan kunkin siirrosta käytetyn ajoneuvon rekisteritunnukset. Siirtoasiakirjaan tehtävistä vahvistuksista eli henkilön allekirjoituksesta, sähköisestä allekirjoituksesta, leimasta tai muusta käyttökelpoisesta todentamismenetelmästä säädetään jätelain 121 a §:ssä. Vaarallisesta jätteestä ja POP-jätteestä sisällytettävät jätteen pakkaus- ja kuljetustapatiedot merkittäisiin ehdotettujen luetteloiden avulla. Luettelot perustuvat jätteensiirtoasetuksen liitteiden 1A ja 1B 7 ja 8 –kohtien mukaisiin luetteloihin.

Jäteöljyn käsittelijän kirjanpitoon merkittäisiin jäteöljyn tyyppi jaoteltuna moottori- ja vaihteistoöljyjätteeseen, teollisuusöljyjätteeseen, käytöstä poistettuihin teollisuusemulsiioihin sekä jäte luettelon nimikkeeseen 19 02 07* kuuluviin öljynerotuksessa syntyviin öljyihin ja konsentraateihin. Komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaan moottori- ja vaihteistoöljyiksi luetaan autoissa, ilmailussa, meriliikenteessä, teollisuudessa ja muilla aloilla käytetyt moottori- ja vaihteistoöljyt, mutta ei rasvoja eikä pilssivettä. Teollisuusöljyiksi luetaan koneöljyt, hydraulikkaöljyt, turbiiniöljyt, muuntajaöljyt, lämmönsiirtoöljyt, kompressorioöljyt ja perusöljyt, mutta ei rasvoja eikä emulsioissa käytettyjä öljyjä. Teollisuusemulsiolla tarkoitetaan mainitussa komission täytäntöönpanopäätöksessä metallintyöstössä käytettäviä öljyjä. Jäteöljyn käsittelijän kirjanpitoon merkittäisiin myös tiedot jäteöljyn käsittelyssä syntyneistä tuotteista ja niiden käyttötarkoituksesta. Tuotteet jaoteltaisiin luokkiin, jotka perustuvat edellä mainittuun komission täytäntöönpanopäätökseen. Tieto käyttötarkoituksesta tarvittaisiin, jotta komissiolle voitaisiin täytäntöönpanopäätöksen mukaisesti raportoida jäteöljyn käsittelyssä syntyneiden tuotteiden määrät jaoteltuna uudistettuihin perusöljyihin, muuhun kierrätykseen käytettyihin tuotteisiin ja energiana hyödynnettäviin tuotteisiin.

5.2 Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain 9 §:n 4 kohdan, 39 §:n 4 momentin, 83 §:n 4 momentin ja 115 b §:n 1 momentin nojalla.

3 §. Lupahakemuksen ja ilmoituksen sisältö. Pykälän 1 momentin 7 kohtaa täsmennettäisiin toiminnassa syntyviä sivutuotteita koskevien tietojen osalta. Lupahakemuksessa tai ympäristönsuojelulain 115 a §:ssä tarkoitettussa ilmoituksessa tulisi esittää riittävät asiaa koskevat taustatiedot sekä perustelut sivutuotteeksi luokittelulle jätelain 5 a §:ssä säädettyjen arviointiperusteiden mukaisesti. Muutoksella korostettaisiin sivutuotteeksi luokittelua koskevien edellytysten huomioon ottamista lupaa ja ilmoitusta koskevassa asiassa. Viittaus sivutuotteita koskeviin jätelain säännöksiin muutettaisiin vastaamaan jätelakiin tehtyjä muutoksia.

6 §. Lisätiedot jätteistä ja jätehuollosta. Pykälän 1 momentin 6 kohtaa muutettaisiin vastaamaan jätelakiin tehtyjä muutoksia siten, että siinä viitattaisiin jätteeksi luokittelun päättymistä koskevaan jätelain 5 b §:ään. Jos tietyn jätteen jätteeksi luokittelu päättyy luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvan hyödyntämistoimen seurauksena, toiminnanharjoittajan olisi esitettävä lupahakemuksessaan sitä koskeva selvitys, jossa tulisi luotettavasti osoittaa jätelain 5 b §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyminen.

15 §. Lupapäätöksen ratkaisuosan sisältö. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 a kohta, jossa säädettäisiin velvollisuudesta antaa määräykset jätelain 118 §:ssä tarkoitettua kirjanpitoa koskevan vuosiyhteenvedon toimittamisesta valvontaviranomaiselle. Kohdan mukaisen määräysten antaminen koskisi jätteen laitosmaista tai ammattimaista käsittelytoimintaa, jolla on oltava lupa ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 1 tai 2 olevan 13 kohdan nojalla, sekä muuta ympäristönsuojelulain mukaista luvanvaraista toimintaa. Näitä toimintoja koskee jätelain 118 §:n mukainen kirjanpito velvollisuus jätteistä sekä jätteen valmistelussa uudelleen käyttöön, kierrätyksessä tai muussa hyödyntämisessä syntyvistä tuotteista ja materiaaleista. Lisäksi 1 momenttiin lisättäisiin uusi 6 b kohta velvollisuudesta antaa määräykset jätelain 118 a §:ssä tarkoitettuihin elintarvikejätteitä koskevan kirjanpidon vuosiyhteenvedon toimittamisesta valvontaviranomaiselle. Jätelain 118 a § edellyttää elintarvikealan toimijan pitävän kirjaa toiminnassa syntyvän elintarvikejätteen määrästä ja käsittelystä. Edellä tarkoitettua kirjanpitoa koskevasta tarkemmista sisältövaatimuksista säädettäisiin jäteasetuksen 33–37 §:ssä. Edellä

mainitut tiedot sisältävien vuosiyhteenvetojen toimittaminen valvontaviranomaiselle on tarpeellista toiminnan valvonnan ohella myös tietojen kokoamiseksi Euroopan unionin komissiolle tapahtuvaa jätedirektiivissä edellytettyä raportointia varten.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset siitä, että lupapäätöksestä olisi tarvittaessa käytävä ilmi ratkaisu toiminnassa syntyvän aineen tai esineen luokittelusta jätelain 5 a §:ssä tarkoitetuksi sivutuotteeksi ja 5 b §:ssä tarkoitettu jätteen jätteeksi luokittelun päättymisestä sekä ratkaisun perustelut. Sama koskisi ympäristönsuojeluasetuksen 15 a §:n 3 momentin nojalla ilmoituspäätöksen sisältöä. Tämä edesauttaisi osaltaan tiedonsaantia sivutuotteita ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevista lupaviranomaisen päätöksistä. Tiedot päätöksestä olisi merkittävä ympäristönsuojelulain 223 §:n mukaisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Lisäksi lupaviranomaisen olisi julkaistava antamansa päätös internetsivuillaan ympäristönsuojelulain 85 §:n 3 momentin mukaisesti. Valtion lupaviranomaisen olisi myös julkaistava lupasiaa koskevat tiedot ympäristönsuojelulain 85 a §:n mukaisesti ympäristölupa-asioiden tietopalvelussa.

16 §. *Kaatopaikkaa koskevan lupapäätöksen määräykset.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa päivitetäisiin viittaus jäteasetuksen säädöskokoelmanumeroon. Muilta osin asetuksen viittaukset jäteasetukseen säilyisivät ennallaan.

17 a §. *Jätteen kaasutus- tai pyrolyysilaitosta ja siinä tuotetun puhdistetun kaasun polttamista koskevan lupapäätöksen määräykset.* Pykälän 5 kohtaa muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin jätteeksi luokittelun päättymistä koskevaan jätelain 5 b §:ään. Muutos olisi teknisluonteinen.

5.3 Valtioneuvoston asetus PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 ja 7 §:n muuttamisesta

Asetus annettaisiin jätelain 10 §:n ja 12 §:n 3 momentin nojalla.

2 §. *Valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön rajoitukset.* Pykälään tehtäisiin uudelleenlaaditusta pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksista (EU) 2019/1021 (POP-asetus), jolla kumotaan asetus (EY) N:o 850/2004, johtuva tarpeellinen säädösviittaus koskeva muutos. Muutos olisi teknisluonteinen. Lisäksi pykälään tehtäisiin terminologisia muutoksia, jotta asetuksen termit olisivat yhtenäisiä POP-asetuksen ja REACH-asetuksen kanssa. Valmistetermi muutettaisiin seokseksi. Termi tavara poistettaisiin kokonaan, koska säännöksessä mainitaan jo esine, jota käytetään mainituissa EU-asetuksissa.

7 §. *Kirjanpito, seuranta ja tarkkailu.* Pykälään lisättäisiin viittaus jätelain 121 a §:ään, jossa säädetään siirtoasiakirjan käyttöön liittyvistä menettelyistä.

5.4 Valtioneuvoston asetus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n muuttamisesta

1 §. *Ympäristöarviointia edellyttävät suunnitelmat ja ohjelmat.* Pykälän 2 kohtaa muutettaisiin vastaamaan jätelakiin tehtyjä muutoksia siten, että siinä viitattaisiin valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan alueellisen jätesuunnitelman sijasta. Alueellisen jätesuunnitteluvollisuuden poistumisen myötä velvollisuus tehdä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa tarkoitettu ympäristöarviointi kohdistuisi valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan. Asetus annettaisiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 4 §:n 2 momentin nojalla.

6 Voimaantulo

Asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2021.

Ehdotetut asetukset liittyvät jätelain muuttamisesta annettavaan lakiin ja EU:n jätėsäädöspaketin täytäntöönpanoon. EU:n jätėsäädöspaketin edellyttämät lainsäädäntömuutokset olisi tullut panna kansallisesti täytäntöön viimeistään 5.7.2020. Jätelain muutos (714/2021) tuli voimaan

19.7.2021, jolloin tulivat voimaan myös ehdotettujen asetusten antamiseen tarvittavat asetuk-
senantovaltuudet.